

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 16 Jesen 2016

številka
80

Lepši jutri za kolesarje in pešce

Idrijska dediščina 1. svetovne vojne se bo priključila Poti miru

FMR Holding od Gorenjske banke odkupil delež v družbi FMR

Pazi to! Huda fura!

Nezgodno
zavarovanje za mlade

Ti se osredotoči na zabavo, mi pa se bomo na tvojo varnost. Skleni Nezgodno zavarovanje za mlade prek spleta ter izkoristi **10% popust!**

Vse bo vredno.

triglav

www.triglav.si

Polona Rupnik
Glavna in odgovorna urednica

Idrija ostala brez javnega akvarija

Dobro se še spomnim, ko je idrijski javni akvarij odprl svoja vrata. Takrat so mediji poročali o tem, da se v Idriji, na sredini poti med morjem in gorami, skriva eden najlepših, če ne kar najboljši javni akvarij v Sloveniji, da se je idrijskim znamenitostim – žlikrofom, klavžam in čipkam svetovnega slovesa – pridružil tudi podvodni svet, ki je našel svoj dom v prostorih nekdanje gostilne Nebesa, in da so ta »podvodna nebesa« rezultat zanesenjaštva, zagnanosti, trdne volje in predvsem trdega dela lastnika in skrbnika Akvarija M, Valterja Majnika.

Pred sedmimi leti ste lahko v Komunitatorju prebrali, da je bil Akvarij M Idrija po ocenah akvaristov in obiskovalcev najboljši in po raznolikosti podvodnega življa najboljši javni akvarij v Sloveniji. V njem je bilo na ogled kar 170 vrst sladkovodnih in morskih rib ter veliko drugih vrst vodnih organizmov. V 40 različno velikih akvarijih, ki so prikazovali morsko in sladkovodno ribje bogastvo z različnih celin, smo si lahko ogledali

ribo strelca, kongoškega rilčarja, kačjeglavega mnogoplavutarja, rdečeglavo mrenico, divje živorodke, če omenimo le nekatere. Izpostaviti je potrebno paludarij, biotop reke Orinoko, izsek dela podvodnega in nadvodnega sveta Južne Amerike ter biotop drugega največjega afriškega jezera Tanganjika s tanganjiškimi ustonošami.

V Akvariju M je bil poleg akvarijev na ogled tudi terarij z gekoni z Madagaskarja, ameriškim gožem, legvani, želvicami in žabicami iz Amazonke. Podvodni svet je dopolnjevala še pisana ptičja družina avstralskih ščinkavcev in cebric v preletalnici z urejenim biotopom polpuščave Avstralije. Eksotika sredi »alpske« Idrije. Sama sem bila nad videnim navdušena. Tudi mnogi drugi so bili. A obiskovalcev očitno ni bilo dovolj.

Med ljubiteljsko dejavnostjo, zanesenjaštvom in profesionalno dejavnostjo obstaja razlika. Velika.

Zato morda ne preseneča, da se je akvarij znašel v finančnih težavah in da ga je poskušala rešiti prav Občina Idrija. Ta je pričakovala, da bo akvarij v kraj privabil kakšnega obiskovalca več, a očitno se je uštela. Teh je bilo vedno manj. Akvarij nekako ni postal turistična znamenitost, na drugi strani pa so se stroški le kopičili.

V težavah se pokažejo pravi obrazi. Začelo se je z razprtijami, končalo s prodajo akvarija in njegovo preselitvijo v Pulj na Hrvaško. Je to dobro ali ni? Za koga in zakaj? Na to si odgovorite sami.

Morda je zdaj akvarij le tam, kamor sodi. Na morje. Idrija pa ima priložnost, da se posveti drugim področjem, ki zahtevajo njeno pozornost. Poskrbeti mora za dediščino, ki je vpisana na Unescov seznam svetovne dediščine, urediti kolesarske poti in posodobiti cestno infrastrukturo in še bi lahko naštevali. Projektov nikoli ne zmanjka. Morda bo med njimi nekoč spet tudi javni akvarij.

Imate denar raje v tiskani ali v digitalni obliki?

Delo d.o.o., Dunajska 5, 1509 Ljubljana

Nov poslovni tednik in spletni portal Dela

Vsak petek v časniku Delo in na www.svetkapitala.si

SVET KAPITALA

DELO

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 16 Jesen 2016

Fotografija na naslovnici:
iStock

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o., **Direktorica:** Tadeja Golob, **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Rupnik, **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, **E-mail:** polona.rupnik@kolektor.com, **tel.:** (05) 37 50 599, **GSM** 051 689 204, **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik **Sodelavci:** Silva Skok Bačnar, Brane Breljh, Anja Erjavec, Vesna Erjavec, Robert Jereb, Nataša Kumar, Klemen Ozebek, Polona Rupnik, Boris Saje, Klavdija Kobal Straus, Robert Šabec, Nina Trček, Dejan Vadnjaj, Anka Vončina **Fotografije:** Boštjan Berglez, Marko Čuk, Anja Erjavec, Vesna Erjavec, arhiv Gallus fest, Janja Golob, T. Gottschall (TU Darmstadt), Gregor Kacin, arhiv Kolektor Kolinga, Peter Lahajnar, Milojka Magajne, Nejc Menard, arhiv Luke Miklavčiča, Klemen Ozebek, Tomaž Paternost, Giovanni Picco, arhiv Muzejska zbirka Ivana Rudolfa, Polona Rupnik, Valter Rupnik, Filip Šemrl, Ivan Šinkovec, Urban Štebljaj, Nina Trček, arhiv Zavarovalnice Triglav, arhiv Mihe Troha, Anka Vončina, arhiv Zavoda Y, arhiv ZZZS **Oblikovna zasnova:** Futura DDB d.o.o. **Jezikovni pregled:** Anja Bolko **Naklada:** 8000 izvodov **Naročnina:** časopis je brezplačen **Tisk:** Delo d.o.o. **Distribucija:** Pošta Slovenije Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si, www.kolektor.com **Naslovnica:** Timski duh

Copyright© FMR - MEDIA. Fotografije in vsebina časopisa so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nobenega dela časopisa ni dovoljeno razmnoževati, niti kako drugače kopirati, navedbe iz njega pa je mogoče uporabiti le po predhodnem pisnem dovoljenju izdajatelja.

10

Utrip lokalne skupnosti

Lepši jutri za
kolesarje in pešce

(Ne)znani (ne)znanci

Študij na oxfordski univerzi

20

Bilo je некоč

Ob 200. obletnici
Antona Žaklja

Poganjamo prihodnost

FMR Holding od Gorenjske
banke odkupil delež v FMR

32

Inovativna dejavnost

Inovacije so gonilo razvoja

Industrijska tehnika

Imamo vedno več
zunanjih partnerjev

54

Šport in rekreacija

Svetla točna
slovenskega tenisa

Kulinarika

Rdeča pesa je dobra za kri

ICRA je organizirala že 5. Praznik idrijskih žlikrofov. Zvezda dogodka je bil kuharski mojster Tomaž Škvarč Lisjak, zmagovalac šova Gostilna išče šefa, ki je obiskovalcem predstavil nekaj novih in drugačnih načinov serviranja te tradicionalne specialitete: s postrvjo, hruškami, bučno omako, limonino kremo, dušenimi jurčki, morskimi sadeži, dimljeno skuto ali granatnimi jabolki. Na dogodku je bilo poskrbljeno tudi za otroške delavnice in degustacije izdelovalcev žlikrofov s certifikatom. Od teh jih je sedem prineslo svoje žlikrofe na ocenjevanje, s čimer so pod strogim komisijskim ocenjevanjem ohranili certifikat in kakovost. Tudi letos so si prvo mesto prikuhale kuharice gostilne Kos. Ta dan so na placu obiskovalcem skuhal kar 400 kilogramov idrijskih žlikrofov.

Na Hlevišah je Kuža pazi skupaj z najmlajšimi pohodniki otvoril novo igrišče, ki so ga s pomočjo donacij zgradili ob koči. Sestavni del igrišča, poleg didaktičnih igril, predstavlja tudi park kamnin, postavljen v sodelovanju z Geoparkom Idrija, kjer je na poučen način prikazan razvoj našega planeta Zemlja vse od njenega nastanka, njegov poudarek pa je na razvoju Idrijskega v zadnjih 360 milijonih let.

V začetku septembra je Medgeneracijski center Idrija v sodelovanju z Domom upokojencev Idrija organiziral drugo srečanje starodobnikov pred Domom upokojencev Idrija, enota Marof. Prvo tako srečanje pred tremi leti, ko se je pred domom zbralo preko 30 starodobnih vozil, je bilo nadvse uspešno in je poželo veliko navdušenja, zato je po vmesnem predahu doživelo reprizo v letošnjem letu. Tokrat se je na srečanje pripeljalo preko 40 avtomobilskih in motornih veteranov, ki so ponovno poželi navdušenje med obiskovalci srečanja. Parkirišče pred domom je bilo že skoraj premajhno za vse starodobne lepote, ki so se pripeljali iz Vipavske in Poljske doline ter Idrije z okolico. Občudovati je bilo mogoče pestro zbirko starodobnih znamk, od dirkaškega ferrarija, vseljidskega fička, ameriškega mustanga, prestižnega cadillaca pa vse do nepozabnega spačka in

še mnogo drugih legendarnih vozil. Med vsemi udeleženci so posebna priznanja prejeli tudi najstarejši in najmlajši voznik ter najstarejše starodobno vozilo na srečanju. Za res nepozabno doživetje pa so poskrbeli kar sami lastniki starodobnikov, ko so prijazno odprli vrata svojih lepotev in na panoramsko vožnjo skozi center Idrije popeljali vsakogar, ki si je želel doživeti in izkusiti, kako predejo motorji avtomobilističnih starčkov. Zanimiv dogodek in druženje v duhu nostalgije bosta tako še dolgo mnogim ostala v lepem spominu, zato so se organizatorji odločili, da se že drugo leto ponovno snidejo in upajo, da bo dogodek prerasel v vsakoletno tradicionalno srečanje.

V Cerknem so potekali Bevkovi dnevi 2016 s pestrim programom prireditev. Tako se je v mesto spet vrnila Kulinarično-ekološka tržnica, najmlajši so si lahko na delavnici pobarvali svojo leseno hišico, na tržnici pa je potekala tudi izmenjevalnica knjig. Člani likovne sekcije Društva upokojencev Cerkno so v Bevkovi knjižnici otvorili likovno razstavo, posvečeno 70. obletnici delovanja Mestne knjižnice in čitalnice Idrija, na ogled pa so postavili likovna dela, navdihnjena po motivih povesti Franceta Bevka. Program Bevkovih dni so popestrili tudi pohodi po okoliških hribih, koncert zasedbe Čedahuči ter drugi glasbeni dogodki. Tudi letos so organizirali t. i. Kino pod Poreznom s projekcijami filmov KUD-a Cerkno v ČŠOD Cerkno.

Geopark Idrija je s svojima projektoma uspel na razpisih za evropska sredstva. Prvi projekt z imenom RurAll, ki povezuje dve nekdanji živosrebrni mesti, Idrijo in italijansko Abbadio San Salvatore, bo pridobil sredstva iz programa "Evropa za državljane". Namen projekta je povezovanje podeželskega prebivalstva in krepitev sodelovanja med občinama, prenos dobrih praks ohranjanja dediščine in razvoj trajnostnega turizma na podeželju. V Abbadii San Salvatore bo organizirana tridnevna strokovna ekskurzija z okroglo mizo, kjer bodo razpravljali o razvojnih izzivih podeželja obeh občin. Drugi projekt, imenovan ESTEAM, pa bo sofinanciran s sredstvi iz programa "ERASMUS+". Njegov cilj je izboljšati kakovost poučevanja v šolskem sistemu preko inovativnih metod, ki povezujejo nacionalni kurikulum naravoslovja z razvojem interaktivnega učenja v kombinaciji z aktivnostmi na terenu. Ta projekt poleg Geoparka Idrija združuje še Osnovno šolo Črni Vrh, Univerzo v Ljubljani, norveško osnovno šolo Samfundets skole, Magma Geopark z Norveške, portugalska Geopark Naturtejo in osnovno šolo Jose Silvestre Ribiero ter islandsko računalniško podjetje.

V idrijski Mejci je Mladinski center Idrija pripravil prvo Karavano domačih pivovarn, kjer so se predstavile štiri slovenske mikropivovarne, ki so ljubitelje piva postregle s skupno kar šestnajstimi različnimi okusi svojih domačih točenih piv. Ob pivu je bilo poskrbljeno za kulinarično ponudbo in spremljevalni program. Tekom celega dne je dogodek spremljala živa glasba dua U&M, program pa je popestrila družabna igra Strelastika. Obiskovalci so imeli možnost spremljanja poteka varjenja piva, ogledali pa so si lahko tudi zasebno muzejsko zbirko Pivovarskega muzeja Zajc z Reke. Zanimiv dogodek z veliko obiskovalci se je v romantičnem ambientu zavlekel do poznih večernih ur. Organizatorji so z izpeljavo dogodka in z obiskom zadovoljni in bodo Karavano zagotovo organizirali tudi prihodnje leto.

V ljubljanskem Muzeju za arhitekturo in oblikovanje so otvorili razstavo na temo idejnih predlogov o razvoju in novi vsebini treh območij v mestu Idrija za 21. stoletje. Razstava je nastala v sklopu mednarodnega projekta »To bo Idrija: mladi, mesto in dediščina«, ki sta ga zadnje mesece vodila društvo Idrija 2020 in Mladinski center Idrija v sodelovanju s Klubom idrijskih študentov in drugimi organizacijami. Pri projektu, večinoma podprtem z evropskimi sredstvi iz programa Erasmus+, je sodelovalo 30 mladih iz sedmih držav, ki so pod mentorstvom univerzitetnih profesorjev analizirali družbeni, prostorski, ekonomski, politični in komunikacijski položaj Idrije glede na tri izbrane lokacije – mestno jedro, park Kajzer ter območje topilnice. Prepoznali so najpomembnejše razvojne izzive ter predlagali vrsto ukrepov in projektov različnega obsega in učinkov, s katerimi bi odgovorili na razvojna vprašanja Idrije na omenjenih treh predelih. V okviru ene izmed redkih razstav, ki se je v Ljubljano preselila iz Idrije, so bili na to temo organizirani tudi številna predavanja, okrogle mize in delavnice.

Črni Vrh nad Idrijo je bil prizorišče letošnjega Gallus festa. Ta je ljubiteljem klasične glasbe na različnih prizoriščih postregel z nizom vrhunskih glasbenih prireditev. Slovenski kitarski kvartet je zastopala četverica odličnih mladih glasbenikov, ki so po končanem formalnem izobraževanju na Akademiji za glasbo začeli nastopati in koncertirati po številnih prizoriščih in povsod navduševali z novimi in izvirnimi interpretacijami različnih skladb. Na koncertu v Črnem Vrhu so preigravali Bacha, Ipvavca, Vivaldija, Boccherinija in številne druge skladatelje v originalu ali priredbah.

V okviru mednarodnega projekta City Centre Doctor je v Idriji potekala obširna raziskava o dojemanju in odnosu prebivalcev in obiskovalcev mesta do mestnih središč. Projekt je bil podprt s sredstvi URBACT III, transnacionalnega programa Evropske unije za spodbujanje celostnega trajnostnega razvoja mest, na Idrijskem pa ga je v sodelovanju z ICRO koordinirala Občina Idrija. Namen projekta je bil reševanje problematike urbanih središč, povezovanje evropskih mest za izmenjavo znanj in izkušenj na področju urbanih politik ter spodbujanje celostnega in vključujočega oblikovanja politik za trajnostni urbani razvoj mest. Ključna vprašanja so predstavljali družabno življenje v mestnih središčih, uporaba javnih površin, lokalna ekonomija, izseljevanje mladih, pametne tehnologije ter mobilnost v centru mesta. V projekt so bila poleg Idrije vključena še mesta s Hrvaške, Italije, Francije, Španije, Portugalske, Poljske, Češke in Irske.

V športnem parku Otočec na Dolenjskem so potekale že 11. Športne igre slovenskih bolnišnic, ki jih organizira Zdrženje zdravstvenih zavodov Slovenije. Tradicionalnega tekmovanja v 13 disciplinah se je udeležilo 21 ekip z več kot 500 tekmovalkami in tekmovalci. Sodelovala je tudi 16-članska ekipa Psihiatrične bolnišnice Idrija, ki je z izvrstnimi rezultati izboljšala število zmag preteklega leta: Kristina Kržišnik je v kategoriji ženskega teka na pet kilometrov PBI priborila prvo mesto. Prav tako je prvo mesto zasedla Marjana Mohorič, ki je v zahtevnih spretnostih adrenalinskega parka pometla s konkurenco. Jan Božič je v moškem teku na pet kilometrov dosegel drugo mesto.

Na Vojskem so se že enajsto leto zapored zbrali pevci, ki so se udeležili prireditve Pri nas je pesem doma. Letos je bila prireditev posebno pestra, saj se je na odru s pesmijo predstavilo dvanajst skupin s cele Primorske, med njimi je bila tudi vojskarska pevska družina Grošelj, skupino Delfine pa so zastopale pevke štirih generacij iste družine. Prepevali so veseljaške pesmi pa tudi hudomušne in žalostinke. Zvezda dogodka je bila Mara s svojo skupino, javnosti poznana iz oddaje Slovenija ima talent. V zaključnem delu so vsi nastopajoči združili glasove in zapeli koroško skladbo Gor čez izaro.

Zdrženje borcev za vrednote NOB iz Območnega odbora Idrija Cerčno je skupaj s soorganizatorji pripravilo že 33. spominski pohod po poteh prenosa ranjencev, ki se je zgodil leta 1944. Pohoda z Gorenjske in Primorske na Notranjsko se je letos udeležilo 200 pohodnikov, v spomin na eno največjih humanitarnih akcij narodnoosvobodilnega boja pa so pripravili slovesnost na Hudem polju, kjer je prisotne nagovoril Vasja Klavora, upokojeni kirurg, nekdanji poslanec in ljubiteljski zgodovinar. Tradicionalno so na partizanskem pokopališču Vojščica položili vence, zaključna slovesnost pa je bila na Vojskem. Tam je idrijski župan Bojan Sever dejal, da se ob tako množični udeležbi na spominskih pohodih ne gre bati, da bi humana dejanja iz narodnoosvobodilnega boja odšla v pozabo.

Lepši jutri za kolesarje in pešce

Nataša Kumar

Tudi v Sloveniji postaja kolesarstvo vse bolj popularna rekreacijska dejavnost, žal pa njegovemu razmahu ne sledi urejanje potrebne kolesarske infrastrukture. Pogosto so kolesarji prepuščeni sami sebi in lastni iznajdljivosti, so pa zato marsikdaj prikrajšani za polnost vtisov in doživetja območja, kjer kolesarijo.

Tudi domačini so na slabšem, saj taki obiskovalci ne izkoristijo njihove ponudbe in jim ne prinesejo prihodka, ki bi jim ga sicer lahko. Pogosto prihaja tudi do nesoglasij, saj neurejena infrastruktura, na primer parkirišča na izhodiščih ali kolesarjenje po poteh, ki niso namenjene kolesarjem, nemalokrat povzroča tudi nesoglasja in slabo voljo pri domačinih.

Na območju Severne Primorske so kolesarsko infrastrukturo počasi vendarle pričeli graditi. Urejeni so že posamezni odseki, ki pa med seboj še niso povezani. Prav tako so na določenih delih regije vzpostavljene lokalne kolesarske povezave, a so še brez ustreznih povezav na regionalno kolesarsko mrežo. V izvajanju je več pomembnih projektov, ki jih je potrebno in smiselno medsebojno

povezati ter na podlagi vseh znanih informacij pripraviti sintezni dokument za nadaljnji, načrtni razvoj kolesarskega omrežja regije.

Z zasnovo kolesarske mreže, ki je bila izdelana v letu 2015, se bo doseglo predvsem načrtno izvajanje investicij v regionalno kolesarsko omrežje, in sicer s partnerskim sodelovanjem z državo. V projektu sodelujejo občine Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid, Miren-Kostanjevica, Nova Gorica, Renče-Vogrsko, Šempeter-Vrtojba, Tolmin in Vipava.

S pripravo programa razvoja turističnega produkta so pripravili izhodišča in plan za enoten in organiziran pristop. Z operacionalizacijo na določenih odsekih se je pripravilo ustrezno projektno in investicijsko dokumentacijo in se z izvedbo subregijskih investicij uredilo štiri pilotne primere urejanja ustrezne infrastrukture oziroma opreme na izbranih trasah. V občinah Tolmin, Idrija, Ajdovščina in v Mestni občini Nova Gorica so bila urejena kolesarska počivališča/izhodišča, v Idriji je bilo počivališče postavljeno v Mejci.

Da bi to počivališče tudi v polnosti služilo svojemu namenu, je potrebno varno urediti tudi kolesarsko pot do njega. Od Podroteje – križišča za Idrijsko Belo, preko Idrije do Spodnje Idrije – mostu na Poklonu namreč poteka gost promet s kar 10-odstotno udeležbo tovornega prometa. Na tem odseku poteka glavna cestna povezava ob levem bregu Idrijce, stisnjena med strugo reke Idrijce in strmo brežino. Glavna cesta je tu ozka, praktično brez brežin in bankin. Zaradi dokaj ravnega odseka ceste so hitrosti motornih vozil relativno visoke. Visoka hitrost vozil, gost promet, ozko vozišče brez bankin in visok odstotek tovornega prometa onemogočajo varen promet pešcev in kolesarjev po in ob glavni cesti, zato jih tu skoraj ni več.

Da bi jim ponovno približali atraktivno dolino Idrijce, povečali mobilnost prebivalcev Idrije in Spodnje Idrije,

Trasa kolesarske povezave Tuš Idrija - Mokraška vas

krajev, ki vse bolj tvorita somestje, je nujno potrebna ureditev varne poti za kolesarje in pešce med Idrijo in Spodnjo Idrijo. S tem bo storjen pomemben korak pri izgradnji varnih kolesarskih povezav na območju občine. V povezavi s sosednjimi lokalnimi skupnostmi pa je treba aktivno pristopiti h gradnji regionalne kolesarske povezave G2 Kalce–Modrej.

V letih 2011 in 2012 so bile izdelane tri idejne zasnove Ureditev glavne kolesarske povezave G2 Kalce–Modrej, in sicer odsek Idrija–Mokraška vas, Mokraška vas–Spodnja Idrija ter Podroteja–Tuš Idrija. Vsi ti odseki obravnavajo mešane površine za kolesarjenje in pešce.

Zaradi naravovarstvenih, vodnogospodarskih in ekonomskih razlogov se je odsek od Mokraške vasi do Spodnje Idrije ob desnem bregu reke Idrijce pokazal kot neizvedljiv. Zato se je lani našlo novo rešitev, po kateri bo trasa potekala po novem mostu čez Idrijco v Mokraški vasi ter nato vzporedno na konzolah ob državni cesti Mokraška vas–Spodnja Idrija. Most na Poklonu, ki je pravkar

v gradnji, bo del kolesarske poti, ki se bo nadaljevala po levem bregu Idrijce proti Cerknem in Tolminu. Izdelano idejno zasnovo bo občina predala Ministrstvu za infrastrukturo, ki bo naročilo izdelavo projektov izvedenih del.

Za odsek Idrija–Mokraška vas je bil v letu 2013 dokončan projekt izvedenih del, ki ga je občina predala v nadaljnjo izvedbo Ministrstvu za infrastrukturo. Po dogovoru z ministrstvom je na tem odseku občinska obveza zgraditi nov most v Mejci, ki se ga bo gradilo v letu 2017. Po zadnjih informacijah na ministrstvu pripravljajo ceno za odkupe zemljišč na tem odseku in razpis za izbor izvajalca. Predvidevajo, da bi pričeli z izvedbo projekta v letu 2017.

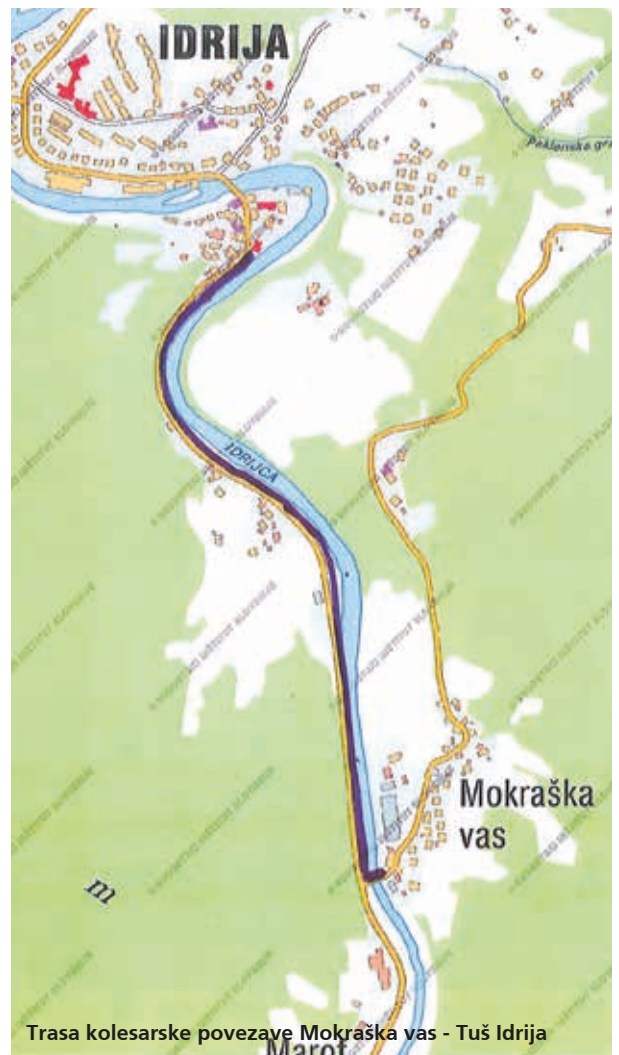
Kolesarska povezava na tretjem odseku od Podroteje do Tuša v Idriji bo potekala ob glavni cesti. Predvidena mešana površina za kolesarje in pešce se s parkirišča trgovine Tuš med objektom in strugo potoka Ljubevščica približa glavni cesti, ob kateri je že urejen pločnik, nato pa bo sledila trasi glavne ceste vse do križišča

za Idrijsko Belo. Na odseku pod pokopališčem je zaradi ohranjanja brežine nad Idrijco prepovedano posegati v brežino nad reko Idrijco (naravovarstveni pogoji), zato bo za izgradnjo mešane kolesarske površine potrebno posegati v brežino nad cesto. Drugi odsek kolesarske steze se prične na lokaciji, kjer je že grajena kolesarska povezava in se konča ob priključku za naselje Idrijska Bela. Na začetku tega odseka bo potrebno kolesarsko stezo speljati v ožini med obstoječimi objekti (pri Zagodu). Trasa bodoče mešane kolesarske steze in steze za pešce se nato nadaljuje nad opuščanim kanalom starih rak ob desnem robu obstoječe glavne ceste. Tik pred križiščem za Idrijsko Belo pa poteka za obstoječim avtobusnim postajališčem in se priključi na cesto, ki vodi na most preko potoka Zala in vodi v Idrijsko Belo. Izvedba prve faze povezave od križišča za Idrijsko Belo do Zagoda je načrtovana konec leta 2017 po izgradnji plinovoda.

Kolesarjem in pešcem se torej vendarle obetajo boljši časi, morda še ne ravno jutri, v nekaj letih pa prav gotovo.

Trasa kolesarske povezave Podroteja - Tuš Idrija

Trasa kolesarske povezave Mokraška vas - Tuš Idrija

Kolesarim, da pomagam

Anja Erjavec

Idejni vodji projekta, oče in hči, Sine Pečelin in Saša Pečelin Ponikvar, sta se s kolesi podala na tridnevno, 1250 kilometrov dolgo krožno pot okoli Slovenije, ki bo maja prihodnje leto gostila tudi 10. kolesarsko dirko okoli Slovenije (DOS). Ultra kolesarski podvig je poleg športne pridobil še humanitarno noto, saj sta k organizaciji pristopila Lions klub Idrija, katerega člana sta tudi Sine in Saša, ter Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica. Akcijo so poimenovali **Kolesarim, da pomagam, saj so po poti s prostovoljnimi prispevki zbirali sredstva za dober namen.**

Med potjo so zbrali 1.450 evrov, ki so jih namenili Medobčinskemu društvu slepih in slabovidnih Nova Gorica za programe rehabilitacije po slepoti in Centru slepih športnikov »Vidim cilj«, katerega idejni vodja in ambasador je Alen Kobilica. Akcija je dosegla svoj namen, saj je pripomogla k ozaveščanju, da med nami živijo slepi in slabovidni kot enakopravni člani naše družbe.

Pot okoli Slovenije

Tridnevno kolesarjenje se je pričelo na toplo jesensko popoldne pri idrijski Modri dvorani, ko je nekdanji kolesar Matej Leban, ki je po prometni nesreči oslepel in pristal na invalidskem vozičku, dal znak za štart.

LIONS KLUB IDRIJA

Sine in Saša sta se v spremstvu treh tandemskih koles s slepimi oziroma slabovidnimi kolesarji, olimpijke Tanje Žakelj, mladih kolesarjev ter nekaj članov idrijskega Lions kluba zapeljala okoli središča Idrije, zatem pa s spremljevalno ekipo pot nadaljevala proti Godoviču. Tam sta se jima pridružila postojnski župan in podžupan ter ju spremila do Postojne, kjer so jih pričakali postojnski lionsi. Sledila je pot do obalnega letališča v Sečovljah, kjer so jima sprejem priredili člani obalnih Lions klubov in ju po Parenzani pospremili do Kopra, od koder sta se odpravila proti Sežani in mimo Mirna pri Novi Gorici do Idrije. Nato sta pot nadaljevala proti Tolminu, kjer so jima čustven sprejem skupaj s tamkajšnjim županom pripravili otroci s posebnimi potrebami. Na Mostu na Soči so se jima ponovno priključili tandemi in z njima vozili vse do Bovca, kjer je na kolo sedel tudi bovški župan. Podporo akciji je izkazal tudi kobariški župan.

Po strmi ovinkasti cesti sta čez prelaz Vršič prispela do Kranjske gore in položila cvetje na grob uspešnega slovenskega ekstremnega kolesarja Jureta Robiča. Iz Kranjske gore ju je pot vodila preko Kamnika, kjer so ju pričakali kamniški lionsi, pa naprej do Črničva, kjer sta si zasluženo privoščila triurni počitek. V noči na soboto sta se iz Črničva odpravila mimo Šoštanja proti Dravogradu, naprej do Gornje Radgone in Moravskih toplic, čez Ptuj in v poznih večernih urah sta prispela do Šmarij pri Jelšah, ob dveh ponoči pa sta prišla v Novo mesto. Sprejeli so ju tako ptujski, kakor tudi novomeški lionsi. Mimo Črnomlja, Kočevja in Cerknice sta z vrnitvijo v Idrijo zaključila podvig. Zadnje kilometre sta prepeljala v družbi idrijskih kolesarskih navdušencev in tandemov – enega od njih je vozil guverner Gregor Pajič, v idrijski Mejci pa so jih z bučnim aplavzom pričakali podporniki akcije ter člani Lions kluba Idrija.

Naporno ampak vredno

Sine na kratko povzame pot: »Za »kolesarski objem« Slovenije smo predvideli 72 ur in časa za počitek ni bilo prav veliko. Naredili smo dva nekoliko daljša postanka in imeli kar veliko krajših, kjer so nas pričakali člani Lions klubov in župani krajev. Nekateri med njimi so del poti tudi kolesarili z nami. Zaradi mojega težkega ležečega kolesa (trickel) je bil zame najtežji del poti vzpon na Vršič.«

»Na kolesu povsem drugače doživljamo nove kraje kakor v avtomobilu, kjer vedno samo razmišljamo, kako kar najhitreje priti do cilja, pri tem pa nas mimo bežeča pokrajina niti ne zanima. S kolesa je to povsem druga zgodba. Voziš po manj prometnih in manj poznanih poteh, skozi naselja, za katera niti ne veš, da obstajajo. Opaziš stvari, ki jih sicer ne bi. Urejenost vrtov, lepoto narave, valovanje trave v vetru ... Seveda, vmes pride kriza, utrujenost in neprespanost naredita svoje. A ko zagledaš cilj, v trenutku pozabiš vse in čeprav si še maloprej sam sebi prisegal, da se kaj takega zagotovo ne boš več šel ... no ja, po desetih minutah v cilju sem rekla, da bova z očetom zagotovo še kaj »ušpičila«,« je doživljanje strnila Saša.

Predsednik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica Igor Miljavec je ob tem dejal, da je Lions klub Idrija kot glavni nosilec te akcije tokrat ponovno opozoril na navzočnost slepote med nami, na omejitve, ki jih imajo ljudje z okvaro vida, ter na možnosti in načine, kako te omejitve preseči oziroma jih prilagoditi za čim bolj dejavno in normalno vključevanje prizadetih na vidu v družbo. To so s kolesarjenjem v dvojicah (na tandemih) nazorno prikazali njihovi člani, ki so opravili proces rehabilitacije ob ustrezni strokovni pomoči. Dodal je, da je svet slepih in slabovidnih brezbarven in brez ostrine, a kljub temu s pomočjo ostalih čutil še vedno dovolj zanimiv in zabaven, z voljo pa tudi aktiven in produktiven.

Tudi letos dobrodelni koncert

»Bistvo lionizma je pomagati, zato bo Lions klub Idrija tudi v bodoče organiziral ali sodeloval v aktivnostih, katerih cilj je pomagati pomoči potrebnim,« zagotavlja Miranda Groff Ferjančič, ki idrijskemu klubu predseduje v tekočem letu 2016/2017. Za prihodnje koledarsko leto napoveduje ponovitev Dneva na snegu za slepe in slabovidne, za letošnje predpraznične dni pa naznanja tradicionalno novoletno dobrodelno prireditev v idrijski Modri dvorani s pestrim izborom nastopajočih. Tam zbrana sredstva bodo v celoti namenjena pomoči otrokom iz občin Idrija in Cerkno.

Saša Pečelin Ponikvar

»Niso samo zbrana sredstva tisto, kar šteje. Veliko več so vredni vsi tisti iskri pogledi, vsi tisti zadovoljni nasmehi ljudi, ki smo jih srečali. Vsa srečanja so bila polna srčne toplote, še prav posebno pa je bilo tisto v Tolminu. Otroci s posebnimi potrebami so pri pouku izdelali papirnate sončnice. Iz gruče otrok je stopil fant in nama podal papirnato cvetje rekoč: »Sončnice za vaju, ki nosita sonce tistim, ki ga ne morejo videti.« Redko se zgodi, a tu sem ostala brez besed. Če so nas ljudje tako videli, potem je zame akcija več kot dosegla svoj namen.«

Sine Pečelin

»Najbolj mi je in bo ostal v spominu sprejem v Tolminu, ko so nas skupaj z županom sprejeli tudi otroci s posebnimi potrebami. Sprejem je bil zelo čustven, zarezal se mi je v spomin in ga bom še velikokrat podoživljal. Sem mislil, da sem že veliko doživel (saj v resnici sem), vendar sem tokrat postal bogatejši še za nova spoznanja. Prav tako je bilo zelo prijetno in pristrčno srečanje z zakonskim parom v vasi Renkovci v Prekmurju, kjer sta nas – oba invalida (gospa je v invalidskem vozičku) – prijazno pričakala ob cesti in nas pogostila s kavico in pijačo. Srečal sem ljudi, ki so pravi heroji. Ob tem sem se zamislil, kako mi, ki nam nič ne manjka, ki imamo vse, radi jamramo. Upam, da smo ozavestili čim več ljudi in jim pokazali, da so med nami ljudje, ki so potrebni naše pomoči.«

Miha Troha, doktor znanosti Študij na oxfordski univerzi

Anja Erjavec

Na poti skozi Oxford do uradnega prizorišča podelitve. Vsak študent nosi ogrinjalo, ki ustreza njegovemu oziroma njenemu zadnjemu že pridobljenemu akademskemu nazivu.

Miha Troha, nekdanji dijak Gimnazije Jurija Vege Idrija in uspešen karateist, je trenutno najbolj poznan kot nekdanji študent Univerze v Oxfordu, ki je konec lanskega leta pri še ne dopoljenih tridesetih letih uspešno napisal in zagovarjal doktorsko delo s področja matematike.

Študijsko pot je začel na ljubljanski univerzi na Fakulteti za računalništvo in informatiko, kjer je bil vsako leto izbran za najboljšega študenta v generaciji. Študijska pot ga je po odlično opravljeni diplomski vodila v London, kjer je z odliko dokončal podiplomski študij, njegovo magistrsko delo pa je bilo nagrajeno s prestižno nagrado The Winton Capital Prize. Pri 25-ih letih je po uspešno opravljenih sprejemnih izpitih na Univerzi v Oxfordu postal del raziskovalne ekipe prof. dr. Raphaela Hauserja.

Si matematiko vzljubil že na gimnaziji? Zakaj si se odločil ravno za študij matematike?

Že od malega so me vedno privlačile številke in delo z njimi. Tako na osnovni šoli kot tudi kasneje na gimnaziji sem imel najraje predmete s tega področja – predvsem matematiko in fiziko, zanimalo pa me je tudi računalništvo. Že na gimnaziji pa sem imel željo, da bi se po končanem študiju izkusil tudi v podjetništvu. Ta mešan spekter interesov in želja me je tako najprej vodil na dodiplomski študij računalništva na Univerzi v Ljubljani, nato na magistrski študij računalništva na Imperial College London in na koncu še na doktorski

študij matematike na Univerzi v Oxfordu. Za študij matematike in računalništva sem se odločil zaradi novih možnosti, ki jih ponuja to področje. S hitrimi računalniki in možnostmi obdelave velikih količin podatkov je znanje matematike, ki ga je človeštvo zbiralo več tisočletij, dobilo povsem novo uporabno moč. Omogočilo je na primer razvozlanje človeškega genoma, raziskovanje nastanka vesolja, prodrlo pa je tudi na družboslovna področja, kot so pravo, ekonomija, sociologija itd. Osebnostno me je najbolj pritegnila uporaba na področju energetike, saj se lepo povezuje z mojo željo po podjetništvu.

Kakšen ugled ima Univerza v Oxfordu v svetu?

Univerzo v Oxfordu praktično vse lestvice uvrščajo v sam vrh svetovnih univerz. Pri teh ocenah se upoštevajo prispevek k znanosti preko Nobelovih nagrad in objav v najprestižnejših svetovnih revijah, kot tudi zadovoljstvo študentov in njihove zaposlitve po končanem študiju. Sam ugled in prepoznavnost univerze vsekakor odpre marsikatera vrata, ki bi sicer ostala zaprta. Še vedno pa sta znanje in trdo delo tisto, kar na koncu zares šteje.

Tradicionalni met kapě kot simbol doseženega uspeha in slovesa študentskemu življenju.

Univerza v Oxfordu ima 900-letno tradicijo. Kakšen odnos imajo do nje študentje, Britanci in v čem se kaže ta tradicija?

Britanci zelo veliko dajo na svojo zgodovino in tradicijo. Preko Magne Carte so pomembno prispevali k razvoju sodobne demokracije, bili so začetniki industrijske revolucije, izjemen pa je bil tudi njihov prispevek k znanosti. Univerzi v Oxfordu in Cambridgeu sta pri tem napredku igrali ključno vlogo, saj se je na teh mestih znanje odkrivalo, zapisovalo in prenašalo na naslednje generacije. Zavedajo se, da je prav to znanje pomembno prispevalo k oblikovanju Britanskega imperija, ki je v začetku 20. stoletja obsegal skoraj četrtino vsega kopnega na zemlji. Kljub kasnejši izgubi politične moči je še dandanes kolektivni spomin na Britanski imperij zelo močan in omenjeni univerzi sta za Britance neke vrste relik, ki se je uspel uspešno prilagoditi novim globalnim razmeram in ohraniti vodilno vlogo v svetu. Univerza v Oxfordu se tako pri vsakdanjem delu hitro prilagaja sodobnemu načinu raziskovanja in vodenja, na preostalih, kot je recimo končna podelitev doktoratov, pa se enaki običaji ohranjajo že vrsto stoletij. Ta zmes novega in starega naredi celotno izkušnjo študija na tej

univerzi zares izjemno in unikatno.

Kako je ta tradicija razvidna na končni podelitvi doktoratov?

Podelitev poteka v teatru, ki je bil v središču Oxforda zgrajen v 17. stoletju. Za bodoče doktorande pri tem obredu velja akademski kodeks oblačenja, ki posebno pozornost posveča togi podobnemu ogrinjalu. Vsakdo začne obred v togi, ki ustreza njegovemu oziroma njenemu zadnjemu že pridobljenemu akademskemu nazivu. Obred se začne v angleščini, s kratkim uvodnim nagovorom prorektorja (rektor je v Oxfordu častna funkcija, ki pa ni več posebej aktivno vpeta v delovanje univerze) in dveh profesorjev, potem pa se v celoti nadaljuje v latinščini. Najprej je na vrsti predstavitev kandidatov, ki se zaključijo s kratkim sprehodom komisije po teatru. Čas med sprehodom je namenjen občinstvu, ki lahko izrazi morebitne pomisleke ali nasprotovanja podelitvi uradnega naziva kateremu izmed kandidatov. Če med sprehodom ugovorov ni, sledi prisega, s katero se doktorandi zavežejo, da bodo še naprej spoštovali statut, navade in svoboščine univerze. Prisega se zaključijo s slavnostno pritrditvijo *Do fidem*. Doktorandi nato zapustijo

glavno prizorišče in v zaodrju svojo trenutno togo zamenjajo z novo, ki ustreza nazivu doktorja znanosti. Po vrnitvi na glavno prizorišče sledi še sklepni nagovor prorektorja, ki zaključuje formalni del podelitve. Obred se nato nadaljuje z neformalnim kosilom, kjer imajo študenti in njihovi gostje še zadnjo priložnost za druženje, preden odidejo vsak novim izzivom naproti.

S kakšnimi občutki si odšel v tujino? Kje se kažejo največje kulturne razlike?

V tujini sem preživel približno šest let – najprej na Danskem, nato v Franciji in na koncu še v Angliji. Pri selitvi v tujo državo traja kar nekaj časa, da se prilagodiš novemu okolju. Veliko je novih pravil, tako formalnih, na primer razna poročanja državnim organom, kot tudi povsem neformalnih. Britanci so recimo izjemno vljudni in vsak pogovor najprej začnejo z nekaj vljudnostnimi frazami. Odstopanje od tega pravila lahko zato hitro izpade nekoliko grobo ali celo neprimerno. Ker učenje cele kopice neformalnih pravil pogosto poteka na podlagi poskusov in napak, se lahko na začetku večkrat znajdeš v neprijetni situaciji. Sčasoma se teh nenapisanih pravil obnašanja naučiš. Nisem pa pri njih ostal dovolj dolgo, da bi jih ponotranjil. Mi je pa angleški humor kar prirasel k srcu.

Koliko študentov letno se vpiše na to univerzo? Je res večini študentov študij na tako prestižni univerzi nedostopen?

Natančnih podatkov o številu vpisanih nimam. Znano pa je, da v povprečju na doktorski študij sprejmejo približno vsakega desetega prijavljenega študenta. Za uspešno prijavo so vsekakor ključni pretekli študijski uspehi, dobra priporočilna pisma uglednih raziskovalcev in intervju, ki poteka pred komisijo sestavljeno iz več profesorjev. Trdna osnova na matematičnem področju z idrijske gimnazije, že omenjeni študijski uspehi na ljubljanski in londonski univerzi, predvsem pa izbira mojega magistrskega dela kot najboljšega v konkurenci okrog 200 študentov so bili podlaga za pridobitev treh priporočilnih pisem uveljavljenih raziskovalcev na mojem področju. Sledil je še intervju, ob koncu katerega so mi člani komisije povedali, da bodo podprli mojo prijavo. To je zelo olajšalo večmesečno čakanje na uradni odgovor univerze o sprejemu.

Kako je s šolnino in življenjskim

standardom v Angliji?

Šolnine v Britaniji znašajo od nekaj tisoč pa do več deset tisoč evrov letno. Prav vsi doktorski študenti, ki sem jih srečeval, pa so imeli štipendije, ki so jim pokrile vse stroške za šolnino. To se mi zdi pomembno, saj v Sloveniji pogosto slišimo, da se študenti študiju v tujini izogibajo zaradi cenovne nedostopnosti. To mnenje ne drži, saj se s sprejemom na univerzo odpre tudi veliko možnosti za pridobitev sredstev za financiranje študija. Sam sem imel štipendiji Republike Slovenije in največjega sklada tvegane kapitala na svetu Man Group. Slednjemu sem v zameno za štipendijo omogočil dostop do mojih raziskav. Dodaten vir dohodkov pa mi je predstavljalo še delo, saj sem kot asistent vodil vaje pri štirih dodiplomskih in magistrskih predmetih. Že v začetku doktorata pa sem ugotovil, da za moje raziskave obstaja tudi interes v industriji in tako sem kot zunanji svetovalec za matematične modele v energetiki svoje znanje začel tržiti v več londonskih podjetjih.

V hollywoodskih filmih prikazujejo razuzdano življenje bratovščin prestižnih univerz, ki študentsko življenje izkoristijo predvsem za alkohol in zabavo. Koliko resnice je v tem?

Verjetno imate v mislih film *The Riot Club*, ki prikazuje bratovščino imenovano *Bullingdon Club*. Film

je bil prvič prikazan konec leta 2014, nekaj mesecev pred volitvami v Britaniji, ko je kar nekaj bivših članov *Bullingdon Cluba* zavzemalo pomembne funkcije v državi – David Cameron je bil prvi minister Britanije, Boris Johnson je bil župan Londona, George Osborne pa je bil predstavljen kot bodoči finančni minister – in zato je film potrebno gledati v kontekstu predvolilne tekme. Kot zanimivost: med člani *Bullingdon Cluba*, ki so nam geografsko bližje, je bil tudi Pavel Karadžordžević, bratranec Aleksandra Karadžordževića, iz naše gimnazijske zgodovine poznanega kot kralja Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V Oxfordu kroži kar nekaj zgodbic o podvigih in pripetljajih te bratovščine, ki so prikazani tudi v filmu, vendar pa žal ne morem potrditi njihove pristnosti. Lahko pa vsekakor potrdim, da je bilo moje življenje tekom doktorskega študija v tem smislu precej manj razburljivo in da je bil velik del mojega časa namenjen predvsem predavanjem in raziskovanju. Tudi druženje in zabave so seveda sestavni del študija v Oxfordu, vendar pa to večina študentov izkoristi za spoznavanje novih ljudi in izmenjavo izkušenj. Takim zabavam in večerjam se večkrat pridružijo tudi profesorji ter bivši člani univerze, ki se takrat lahko v bolj neformalnem okolju pogovorijo s študenti.

V preteklosti si bil perspektiven karateist. Si še vzameš čas za šport in hobije?

Šport je res že od mladih nog sestavni del mojega življenja in zanj si poskušam vzeti čas vsaj nekajkrat tedensko. Ugotovil sem, da je najlažji način, da to izpolnim, da si tudi za šport že vnaprej rezerviram čas na enak način kot za ostale delovne obveznosti. V gimnazijskih letih sem se res veliko ukvarjal s karatejem, po odhodu v tujino in po nekaj treningih v Londonu pa sem ugotovil, da bom težko našel klub s podobnim načinom dela in enako kemijo med člani, kot sem ju bil navajen v Idriji, in tako so treningi postajali vse redkejši. V zadnjih letih sem ugotovil, da mi najbolj ustreza tek v naravi. Izmed vseh preizkušenih tekaških poti pa idrijske Rake ostajajo moja najljubša.

V tujini si dobil kar nekaj ponudb za delo. Zakaj si se odločil vrniti v domovino?

V Slovenijo sem se vrnil, ker jo imam rad, ker se tukaj počutim doma in ker lahko tudi od tukaj počnem vse stvari, ki so mi jih ponujali v Londonu. V okviru družinskega podjetja *Comcom* smo v preteklem letu vzpostavili poslovno sodelovanje s kar nekaj podjetji, ki so mi ob koncu študija ponujala delo. Tako zdaj združujemo najboljše iz obeh svetov – delo na zanimivih projektih, zaradi katerih mnogi mladi odhajajo v tujino, in prijetno življenje v Sloveniji.

Kaj lahko doprineseš domačemu podjetju?

Področje digitalnih tehnologij, ki temelji na uporabi velikih količin podatkov, je začelo pridobivati zagon z aplikacijami v energetiki pred približno desetletjem, vendar je velika večina podjetij ta začetni vlak iz takšnih ali drugačnih razlogov zamudila. V zadnjih letih se je izkazalo, da ima to področje zelo velik potencial in da lahko dejansko spreminja osnovno delovanje te industrije. To dejstvo pa je pritegnilo praktično vse velike igralce, ki si sedaj želijo vstopa na trg digitalnih tehnologij. Seveda je to težko, saj se morajo priključiti področju, ki je svojo pot začelo pred desetletjem, hkrati pa je precej oddaljeno od znanj, ki so bila tradicionalno potrebna za uspešno poslovanje v energetiki. Ker imamo v našem podjetju dobro poznavanje tako področja digitalnih tehnologij, kot tudi področja energetike, smo prepoznali priložnost, da našim strankam pomagamo, da ta vlak ujamejo.

Toga na fotografiji odraža pridobljeni doktorski naziv.

Skupinsko kosilo po zaključeni podelitvi. Jedilnica z vsakdanjimi kosili in večerjami študentom predstavlja enega izmed osrednjih družabnih prostorov.

Idrijska dediščina 1. svetovne vojne se bo priključila Poti miru

Anka Vončina

Med letoma 2014 in 2018 obeležujemo 100-letnico dogodkov, ko je svet gorel v ognju prve svetovne vojne. Bobnenje soške fronte je zaneslo tudi v naše hribovje. Mnogi, premnogi fantje in možje so jo izkusili od blizu. Ostali so nam spomini, a nam je, čeprav smo bili v zaledju, iz tega obdobja ostalo tudi nekaj ostankov utrd, jarkov, obeležij, vojaških taborov, bolnišnic in ostanki železnice, ki skupaj predstavljajo pomembno dediščino slovenske in evropske zgodovine.

To dediščino skupaj z naravnimi, kulturnimi, etnološkimi, kulinaricnimi in drugimi posebnostmi ob sami frontni črti ob Soči in na Krasu povezuje okrog 300 kilometrov dolga Pot miru od Alp do Jadrana. Idejni vodja in eden izmed vodilnih akterjev raziskovanja, ohranjanja in predstavljanja ostalin 1. svetovne vojne ter organizator dogodkov je ustanova Fundacija Poti miru v Posočju. Sodeluje z mnogo in različnimi organizacijami in institucijami, med drugim tudi z LAS-i (lokalnimi akcijskimi skupinami), sestavljenimi iz lokalnega javno-zasebnega partnerstva, občinami,

društvi ... Pot je opremljena z osnovno informatiko, pripravljeno je promocijsko gradivo, kot so vodniki in zemljevidi, usposobljeni so vodniki. Aktivnosti se vseskozi nadgrajujejo in širijo, tudi na območje nekdanjega frontnega zaledja. Na glavno traso se je v letu 2015 že navezala pot, imenovana Oskrbovalno zaledje za krnsko bojišče, ki se iz Bohinja preko Komne in Krna navezuje na Zgornje Posočje. V Vipavski dolini se je točkovno označilo vojaška pokopališča. Po novem je Pot miru s svojo dediščino vpisana tudi na Unescov poskusni seznam svetovne

dediščine. Z ustreznim dosjajem bi bili sistematično zbrani vsi podatki o zgodovini, gradnji, padlih vojaki in ujetnikih, lokacijah njihovih pokopov in prebivališč.

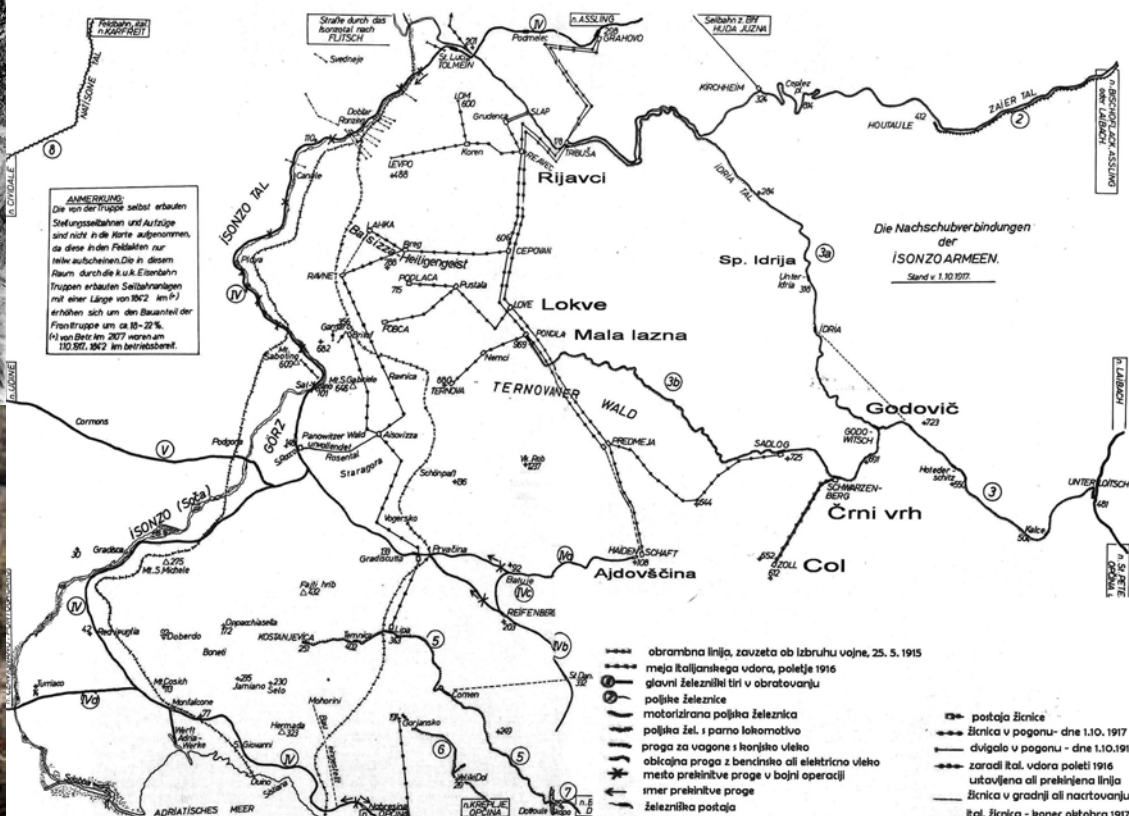
Najvidnejša ostalina naše občine iz tega časa je trasa nekdanje vojaške ozkotirne železnice Feldban, ki je povezovala železniško postajo v Logatcu z Banjško in Trnovsko planoto. Po njej se je več kot leto dni oskrbovalo kar veliko število avstro-ogrskih čet, ki so bile nameščene na planotah med Mostom na Soči in Gorico. To jesen poteka 100 let, odkar so jo gradili in tudi v rekordnem času dogradili. Pri tem je bilo udeleženih veliko število vojnih ujetnikov ter tehničnih in gradbenih strokovnjakov. Delo je pravi spomenik najboljših tehničnih zmožnosti nekega časa. Ne nazadnje je tu živih še veliko spominov, saj se je življenje ob trasi popolnoma spremenilo.

Mostovž v Strugu leta 1916

Mostovž v Strugu danes

Gradnja železniškega mostu
čez Idrijo – Prejmeta leta 1917

Mesto nekdanjega mostu danes

Po koncu soške fronte je bila proglašenja opuščena, ideje o uporabi – o povezavi Idrije s pravo evropsko železniško mrežo – pa ne. Že v času pred prvo svetovno vojno je kranjski deželni zbor večkrat obravnaval različne načrte o tem, kako bi Idrijo kot eno najpomembnejših rudarskih mest avstro-ogrske monarhije na ta način povezali s svetom. V rudniških arhivih zasledimo še leta po koncu vojne zapisnike sej, kako bi jo bilo smiselno ohraniti in obnoviti za potrebe dobave surovin v mesto in transporta rude iz njega. Enaki načrti so se spet obudili po drugi svetovni vojni.

Razmišljanja in aktivnosti, kako traso iz spoštovanja do nekega krutega preteklega časa ohraniti in jo tudi kot novo možnost turistične promocije kraja na primeren način predstaviti, so rodili skupen projekt občin Idrija, Logatec in Cerkno. Delovna skupina je bila enotna, da je najboljša možnost stopiti v stik s Fundacijo Poti miru v Posočju. Velika prednost je obiskovalcem ponuditi spoznavanje dediščine pod skupnim, že uveljavljenim imenom. Še večja prednost pa je skupen nastop pri pridobivanju evropskih sredstev. Podporo projektu so izrazile tudi lokalne aktivne skupine (LAS) iz občin, kjer je potekala 1. svetovna vojna. Ta trenutek so na Idrijskem že zaključeni dogovori z ZGS in lastniki zemljišč. Predviden začetek obnove je jesen 2016, zaključek pa ob 100-letnici konca prve svetovne vojne, leta 2018. Dela bo izvajal pooblaščen izvajalec, največ pa jih bo z ureditvijo in primerno predstavitvijo dveh tunelov na trasi (Logatec, Godovič) in ureditvijo najzanimivejšega in najzahtevnejšega dela nad Strugom, ki ga je že dodobra načel zob časa.

Na soški fronti so se borili vojaki več kot 20 različnih narodnosti, mnogi od teh še vedno počivajo tukaj. Sorodniki

padlih, tuji in domači turisti, šolske skupine in drugi želijo o tem videti čim več. Nam je tega mar, zato smo aktivni. S tem hkrati poskrbimo, da našim zanamcem pustimo primerno urejen še en košček naše dediščine. In najvažnejše: tako se bomo tudi v Idriji na primeren način poklonili spomenu žrtvam prve svetovne vojne.

26. oktobra, dva dni po obletnici preboja pri Kobaridu in s tem sesutja soške fronte, vas bomo po ostalinah Feldbana popeljali skupaj. Pristrčno vabljeni!

Predor v Strugu danes

Begunci iz Čepovana
na vagonih poljske železnice v Godoviču

Godovič leta 1916, spodaj levo konjske vprege, ki vlečejo vagončke

Anton Žakelj – Rodoljub Ledinski (1816–1868)

Ob 200. obletnici duhovnika, pesnika in zbiralca ljudskih pesmi

Robert Jereb

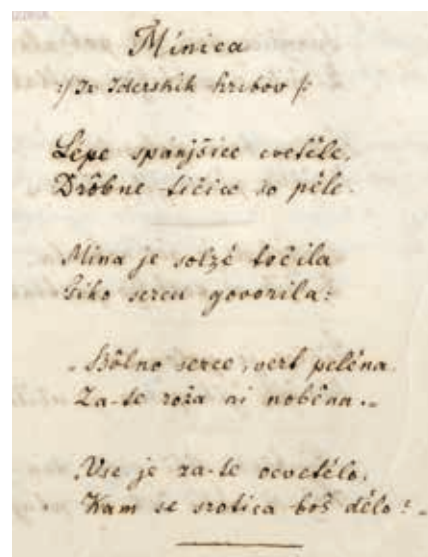
Anton Žakelj je bil rojen 14. oktobra 1816 na uglednem kmečkem domu pri Veharju v Ledinah kot tretji otrok Urbana Žaklja in Ane, rojene Ažbe, ki je bila doma iz Dolenčic, vasice vzhodno od Blegoša. Grunt Ažbetovih je bil mogočen, v hiši pa je bila tudi krčma, v katero so zahajali potujoči pevci, od katerih se je Ana najbrž naučila ljudskih pesmi, ki jih je kasneje pela svojemu sinu Antonu. Leto po smrti prvega moža se je omožila (l. 1819) z Valentinom Pagonom in se preselila v Dole na posestvo Pri Trevnu.

Normalko (osnovno šolo) je Žakelj obiskoval v Idriji, prvi razred gimnazije v Ljubljani (1829/30), naslednje razrede v Karlovcu in Novem mestu, licej (1836–38) in bogoslovje (1838–42) pa v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 6. avgusta 1842. Prvo službo je nastopil kot beneficiat in domači učitelj na gradu barona Gusića v Gradcu pri Črnomlju. Nato je bil kaplan v Ribnici, na Blokah, kjer je k sebi vzel bolno mater, ki je umrla 5. januarja 1850, stara 70 let. Zatem je bil premeščen v Dobrnič, služboval je še v Mirni Peči, Poljanah nad Škofjo Loko, Svetem Križu pri Kostanjevici, Sostrem in nazadnje v Velikem Trnu pri Leskovcu blizu Krškega (1866), kjer je 26. aprila 1868 domala pozabljen končal svojo življenjsko pot. Na žalost je bil njegov grob uničen ob gradnji nove cerkve sv. Duha. Viktor Šteska v neobjavljeni monografiji o Žaklju poroča, da je bil prostor približno tam, kjer so sedaj stranska vrata na listni (desni) strani nove cerkve.

O času šolanja v Idriji je na zanimiv način pisal v ironični avtobiografiji Vesele in žalostne pesmi od učenega Kosa, ki je ostala v rokopisu. V pesmi izpostavi slavo mesta in blagi značaj prebivalcev: »Odkar sem v šolo bil poslan, / V Almado kranjsko, če že smem / Tak mesto krstiti lepo, / Ki skoz ves božji svet slovi / Za srebro živo in drago ... / Pa mestica prijazniga / Ne hvalim jaz ko srebro vir; / Jaz hvalim ga le zbog srca, ... / Res, pridni ljud je tam krotak.« Z Almado je gotovo mislil na Almaden.

Na vseh šolah je bil zelo dober učenec, v drugem letniku semenišča je imel pri Franu Metelku odlično oceno iz slovenščine, prav tako pri ostalih predmetih, razen pri hermenevtiki. Prav pod Metelkovim mentorstvom, ki je svoje učence uvajal v pesništvo, naj bi se Žakelj navdušil za poezijo in se jezikovno ter oblikovno izuril. Kot zavzet pristaš ilirizma je pisal v gajici, v jeziku pa mu je vzornik Prešeren. Ob rednih predmetih je prostovoljno poslušal predavanja o hebrejskem, aramejskem, sirske in arabskem jeziku ter o podrobnejšem razlaganju Svetega pisma in se posvečal še slovanskim jezikom.

Kot so se ga spominjali njegovi znanci, je bil Žakelj širokega znanja. Josip Marn je v Jezičniku (1879) priobčil nekaj pričevanj: »Kar pa je ranjki prebral in znal, temu se je kar čuditi. Bogoslovske vede eo ipso; jezikov preobilo; slovanska narečja pač vsa; govoril i popeval v slovenščini, hrovaščini, češčini, poljščini; italijanski znal govoriti popolno, francosko mu je bil domač jezik; v naravoznanstvu, osobito v geognosiji in geologiji izveden; sploh ni bilo skoro stroka, o katerem bi ti ne bil znal – ne le poveršno,

Začetek ljudske pesmi Minica

marveč dokaj temeljito govoriti – tudi še v poslednjih letih.« Čeravno je v tem zapisu Žakljevega znanju najbrž nekoliko preveč naklonjenosti, vseeno ne gre spregledati njegove izjemne razgledanosti.

Po pripovedovanju stanovskih kolegov in drugih je bil Žakelj odličen govornik. Pridigarskih knjig menda ni uporabljal, v spovednici pa je bil bolj na »ojstro stran«; nasploh je bil v prvih letih v duhovnem pastirstvu zelo natančen in delaven. Spominjali so se ga kot priljudnega, domačega in šaljivega, a tudi zbadljivega, povrhu je rad še prepeval, in to dobro. Bil naj bi srednje velik in zdravega izraza, nosil naj bi očala in talar s stoječim ovratnikom. Pri faranih je bil priljubljen, posebej radi so poslušali njegove izvirne in zanimive govore, »bil je dobra duša«, v prvi vrsti pa je bil »narodnjak« in menili so, da mu »po vsej pravici gre ime Rodoljub«. Med spomini na pesnika je tudi zapis,

da je bil Ledinski dober »plavalj« (plavalec). Ko je bil kaplan v Mirni Peči, je s potapljanjem v Krki rad dražil Novomeščane, sedaj se je prikazal tu, sedaj tam, pa je spet izginil.

V literarni zgodovini je Žakelj omenjen predvsem kot zapisovalec ljudskih pesmi in Prešernov posnemovalac – Josip Marn ga je namreč v Jezičniku (1879) poimenoval »Prešern duhoven«. Mnenja, koliko se je Ledinski zgledoval pri Prešernu, so sicer različna, gotovo pa je Žakelj Prešerna visoko cenil, nenazadnje pa sta se tudi osebno poznala. Anton Slodnjak je v Pregledu slovenskega slovstva (1934) zapisal, da se je Žakelj »učil oblike in jezika pri Prešernu, čeprav je izražal preprostejšje misli in čustva«; po svobodoljubnosti, bojevitosti in kritičnosti je bil blizu Prešernu, skupna jima je bila tudi »nesreča v poklicu, preganjanje in krivice, ki so mu jih delali duhovni bratje«. Za časa življenja je bil Žakelj kar upoštevan pesnik. Janez Trdina je v Pretresu slovenskih pesnikov, ki ga je v nadaljevanjih objavil v Ljubljanskem časniku (1850), izpostavil njegove »imenitne misli in pesniškega duha«, Ivan Grafenauer pa ga v Zgodovini novejšega slovenskega slovstva (1911) prav tako kot Idrjičana Franciška Svetličiča (1814–1881) uvršča med najodličnejše pesnike Kmetijskih in rokodelskih novic.

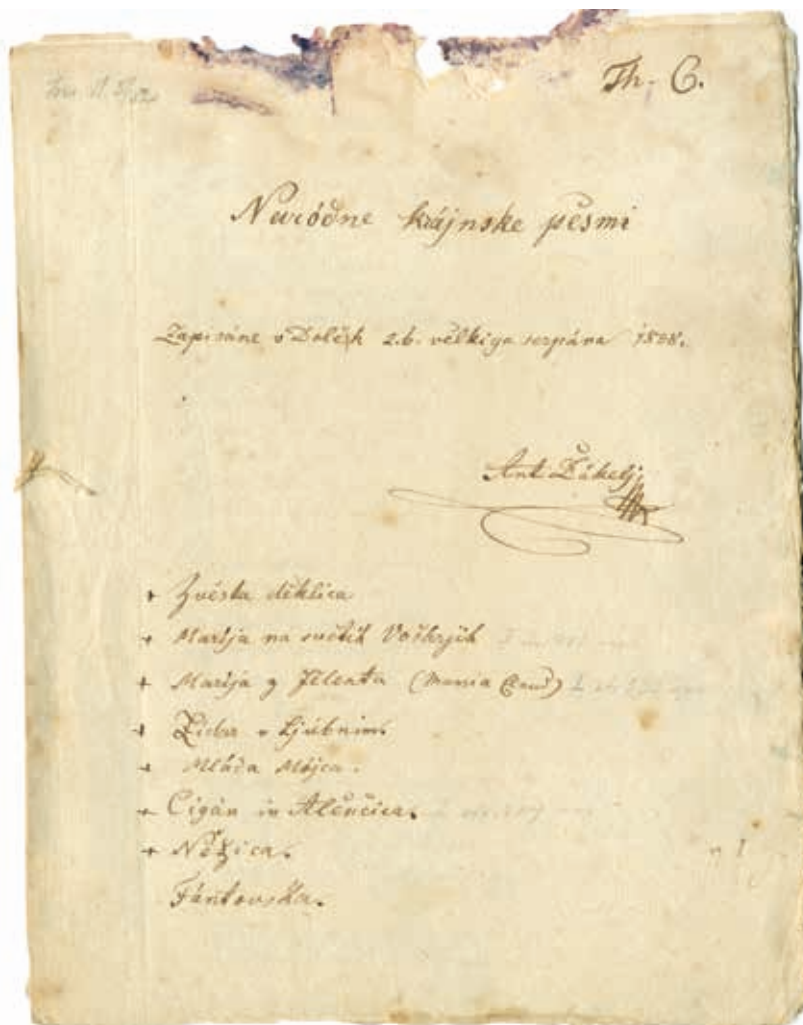
Ljudska pesem zavzema posebno mesto v Žakljevem literarnem delu. K zapisovanju ljudskih pesmi je gotovo bistveno pripomogla nadarjenost njegove matere, od katere je slišal zapisana besedila. Pesmi pa je precej popravljaj in prenavljal, kar so kasnejši raziskovalci ljudskega slovstva šteli za napako, vendar je potrebno vedeti, da popravljanje pesmi tedaj ni veljalo za slabost, med drugim je sam Prešeren za natis »olikak« Lepo Vido. Prve ljudske pesmi je Žakelj objavil v petem zvezku Kranjske čbelice (1848). Idrjiški rojak Dragotin Dežman je v časniku Slovenija (1849) zapisal: »Narodne pesmi na koncu te zbirke so kaj imenitne, sosebn mlada Zora in mlada Breda. Kdo bi verjel, de je med Krajnci še tolikanj pevskiga duha, kakor se v teh narodnih pesmih skaže. Slava tistimu, ki jih je nabral, in tako rahlo z njimi ravnal.«

Žakelj naj bi zapisal več zvezkov ljudskih pesmi, a ohranjen je le eden, pa še ta je nepopoln. Naslov je »Narodne krajnske pesmi, zapisane v Doleh 26. velikega serpana 1838. Anton Žakelj«. Sledi seznam pesmi:

Zvesta deklica, Marija na svetih Vošarjih, Marija z Jelenta, Zidar v Ljubnim, Mlada Mojca, Cigan in Alenčica, Nežica, Fantovska. Žal zvezku manjkajo strani in se konča sredi pesmi Cigan in Alenčica.

Z objavami ljudskih pesmi si je Anton Žakelj v sredi 19. stoletja

pridobil velik ugled in kljub okrnjeni pristnosti pesmi je Žakljeva zasluga za ohranjanje ljudske pesmi precejšnja, ne nazadnje pa je z njimi vstopil tudi v krog čbeličarjev. Rokopisi iz njegove zapuščine pa kažejo, da bi se mogel pesniško razviti in se umetniško izoblikovati tudi v izvorni lirski pesmi.

Naslovnica edinega ohranjenega Žakljevega zvezka ljudskih pesmi

Sedež koncerna Kolektor v Idriji in Kolektor Etro v Ljubljani je obiskala delegacija južnokorejskega Posca in predstavništva Posco Daewoo iz Nemčije. Posco je eden največjih proizvajalcev transformatorske pločevine na svetu. Po podpisu pogodbe za dobavo testnih količin transformatorske pločevine so predstavniki koncerna in Posca srečanje izkoristili za podpis pogodbe in memoranduma o tesnejšem in dolgoročnejšem sodelovanju. Posco bo tako Kolektor Etri v prvem polletju prihodnjega leta dobavil 500 ton transformatorske pločevine. Predstavniki Posca so bili nad videnim in slišanim navdušeni in so izrazili željo, da naj bo ta podpis le uvod v večletno partnersko sodelovanje. Delegacijo je sprejel tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič.

Kolektorjevo start-up platformo, Kolektor Ventures, so obiskali predstavniki italijanskega tehnološkega parka Area Science Park iz Trsta. Tržaški Area Science Park želi razviti in izboljšati model javno-zasebnega sodelovanja, ki bazira na modelu odprtih inovacij, po katerem si podjetja pri inoviranju razdelijo delo in investicije, s poudarkom na kreiranju privlačnega inovacijskega sistema, priznanega na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Kolektor Ventures inovatorjem omogoča razvoj inovativne ideje do prodora na trg. Išče disruptivne rešitve na področju digitalizacije za industrijo in izboljšave že obstoječim programom koncerna Kolektor. Obisk predstavnikov pomeni začetek sodelovanja med Kolektorjevim skladom in start-up ekosistemom, ki ga podpira Area Science Park.

Na razglasitvi najboljših inovacij v državi, ki je bila na Brdu pri Kranju, je Nataša Kovačević iz podjetja Kolektor Group prejela srebrno priznanje za svojo inovacijo Implementacija okolju prijaznega in ekonomičnega plazemskega procesa naprševanja funkcionalnih prevlek v proizvodnjo komponent za elektro in avtomobilsko industrijo. Gre za razvoj novih materialov z izboljšanimi površinskimi lastnostmi, s katerimi lahko na primer izboljšamo električno prevodnost, spajkljivost, varivost, oksidacijske upornosti in podobno.

Na sedežu koncerna Kolektor v Idriji je potekala 13. Razvojno-tržna konferenca za poslovno divizijo Komponente in sistemi, ki so se je udeležili vsi vodje programov in direktorji iz družb v koncernu Kolektor. Primož Bešter, izvršni direktor za prodajo in marketing, je zbranim predstavil poslovanje v prvem polletju letošnjega leta, opredelil trenutno situacijo in zastavil cilje za bodoče poslovanje. Kot je povedal, se evropski trg kljub obilici tveganj pozitivno razvija in se bliža najvišjemu nivoju v zadnjih 25 letih. Vodje programov so predstavili stanja po projektih, beseda je tekla tudi o potencialu v porastu 48V električnih avtomobilov in izpustnih emisijah, kjer je bilo predstavljenih več vidikov, kako bi lahko vsaj delno odpravili toplogredne strupene pline – dušikove okside (NOx), ki nastajajo v izpušnih sistemih dizelskih motorjev pri njihovi obremenitvi, posledica pa je nastanek visokih tlakov in temperatur.

Koncern Kolektor se je predstavil na dvotedenski International Business Summer School Ljubljana, kjer je svojim najboljšim trem študentom omogočil vključitev v edinstveno mednarodno poletno poslovno šolo, kjer so se naučili, kako strast spremeniti v posel in izkusiti, kaj pomeni biti podjetnik. »International Business Summer School« je celovit in intenziven podjetniški program, kjer bodoči poslovneži v kratkem času skozi prakso osvojijo znanja, veščine in izkušnje, saj je poudarek te šole na prenosu teoretičnega znanja v praktične izkušnje. Perspektivnim mladim udeležencem so predstavili proces razvoja poslovne ideje, ki so jo morali oblikovati v končni izdelek in nato tudi prodati na tržišču. Organizirani so bili tudi seminarji z različnih področij in poslovnih tehnologij, poslovni izzivi iz realnih praks, gostje iz različnih držav so z motivacijskimi govori predstavili svoje osebne zgodbe, mentorji iz vrst uspešnih podjetnikov in akademikov pa so mladim pomagali reševati konkretne težave. Barve Kolektorja so zastopali znanja željni študenti Rok Erjavec, Nejc Lisac in Miša Oblak, ki so sprejeli Kolektorjev izziv in ostalim udeležencem poletne šole obširno predstavili, kam bi vložili 10 milijonov evrov. Njihova odločitev je temeljila na tržnih raziskavah in vrednotenju podobnih konceptov, zato so izbrali investiranje v tehnologijo brezpilotnih letal. Z vključitvijo na International Business Summer School je želel Kolektor svoje najboljše tri študente, izbrane na podlagi njihovih dosežkov, poklicnega udejstvovanja in študijskega uspeha ter sodelovanja s koncernom, nagraditi in jih motivirati za nadaljnje delo. Iz Kolektorja so na poletni poslovni šoli svoje znanje delili še Marjan Drmota, izvršni direktor za razvoj, Ludvik Kumar, izvršni direktor za raziskave, ter Iztok Novak, odgovoren za strateški razvoj poslovanja.

FMR Holding od Gorenjske banke odkupil delež v družbi FMR

Polona Rupnik

Družba FMR Holding je konec avgusta od Gorenjske banke odkupila 314.736 delnic oziroma 38,66-odstotni delež v družbi FMR, ki je največji posamični lastnik koncerna Kolektor. Omenjeni delež je banka pridobila od družbe HDR Naložbe, ki je del skupine H&R, ta pa je v večinski lasti vodstva Hidrie. FMR Holding ima po novem v družbi FMR 80,27-odstotni delež. Ob tej priložnosti smo se pogovarjali s predsednikom nadzornega sveta družbe FMR in predsednikom sosveta koncerna Kolektor, Stojanom Petričem, in predsednikom uprave družbe FMR, Andrejem Krenom.

FMR Holding je od Gorenjske banke odkupil delež v družbi FMR. Ste pričakovali, da se bo to sploh kdaj zgodilo?

Andrej Kren: To smo pričakovali vse od začetka sage s tem nesrečnim nakupom delnic družbe FMR s strani Hidrie. Namreč ponudba za odkup je bila dana že takoj, ko so oni kupili te delnice leta 2007 od Kapitalske družbe in pida Vipa Holding, vendar takrat ni bilo nobenega odgovora. V zadnjih osmih letih smo večkrat poskušali odkupiti te delnice, vendar na žalost zaradi določenih zadev na strani tega

našega nezaželenega lastnika to ni bilo možno. Priložnost za prodajo so imeli vsaj dvakrat: najprej leta 2010, ko je bil posel že dogovorjen, pa je zaradi nagajanja direktorice Hidrie Fin, gospe Svetlik, padlo vse skupaj v vodo, in leta 2011, ko je Kolektor skupaj z FMR Holdingom ponudil odkup teh delnic preko ponudbe za prevzem, vendar se tudi takrat Hidria za to ni odločila. Do nakupa je tako prišlo šele v letošnjem letu, in to s pomočjo Gorenjske banke, ki je imela terjatev do Hidrie v višini 10 milijonov evrov glavnice in še štiri milijone

evrov obresti na podlagi kredita, ki ga je Hidria vzela pri tej banki ter ga posredovala naprej gospodu Kordežu oziroma njegovi družbi Merfin za menedžerski prevzem Merkurja. Vemo, kako se je ta zgodba končala. Neuspešno. Hidria je ostala dolžna Gorenjski banki teh 10 milijonov evrov in obresti, ki jih od gospoda Kordeža nikoli ni dobila vrnjenih. Hidria se je dogovorila, da zamenja to svojo obveznost do Gorenjske banke z delnicami družbe FMR. Kot je znano, je kasneje omenjene delnice odkupil FMR Holding.

Stojan Petrič: Lahko bi rekel, da nisem pričakoval, da bo prišlo do odkupa delnic, ki jih je Hidria Fin imela v družbi FMR. Predvsem zato, ker smo leta 2010 v skladu z dogovorom, ki sem ga imel z gospodom Edvardom Svetlikom, za te delnice ponudili 16.995.744 evrov in za 1.529.616 evrov dividend, skupaj torej 18.525.360 evrov. Ta dogovor je bil med nama z gospodom Svetlikom usklajen. Ko

nekdo odstopi od takšnega dogovora oziroma od takšnega zneska, se postavlja vprašanje, ali je realizacija odkupa sploh še kdaj mogoča. Zato moram reči, da nisem verjel, da bo ta odkup kdaj uspel. Na drugi strani pa se je kasneje pojavila ta zgodba z Gorenjsko banko. V tem primeru je šlo predvsem za zaščito predsednika upravnega odbora H&R, kajti ta je bil v predkazenskem postopku zaradi kreditiranja Merfina, ki je denar porabil za privatizacijo Merkurja. Zaradi finančnih težav Merfina (stečaj) pa ta ni mogel vrniti kredita družbi H&R. Ko se je to pojavilo v javnosti, je bilo seveda potrebno izgubo pokriti s posebnim dogovorom. Ta dogovor je bila zamenjava obveznosti H&R in Hidrie do Gorenjske banke z delnicami družbe FMR. To nam je precej olajšalo možnosti odkupa delnic, saj so v tem primeru ščitili samega sebe ne glede na to, kakšno škodo so s tem povzročili Hidrii in H&R.

Kaj ta odkup pomeni za družbo FMR in kaj za koncern Kolektor, katerega delna lastnica je družba FMR?

Stojan Petrič: Na koncern Kolektor nakup manjšinskega deleža v družbi FMR ni imel nobenega vpliva. Koncern Kolektor se je normalno razvijal in rasel. Opravljal je vse svoje funkcije. Seveda pa je to v javnosti zaradi postopkov, ki so jih sprožali proti meni osebno, povzročalo veliko težav. Težav predvsem zato, ker so z veliko vnemo poskušali diskreditirati moje poslovne poteze, ki sem jih izpeljal v preteklosti. To jim je do neke mere tudi uspelo, saj je znano, da sem imel preiskavo na domu in v Kolektorju. To poglavje še ni zaključeno, vendar sem prepričan, da so bile moje poslovne poteze narejene korektno, transparentno in to bom tudi dokazal.

Andrej Kren: Za družbo FMR pomeni ta odkup delnic s strani FMR Holdinga predvsem to, da se bomo v prihodnosti precej lažje ukvarjali s svojo dejavnostjo, torej z vlaganjem v različne oblike dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb, z vlaganjem v nepremičnine. V preteklih osmih letih smo dejansko veliko časa porabili tako za odgovarjanje na raznorazne tožbe Hidrie Fin, na zahteve za posebne revizije, ki so jih vlagali eno za drugo, kot tudi za odgovarjanje na neupravičene obtožbe v medijih, ki so se pojavljale periodično na vsakih nekaj mesecev. Te obtožbe v medijih so bile identične navedbam iz tožb, ki jih je Hidria Fin na sodiščih vlagala proti družbi FMR in meni osebno. Tu je šlo dejansko

za nepotrebno tratenje časa tako uprave kot nadzornega sveta družbe FMR in nenazadnje tudi sodišč, ki so morala vse te neupravičene obtožbe obravnavati. Treba je poudariti, da so vse tožbe, ki so jih vložili samo proti družbi FMR, tudi pravnomočno izgubili. Samo pri eni od tožb, ki so jo vložili tudi proti meni osebno, je sodišče v tej zadevi na prvi stopnji odločalo v našo korist, na informacijo o tem, ali so vložili pritožbo proti tej sodbi, pa še čakamo.

Če se vrnemo nekoliko v preteklost, nakup deleža v družbi FMR s strani Hidrie ste vedno ocenjevali kot sovražen oziroma kot nakup pod mizo. Kaj je pravzaprav hotela Hidria s tem doseči? Kako se je ta nakup odrazil v družbi FMR?

Andrej Kren: Racionalnega odgovora na to vprašanje še vedno nimamo. Treba je povedati, da smo pred 10 leti že začeli aktivnosti za odkup naših delnic od Kapitalske družbe. Takrat je namreč KAD objavil prvi razpis, to je bilo jeseni 2006, za prodajo delnic družbe FMR, ki so jih imeli v lasti. Seveda smo se prijavi na razpis. Niso bili zadovoljni s ponujeno ceno, čeprav smo bili najboljši ponudnik. Razpis so zaključili brez prodaje delnic. V začetku leta 2007 so ponovno objavili razpis, ponovno smo se prijavi, zvišali ceno, spet bili najboljši ponudnik in spet ni bilo nobene odločitve oziroma so razpis zaključili brez prodaje. Bil sem tudi na razgovoru pri upravi KAD-a, kjer so mi zagotovili, da nas bodo pozvali, če se bodo odločili za prodajo delnic ali pa jih bodo obdržali. Navsezadnje je bila družba FMR že takrat uspešna družba, ki je redno izplačevala dividende. Kljub temu

nismo želeli prepustiti stvari naključju. Preko prijateljske firme smo ponovno ponudili odkup delnic po ceni 50 evrov za delnico. To je bilo v začetku novembra 2007. Bili smo precej neprijetno presenečeni, ko smo 10. decembra 2007 izvedeli, da sta KAD in Vipa Holding te delnice prodala Hidrii Fin po ceni 47 evrov za delnico. Na ta način so bili davkoplačevalci in delničarji Vipe Holdinga oškodovani za najmanj 900 tisoč evrov.

Stojan Petrič: Če pogledamo nazaj in razmišljamo cinično, potem lahko rečem, da so koncern Kolektor na eni strani ter FMR in FMR Holding na drugi strani v zadnjih osmih letih s kompenzacijo terjatev Gorenjske banke do Hidrie oz. do družbe H&R z menjavo delnic FMR-a in z nakupom teh delnic s strani FMR Holdinga zaslužili več kot 10 milijonov evrov, na drugi strani pa sta Hidria in H&R v tem času na podlagi istega obračuna izgubila več kot 15 milijonov evrov. Mi smo v vseh teh letih izplačevali dividende delničarjem FMR Holdinga, kar je v teh letih pomenilo izplačilo okrog 9 milijonov evrov. Moram reči, da so bile te dividende plačane iz zaslužka pri končnem odkupu delnic družbe FMR. To pomeni, da so bile v celoti pokrite iz izgub, ki jih je pri tem poslu ustvarila Hidria oziroma H&R. To so stvari, ki so res malo neobičajne, predvsem zato, ker je s tem nastala poslovna škoda v družbah Hidria in H&R. Kot mali delničarji H&R se zavedamo, da je potrebno ščititi interese malih delničarjev, zato bomo to vprašanje postavili tudi na skupščini H&R prihodnje leto. Vprašali bomo, ali se veliki delničarji zavedajo odgovornosti do malih delničarjev v družbi H&R.

Zdaj, ko je FMR Holding več kot 80-odstotni lastnik družbe FMR, se verjetno obetajo spremembe? Kaj lahko pričakujemo oziroma kaj lahko pričakujejo delničarji?

Stojan Petrič: Tako v FMR kot v FMR Holdingu imamo poslovno strategijo, ki jo bomo izvajali še naprej in mislim, da je ne bomo v ničemer spreminjali. Kot predsednik nadzornega sveta obeh omenjenih družb se zavedam, da sta družbi eni boljših tovrstnih družb v Sloveniji, zato ju ne bomo in ju tudi v preteklosti nikoli nismo izpostavljali rizičnim poslovnim potezom. Strategija, ki jo izvajamo, je do neke mere konservativna, bomo pa seveda stremeli k rasti in izboljšanju poslovanja obeh družb. Predvsem pa bomo stremeli k temu, da bomo ohranjali notranji trg prodaje in nakupa delnic znotraj FMR Holdinga in da bomo še naprej izvajali strategijo dividendne politike, za kar pa morajo seveda biti predhodno doseženi dobri poslovni rezultati v koncernu Kolektor.

Nakup deleža v FMR s strani Hidrie je nedvomno vplival tudi na lokalno skupnost. Predvsem v negativnem smislu. Bo zdaj kaj drugače?

Andrej Kren: Zavedati se je treba, da je ta dogodek pred 10 leti vplival tudi na medsebojne odnose med ljudmi, ne samo na medsebojne odnose med družbami koncerna Kolektor in Hidrie. Vemo, da so zaposleni sorodstveno ali prijateljsko povezani, tako da je prav gotovo ta vdor Hidrie Fin v lastniško strukturo družbe FMR povzročil določeno nelagodje med prebivalci. Po drugi strani pa je povzročil tudi neko homogenizacijo in podporo tako gospodu Stojanu Petriču, kot

tudi meni osebno kot takratnemu članu uprave FMR. Vsi so pričakovali, da se bo mogoče kaj zgodilo tudi na tem področju, ampak takrat smo sklicali skupščino delničarjev FMR Holdinga in ti so izrazili plebiscitarno podporo tako nadzornemu svetu kot vodstvu obeh družb in koncerna Kolektor. Tako da tisti namen, ki je bil s strani sovražnega prevzemnika mogoče načrtovan, ni bil dosežen. Situacija se je s časom pomirila. Nekaj nelagodja pa je ob ponavljajočih se medijskih napadih vendarle ostalo. Mislim, da je bila s tem narejena velika škoda v okolju. Na srečo to, kakor je že povedal gospod Petrič, ni vplivalo na poslovanje niti koncerna Kolektor niti družbe FMR in FMR Holdinga. Vse tri družbe so se le še okrepile. Zato pričakujem, da se bodo z razrešitvijo lastništva teh delnic, vsaj kar se ljudi tiče, stvari zdaj izboljšale.

Stojan Petrič: Okolje pragmatično gleda na ta spor. To je pač narava Slovencev in tudi Idričani nismo nič drugačni. Ljudje ne želijo imeti sporov v okolju, v katerem živijo. Mi smo se vseskozi zavedali, da to ni dobro za to okolje, zato je tudi bila dana ponudba za odkup delnic z moje strani leta 2010, da zaostrene razmere umirimo. Žal pobuda na drugi strani ni bila sprejeta. Mislim, da bo potrebno kar nekaj časa, da se stvari umirijo. Verjetno bodo potrebne tudi določene spremembe v vodstvih, da se generacija ali dve direktorjev zamenja, da se na to pozabi in da se začnejo stvari odvijati po normalni poti. Obstaja pa določena razlika: ta je, da je Kolektor v lasti delničarjev, medtem ko je H&R v večinski lasti družine Svetlik in družine Rejc. Zato je to nekoliko težje storiti, kot če bi

bila lastniška struktura takšna, kot je v Kolektorju, gledano preko FOND-a, FMR-a in FMR Holdinga. Ne glede na to mislim, da se bodo stvari v naslednjih petih in več letih v tej dolini spremenile. Razmere v svetu kažejo, da koncentracija kapitala in lastništva ter razširitev ponudbe industrijskih podjetij s proizvodnje komponent na produkte z višjo dodano vrednostjo predstavlja novo kakovost in moč, ki jo neka industrija lahko daje v svetu. Zato je tudi bila z moje strani dana ponudba, da najdemo pot našega vstopa v lastništvo H&R oziroma Hidrie. To je bilo večkrat zavrnjeno, tudi s strani bank, ki so s Hidrio podpisale Sporazum o prestrukturiranju dolgov. Ne glede na to, ta opcija še vedno obstaja. Obstaja tudi ponudba za en evro, ki sem jo že večkrat izrekel. Ponudba je bila narejena na isti osnovi vrednotenja, kot je vrednoten koncern Kolektor. Tako pridemo do tistega čudežnega evra, ki ga vedno poudarjam. V kolikor bo Hidria v naslednjih petih letih napredovala in želela imeti partnerja, se bomo seveda lahko pogovarjali o vstopu Kolektorja v Hidrio. V kolikor pa ne, bomo pustili to zadevo, da gre po svoji naravni poti naprej. Ne glede na to, kaj se bo dogajalo, pa imamo v Idriji veliko skupnih problemov – od šolstva, športa, kulture do zdravstva ..., ki jih bomo morali reševati skupaj. Če bo tudi na drugi strani pripravljenost, da se probleme reši, bo Kolektor, kot vedno, prispeval svoj del. Je pa za tako sodelovanje potrebna obojestransko. Ne s figo v žepu, ampak z odkritim sodelovanjem. Tako za Idrijo kot lokalno skupnost bodo prišli lepši časi. To, kar je bilo do zdaj, je bila samo konfliktna situacija. Povzročila pa jo je Hidria, in ne Kolektor.

Tako družba FMR kot skupina FMR dobro poslujeta. Kakšne načrte imate za prihodnost?

Andrej Kren: Mi strategije zaradi nakupa teh delnic ne bomo bistveno spreminjali. Okolje je zelo turbulentno in se spreminja in temu je treba slediti. Letos smo od države odkupili 19-odstotni delež v Domu upokojevcev Idrija, tako da je zdaj družba FMR njegova 100-odstotna lastnica. Sodelovali smo pri dokapitalizaciji Kolektor Kolinga, ki je bila namenjena za izvršitev nakupa Cestnega podjetja Gorica. Še naprej se bomo ukvarjali z investiranjem v različne oblike dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb. FMR je zelo zdrava družba, ima 65 milijonov evrov sredstev in 59 milijonov evrov

kapitala, tako da ima možnost za zadolževanje in kreditni potencial je tu dejansko velik. Kako bo čez 5, 10 let, vam zdaj ne vem povedati. FMR deluje v dejavnosti, kjer se naložbene priložnosti pojavljajo tako rekoč tedensko. Ena takih, ki smo jo izkoristili in dobro posluje, je naložba v družbo Delo, ki jo – poudarjam – nameravamo dolgoročno imeti med svojimi družbami v skupini. Želimo jo naprej razvijati in doseči v strategiji zastavljen cilj, da bo ta družba do leta 2020 postala najpomembnejša medijska hiša v Sloveniji. To je ambiciozen cilj. Še naprej bomo razvijali dejavnost oskrbe starejših občanov v Domu upokojujencev Idrija, izboljšali te storitve in v naslednjih petih letih obnovili enoto na Marofu. To so naši cilji glede obstoječih naložb. Prav gotovo nam bo na pot prišla kakšna naložba, ki jo bomo po analizi realizirali ali pa tudi ne. Naložbenih priložnosti je namreč veliko. Prepričan sem, da bo celotna skupina FMR tudi v prihodnje uspešno poslovala in da bodo tudi njeni lastniki zadovoljni.

Stojan Petrič: V Kolektorju se bo zaradi urejenih lastniških razmer dividendna politika nekoliko spremenila. Zadnjih nekaj let smo lastnikom izplačali zelo malo dividend. To bo v naslednjih letih spremenjeno. Dividende bodo nekoliko višje, ne bodo pa v ničemer ogrozile strategije koncerna Kolektor. Iz tega naslova pričakujemo in tudi bomo realizirali milijardo evrov prometa v naslednjih nekaj letih. Imamo namreč potencial, da to naredimo. Niti po dosednji strategiji

koncerna Kolektor pa predvidoma ne niti v bodoče, koncern Kolektor ne bo investiral v manjšinsko lastništvo družb, ki ne kotirajo na borzi, kar je bil primer vstopa Hidrie Fin v družbo FMR. Tudi FOND kot večinski lastnik koncerna Kolektor je podobno finančno zdrav kot FMR. Ima možnost, da bo v naslednjih letih dodatno investiral v realni sektor in v druge poslovne priložnosti, ki bodo prinašale pričakovani donos. O tem se odločamo na naših sestankih. Moram reči, da smo pri odločitvah zelo konservativni. Če pa govorim o FMR Holdingu, ima ta poleg naložbe v družbi FMR še naložbe v Kolektor

KFH in Kolektor Prokos. V bistvu je ta družba tista družba, ki mora vsako leto skozi dividendno politiko zbrati toliko denarja, da poplača tiste obveznosti, ki bodo prihajale z naslova najetega kredita za nakup delnic družbe FMR in za izplačilo dividend vsem delničarjem. To je naša ključna strategija za naprej, torej ohranjanje lastništva in dividendno politiko do naših delničarjev, ker nam le to omogoča stabilno lastništvo ne samo FMR Holdinga, pač pa cele strukture. Enako politiko pričakujem tudi pri FOND-u, ki je večinski lastnik koncerna Kolektor.

Prodajna konferenca Kolektor Etra

Polona Rupnik

V hotelu Kompas na Bledu je Kolektor Etra 27. in 28. septembra tudi letos pripravila prodajno konferenco. Letošnja je bila že deveta po vrsti. Poleg vodstva podjetja so se je udeležili vsi področni prodajni zastopniki Kolektor Etra ter predstavniki tehničnega in proizvodnega sektorja ter sektorja kakovosti v omenjeni družbi. Poleg domačih predstavnikov je na konferenci sodelovalo tudi 16 prodajnih agentov Kolektor Etra iz 16 različnih držav, kamor prodajajo energetske transformatorje. Na prodajni konferenci so pregledali tržne aktivnosti in prodajne možnosti v posameznih državah ter proizvodne in tehnične novosti v letošnjem letu.

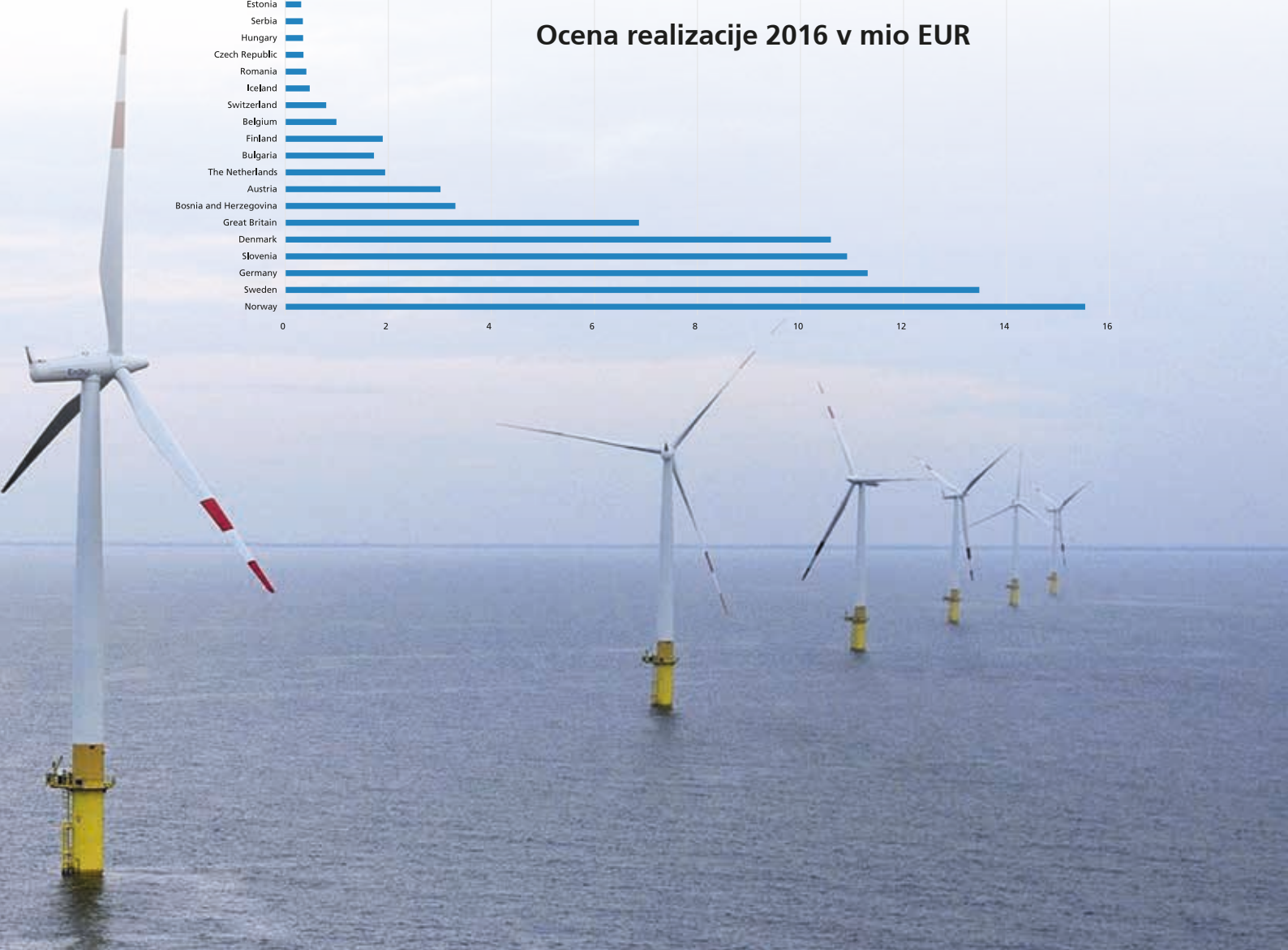
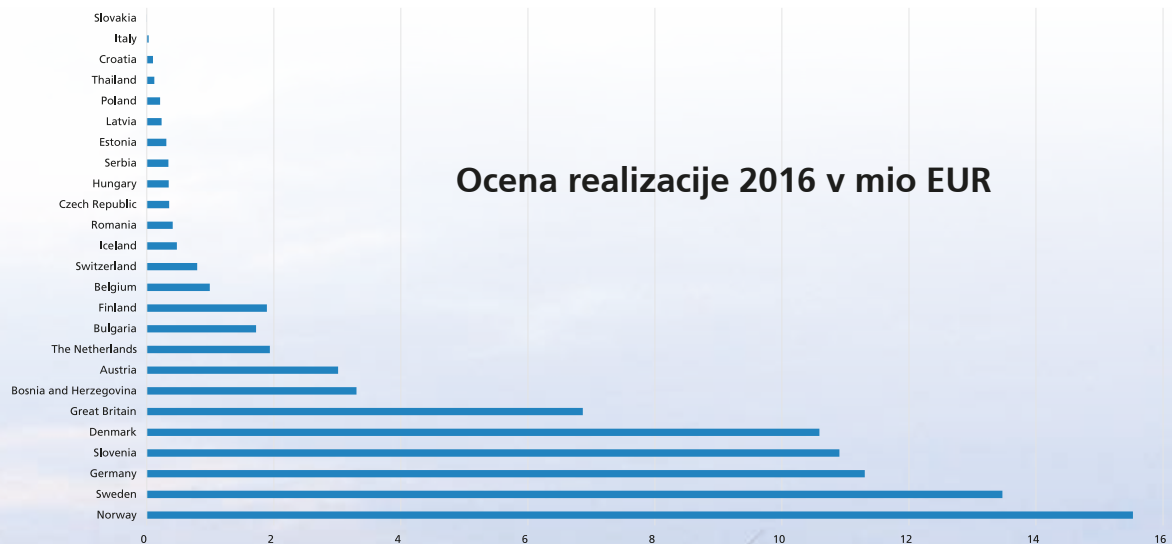
Kolektor Etra je na svetovnem, še bolj pa na evropskem trgu, uveljavljen proizvajalec energetskih in specialnih transformatorjev. Podjetje je proizvajalec končnega produkta in Etra je močna blagovna znamka, ki se na trgu kosa z družbami, kot so Siemens, ABB, SGB in druge. Med najbolj uveljavljenimi produkti so v zadnjem času nizkohrupni energetski transformatorji za urbana okolja in vetrna polja.

Podjetje Kolektor Etra trži svoje transformatorje v 24 državah v Evropi in širše. Tradicionalno je že več kot 25 let prisotno na skandinavskih trgih, kamor prodajo več kot tretjino svojih izdelkov. V lanskem letu se je zaradi povečanih potreb po transformatorjih za vetrna polja na morjih močno povečala njihova prodaja na Dansko, sledita ji Norveška in Švedska, prodaja pa raste tudi na zahtevnem nemškem trgu. Njihovi največji kupci na tem

območju so E.ON, Vattenfall, Statkraft, Energinet.dk, Statnett in Hafslund.

Kolektor Etra beleži konstantno okoli 10-odstotno letno rast. Lansko leto je bilo za podjetje najboljše prodajno leto do zdaj, saj jim je uspelo za malo manj kot petino povečati prihodke in skoraj podvojiti dobiček. Po besedah Petra Novaka, izvršnega direktorja za prodajo, bo tudi leto 2016 uspešno. Zaključili ga bodo na ravni, ki bo preseгла lanskoletne rezultate. Kot je še povedal Novak, je proizvodnja za skoraj celo prihajajoče leto povsem zasedena. Na prodajni konferenci so oblikovali in sprejeli plan prodaje za leto 2017 na nivoju 87,5 milijona evrov. Za leto 2017 imajo že zdaj za več kot 75 milijonov evrov naročil. V prihajajočem letu načrtujejo narediti približno 180 energetskih transformatorjev skupne moči več kot 8.000 MVA.

Dan dobaviteljev

Polona Rupnik

Na tradicionalnem Dnevu dobaviteljev je Kolektor razglasil najboljšega dobavitelja za pretekli dve leti. V tem času se je najbolje izkazalo nemško podjetje Nexans Deutschland GmbH. Pred svečano podelitvijo nagrade so predstavniki dobaviteljev prisluhnili zanimivim predavanjem, ki so jih posebej za to priložnost pripravili predstavniki koncerna Kolektor.

Spregovorili so o razvojnih trendih, strategiji in viziji strateške nabave, obstoječem stanju in načrtih za naprej, uvedbi e-računov, zahtevah v dobaviteljski verigi s poudarkom na Kolektorjevih zahtevah do dobaviteljev, novih zahtevah za sisteme vodenja kakovosti v skladu z ISO 9001:2015 ter prihajajočim

prenovljenim ISO/TS 16949, seznanili so se z ugotovljenimi vzroki in korektivnimi ukrepi v okviru reševanja neskladij ter spoznali novo podjetje koncerna Kolektor, to je Kolektor Micro-Motor.

Aktivnosti strateške nabave v okviru nabavnestrategije za naslednje triletno obdobje so usmerjene predvsem v povečanje odzivnosti, nadaljevanje implementacije konsignacijske zaloge, povečanje cenovne učinkovitosti in konkurenčnosti na osnovi inovativnih in unikatnih rešitev, izboljšanje kakovosti in zanesljivosti ter povečanje produktivnosti v dnevnem poslovanju, kot so uvedba e-računov in e-certifikatov kakovosti.

Kot je poudaril Igor Bogataj, vodja strateške nabave v koncernu, je na prvem mestu zadovoljstvo kupca, ki se kaže v kakovosti dobavljenih izdelkov. Zato bo Kolektor v prihodnosti poostril merila pri odobritvi novih dobaviteljev, povečal bo frekvenco ocenjevanja dobaviteljev in število presoj. Kolektor že leta od svojih dobaviteljev zahteva čim manj oziroma nič napak, tokrat pa od njih pričakuje še večje zavedanje te kulture.

V letu 2015 je imel Kolektor 6238 aktivnih dobaviteljev, 48 tisoč različnih artiklov in 12 nabavnih oddelkov. V strateški nabavi napovedujejo v naslednjih letih rast celotne nabavne vrednosti. Možnosti in priložnosti za dobavitelje je torej veliko. Predvsem pa lahko dobavitelji dodajo svoj prispevek k temu, da Kolektorjeva dobaviteljska veriga na dolgi rok ostane vodilna na svojem področju.

Že dan prej pa so se na delovnem srečanju oziroma na 2. Nabavni konferenci zbrali vsi Kolektorjevi »nabavniki«, ki so se seznanili z obstoječim stanjem strateške nabave, pregledali stanje po posameznih projektih in področjih ter se pogovorili o načrtih za naprej.

Christoph Bettig,
Nexans
Deutschland GmbH

»Nismo pričakovali, da bomo izbrani za Kolektorjevega najboljšega dobavitelja, čeprav po mojem mnenju zadnjih nekaj let zelo dobro sodelujemo. Glede na to bi priznanje lahko pričakovali, a je bilo na koncu za nas vseeno presenečenje. Na nagrado smo izredno ponosni. Z njo lahko vsem zaposlenim pokažemo, kaj njihov trud in delo pomenita, kakšen je na koncu lahko rezultat njihovega dela. Vsekakor pa izbor za najboljšega dobavitelja ne pomeni, da zdaj lahko spimo na lovorikah, pač pa se moramo truditi še naprej.«

Prejem plakete je priznanje za zgledno dolgoročno sodelovanje z družbami skupine Kolektor. Poleg tega pa naj bo prejeta priznanje tudi spodbuda za nadaljnje, še boljše sodelovanje.

Inovacije so gonilo razvoja

Anja Erjavec

Kolektor inovativne zaposlene spodbuja z najrazličnejšimi motivacijskimi metodami, kot so delavnice generiranja idej, izobraževanja, različne nagrade in vsakodnevno zavedanje, da brez inovativnosti usahnemo. Kolektor je najboljše inovatorje iz vrst svojih zaposlenih nagradil s priznanji. Tokrat se bodo predstavili nagrajenci iz kategorije tehničnih in drugih izboljšav. To so inovacije, ki sicer vsebujejo neka že znana tehnična sredstva, so pa nova na ravni podjetja. S tehničnimi izboljšavami podjetje povečuje prihodke ali produktivnost, izboljša kakovost, prihrani pri energiji ali materialu, poveča izkoristek strojev, izboljša tehnični nadzor izdelkov ali pa poveča varnost zaposlenih pri delu. Te inovacije lahko služijo izboljšanju procesov, izdelkov, okolja, kakovosti in količine izdelkov in storitev, skratka celotnemu napredku podjetja.

Tehnične in druge izboljšave

Med posamezniki je priznanje v kategoriji tehničnih in drugih izboljšav prejel Jure Škrabar iz podjetja Kolektor Orodjarna – Poslovni center Vision, prvič pa so v tej kategoriji priznanje podelili tudi skupinam. Dobila ga je divizija B0 podjetja Kolektor Sikom.

Jure Škrabar

»Priznanje kot tako mi pomeni predvsem to, da sta moja inovativnost in delo prepoznana tudi izven skupine, v kateri delujem. Verjamem, da se tako kot v naši skupini tudi drugje dnevno srečujejo z izzivi, ki jih vsak posameznik rešuje na tak ali drugačen, predvsem pa inovativen način. Inovativno dejavnost bi bilo potrebno še bolj približati posameznikom, mogoče s predstavitvami primernih prijav oziroma na praktičnih primerih, saj smo se že večkrat pogovarjali o tem, ali je posamezna tema primerna za prijavo ali ne.«

Jure Škrabar, univ. dipl. inž. strojništva, je že štiri leta zaposlen kot projektni vodja in konstruktor optičnih merilnih sistemov v Kolektor Orodjarni – PC Vision. Njegovi sodelavci so mnenja, da so zaradi njegove inovativnosti bolj konkurenčni, pridobivajo na »know-howu« in lažje opravljajo delo. Njegova izboljšava – nastavek za zvrnitev ravnine goriščne razdalje – Scheimpflug, je ena izmed ključnih mehanskih komponent, ki zaposlenim v Kolektor Orodjarni – Poslovni center Vision omogočajo gradnjo naprednih optičnih sistemov. V okviru standardizacije komponent so potrebovali prilagojeno in fleksibilno rešitev, ki je ni bilo mogoče dobiti na trgu. Z inovativno konstrukcijo elementa so dobili boljšo in cenejšo rešitev od sorodnih in je kot taka trenutno v redni uporabi pri projektih njihove skupine. Škrabar, idejno in izvedbeno zaslužen za ta gradnik, sodelavce redno preseneča z odličnimi idejami, ki jih nato tudi udejanji. V njihovi skupini je inovativnost del vsakdana in je nujno potrebna za delo na področju strojnega vida.

Prvič priznanje skupini

Kolektor je letos prvič podelil nagrado za tehnične in druge izboljšave tudi skupini, in sicer jo je prejel Kolektor Sikom – divizija B0, ki proizvaja izključno komutatorje tipa HPG – komutatorje v kombinaciji z grafitno drsno površino, ki so namenjeni vgradnji v ene najzahtevnejših aplikacij v avtomobilski industriji, tj. črpalke za gorivo. Na tem segmentu proizvodov so vodilni dobavitelj v svetovnem merilu. Rok Primožič, vodja divizije B0, izboljšavo skozi proizvodni vidik opredeljuje kot »z manj vloženega dela in nižjimi stroški v enaki časovni enoti izdelati več in kakovostneje«. Skozi optimizacije in izboljševanje izdelkov ter proizvodnih procesov z metodami stalnih izboljšav ohranjajo kakovostno in cenovno konkurenčnost. S tem sledijo razvoju produktov, skrbijo za nenehno izboljševanje obstoječih izdelkov in procesov, jih stroškovno optimizirajo ter tako sledijo vedno novim zahtevam kupcev.

Divizija B0 vključuje preko 210 zaposlenih. Skupno sta bili v diviziji v lanskem letu prijavljeni dve ideji na zaposlenega (od tega 11 v kategoriji tehničnih in drugih izboljšav), od katerih jih je bilo 75 odstotkov tudi realiziranih. Izpostavljamo le nekaj predlogov v skupini tehničnih in drugih izboljšav v diviziji B0 v lanskem letu: hitre menjave na strožnicah, obdelava izpirnih vod in določanje koncentracije kositra v kopeli z napravo XRF, spremenjena konstrukcija brizgalne puše 11142, predelava termografije, odprava pokanja mase pri komutatorjih 11508 in 11453, optimiziranje optičnih sistemov za detekcijo bakrenih delcev, ločitev in nadgradnja čiščenja krogotočnih vod za Na-Ra postaje, montaža zbiralnika za redčenje, sprememba načina aktivacije.

Skupina je največ izboljšav prijavila v sklopu novega dela Galvane, ne zaostajajo pa niti predlogi iz ostalih temeljnih enot dela v okviru divizije. V tekočem letu so zaposleni v diviziji lansko številno prijavljenih izboljšav na zaposlenega dosegli že v prvem polletju, s čimer celoten tim (torej vsi zaposleni v tej diviziji) dokazuje, da je možno tudi že utečene procese še vedno izboljševati ter da je nenehno dvigovanje kakovosti in produktivnosti v proizvodnem procesu v diviziji B0 dejansko utečena stalnica.

Primožič še dodaja, da želi divizija B0 tudi v bodoče ostati učeča se organizacija, ki mora stimulatивно in stabilno delovno okolje ohranjati na dolgi rok. Divizija B0 v okviru Kolektor Sikoma bo še vedno predstavljala poglobitveni delež realizacije prodaje, pri čemer je predvidena rast obsega proizvodnje do leta 2020 še za dodatnih 25 odstotkov. Obdržali bodo mesto vodilnega dobavitelja

Avtorji nekaterih vidnejših idej v diviziji B0 (od leve proti desni): Rok Primožič, Blaž Hadalin, Aleš Močnik, Sven Burnik, Živa Trtnik, Erik Filipič, Teja Peternel, Sašo Vončina

Rok Primožič

»Nagrada pomeni priznanje vsem zaposlenim za njihov nenehni trud pri iskanju novih rešitev v proizvodnih procesih. Je priznanje in potrditev skupinskemu delu in timskega sodelovanju, ki ga kot vodja zelo podpiram in vzpodbujam. Osebnostno sem na celotno ekipo zaposlenih v diviziji ter na dosežke vsakega posameznika in tima zelo ponosen. Sodelovanje in skrb za napredek in izboljševanje sta prisotna prav na vseh nivojih. Inovativnost pomeni prepoznavati priložnosti. Pred slednje smo postavljeni dnevno, hkrati pa jih moramo prepoznavati tudi sami ter si vedno znova postavljati nove izzive, ki jih je potrebno preudarno, hitro in z uporabo inovativnih idej nato reševati.«

HPG-komutatorjev pri obstoječih kupcih in osvajali nove kupce s pomočjo razvoja HPG-komutatorjev novih generacij ter racionalizacijo obstoječih proizvodov, reorganizacijo in prostorsko ureditvijo proizvodnje. Z naštetimi bodo izpolnjeni pogoji za nadaljnje povečevanje obsega proizvodnje. Inovativnost je tukaj ključnega pomena.

Inovatorji na strokovni ekskurziji v Nemčiji

Mercedes-Benz Museum

Dejan Vadnjal

Spomladi je koncern Kolektor pripravil tradicionalno inovativno konferenco. Med nominiranimi inovacijami je izbral tiste, ki so še posebej izstopale, in njihove »izumitelje« tudi ustrezno nagradil. Poleg knjige Ustvarjalnost in inovativnost avtorja dr. Andreja Pompeta smo odšli še na strokovno ekskurzijo v Stuttgart.

Priložnost, da spoznaš dva svetovljana, se verjetno ne ponudi vsak dan. In to ne dve osebi, temveč dva svetovno priznana izdelovalca avtomobilov, katerih proizvodi so nam, navadnim zemljanom, praktično nedosegljivi. Na eni strani tradicionalno oblikovan in celo nekoliko konservativen, pa vendar vesoljsko udoben in vseh

mogočih presežkov poln mercedes, s katerim se je praktično začela zgodovina štirikolesnikov. Na drugi strani pa tradicionalnost oblike skozi desetletja, eleganca, čista športnost, brutalen zvok več stoglave konjenice porschejevega motorja, ki prodre do kosti in te ne more pustiti ravnodušnega.

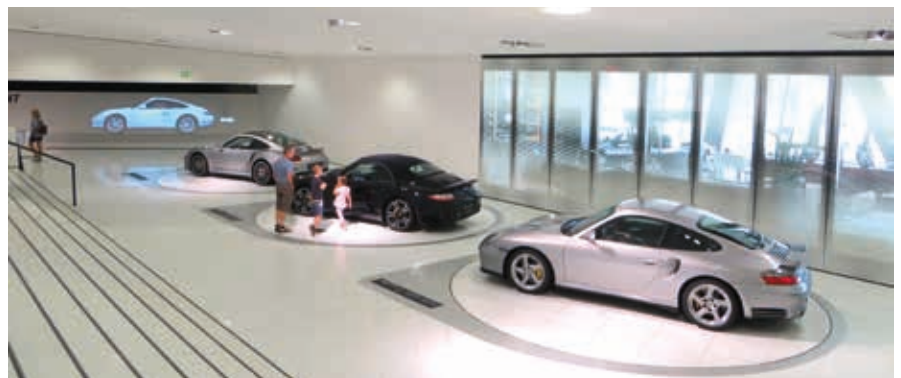
Ogled muzejev obeh proizvajalcev teh fantastičnih igračk te v nobenem primeru ne razočara. Že same zunanje oblike zgradb so nekaj posebnega, notranjost, vsebina obeh muzejev, pa te popelje skozi celotno zgodovino razvoja obeh velikanov in ti da občutek, kot bi se med njunimi modeli sprehodil skozi zgodovino dveh velikih med največjimi.

Mercedesova zvezda pred vhodom ti takoj pove, da se za vhodnimi vrati skriva nekaj velikega. Vhod, za katerim se skriva kratka zgodovina, predstavljena s starejšimi in najnovejšimi modeli, kratka filmska predstavitev in že te z avtobusom popeljejo na voden ogled.

In res, vsebina te tovarne je polna presežkov: 30.000 zaposlenih, 5.300 robotov, 53.000 kilogramov barve, ki jo dnevno nanesejo na ploščevino njihovih štirikolesnikov, in še in še. Vse to skrivajo na skoraj treh kvadratnih kilometrih površine. Zaposleni vse te razdalje premagujejo na 5.000 kolesih. Med premikanjem skupine med posameznimi fazami predstavljajo skoraj edino gibanje roboti, ki te velikanske kose avtomobilov zlahka

premikajo po zraku, krivijo pločevino, varijo, predstavljajo, merijo in kljub zaščitni mreži dobiš občutek, da si del tega procesa. Enostavno te prevzame. Človeški um, ki s pomočjo računalniške tehnologije in robotov ustvari zvezde med avtomobili na štirih kolesih z vsemi mogočimi pogonskimi agregati, oblikami, barvami, funkcionalnimi in modnimi dodatki v vseh mogočih kombinacijah, praktično milijardami različnih mogočih kombinacij, ki si jih na drugi strani zaželi in tudi plača naročnik. Niti dva nista enaka. In na koncu ene same proizvodne linije se zapelje čisto nov, dišeč avtomobil, čisto vsak je drugačen, barva, model, oprema ... in čisto vsak poseben, unikaten. Sprehod med posameznimi fazami te spet pripelje na vhod, kjer spoznaš, da si medtem izgubil orientacijo v prostoru in času. Iz sanj te prebudi cenik z vrtoglavimi številkami, ki so navadnemu smrtniku praktično nedosegljive. Še enkrat pritisneš na sprožilec fotoaparata, narediš zadnjo sliko in zapustiš tovarno sanj prenekaterega zemljana, mimo Mercedesove zvezde, ki te pospremi v navaden vsakdan povprečnega zemljana.

In ko potegneš črto, ko premaguješ kilometre proti domu, ko razmišljaš, kako se je vse skupaj začelo pri obeh, o vseh udeleženihi skozi celotno zgodovino procesa ustvarjanja ... težko je strniti vse skupaj v nekaj misli, stavkov. Misel, da lahko v svoj vsakdan preneseš dobro prakso velikanov, delček, mogoče urejenost, disciplino, natančnost, umirjenost zaposlenih v procesu, način razmišljanja. Morda prakso, da vsak zaposleni vsaki dve uri zamenja delovno mesto v proizvodnem procesu, kar pomembno prispeva k zdravju posameznika. Slednja se morda zdi nepomembna, ampak zlahka izvedljiva v našem delovnem vsakdanu. Mogoče naš prvi korak.

Razpis za prosta delovna mesta

Kolektor je razvojno in tržno usmerjen, inovativen, finančno stabilen ter poslovno uspešen koncern. Z reševanjem tehnoloških izzivov prihodnosti in iskanjem novih poslovnih priložnosti izpolnjuje pričakovanja lastnikov ter poslovnih partnerjev, zaposlenih in okolja. Zaradi novih projektov vabimo k sodelovanju sodelavce za sledeča delovna mesta:

UREJEVALEC

Od kandidatov pričakujemo:

najmanj IV. stopnjo izobrazbe tehnične smeri ter ustrezne delovne izkušnje.

Delo obsega predvsem:

menjava in popravilo izmenljivih orodij, urejanje in nastavljanje strojev oz. proizvodnih linij, posluževanje strojev oz. linij, montaža izdelkov, samovzdrževanje strojev in naprav.

INŽENIR TEHNOLOG KONSTRUKTOR

Od kandidatov pričakujemo:

najmanj VI. stopnjo izobrazbe tehnične smeri ter ustrezne delovne izkušnje.

Delo obsega predvsem:

inženirsko – tehnično načrtovanje izdelkov, orodij, strojev in procesov. Arhiviranje in ažuriranje dokumentacije, posodabljanje in izboljševanje obstoječih tehnologij, načrtovanje proizvodnega dela ter priprava planov proizvodnje.

Lokacija dela: Idrija

Zdaj je pravi čas, da izkoristite priložnost za nove izkušnje, zato sprejmite izziv in nam pisno prijavo pošljite na naslov:

KOLEKTOR GROUP d.o.o., Služba za kadre, Vojkova ulica 10, 5280 Idrija, Slovenija, ali po elektronski pošti: kadri@kolektor.com

v Idriji in Postojni

NASTAVLJALEC BRIZGALNIH AVTOMATOV

Od kandidatov pričakujemo:

IV. ali V. stopnjo izobrazbe, osnovno poznavanje dela z računalnikom, odzivnost in vestnost, sposobnost reševanja problemov.

Delo obsega predvsem:

menjava brizgalnih orodij na stroju/liniji, zagon stroja/linije, skrb za nemoteno delovanje strojev/linije, odpravljanje napak in zastojev na stroju/liniji, obnavljanje in vzdrževanje brizgalnih orodij, samovzdrževanje strojev/linij, posluževanje strojev/linij, izvajanje avtokontrole skladno s predpisano dokumentacijo, posluževanje naprav za sušenje in vlaženje materialov, ločevanje polizdelkov/izdelkov ustrezne in neustrezne kakovosti, dodelava polizdelkov/izdelkov neustrezne kakovosti, pakiranje sestavnih delov/polizdelkov/izdelkov v predpisano embalažo, očna kontrola sestavnih delov/polizdelkov/izdelkov/embalaže, urejanje in čiščenje delovnega mesta.

Poleg dela v prijetnem kolektivu nudimo:

možnost strokovnega in osebnega razvoja, financiranje pokojninskega načrta, po katerem družba plačuje zaposlenim premijo prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, sklenitev delovnega razmerja za določen čas 6 mesecev z možnostjo podaljšanja za nedoločen čas.

Lokacija dela: Postojna

Pisne ponudbe pošljite na e-naslov: vesna.zavrsnik@kolektor.com ali na naslov: Kolektor ATP, d.o.o. Industrijska cesta 2, 6230 Postojna, Služba za kadre s pripisom: za razpis Nastavljalec brizgalnih avtomatov.

KOLEKTOR

www.kolektor.com

Dan znanja 2016

Anja Erjavec

Letošnji Dan znanja, v okviru koncerta Kolektor organiziran že tretjič, je bil namenjen štipendistom koncerta Kolektor in njihovim mentorjem. Tema letošnjega dogodka je bila komunikacija in pomembnost slednje pri medsebojnem povezovanju in sodelovanju različnih generacij, kar so praktično prikazali z interaktivno igro Skrivnostni zaboj. Vrhunec dneva je predstavljala podelitev priznanj Naj štipendistu, Naj mentorju in letos prvič tudi Naj internemu izobraževalcu. Miša Oblak je letošnja Naj štipendistka, priznanje za Naj mentorja pripada Rajku Bajtu, Naj interni izobraževalec pa je Mitja Zelenc.

Nagrajence so v službi za kadre tudi letos izbrali na podlagi skrbno pripravljenih utemeljitev. Pomembni kriteriji pri izbiri Naj štipendista so povprečna ocena študija pa tudi njegovi dosežki, redno in odgovorno izpolnjevanje vseh študijskih dolžnosti in obveznosti po pogodbi o štipendiranju, sodelovanje s Kolektorjem na različnih ravneh (pri viziji, izdelavi nalog ali opravljanju počitniškega dela ali prakse), samostojno izvajanje aktivnosti izven študijskega programa, motiviranost

in timski duh. Naj mentorja odlikujejo prilagodljivost, pozitivna naravnost do dela, aktivno prenašanje znanja in izkušenj na mentoriranca, strokovnost, komunikativnost in dejstvo, da želi znanje podati na način, ki je odprt in dosegljiv na vsakem koraku. Pri izboru Naj internega izobraževalca, ki so ga letos nagradili prvič, pa so ključno vlogo odigrali ustrezen pedagoški pristop do zaposlenih, samostojno prenašanje znanja na druge, izvajanje internih izobraževanj in sodelovanje pri pisanju internih učbenikov.

Udeleženci 3. Dneva znanja

Franko Černilogar,
Kolektor Micro-Motor, mentor

»Današnji dogodek ocenjujem kot fenomenalen. Organizirane so bile zelo zanimive in dobre delavnice, na katerih smo se s skupino na inovativen način skozi igro spoznavali, povezovali in sodelovali. Naučil sem se, kako pristopati do mlajše generacije, kako z njimi ravnati, kaj pričakujejo od sodelavcev, kako razmišljajo ... Opazil sem medgeneracijske razlike v načinu razmišljanja, dojemanju avtoritete in delovnega mesta. Doumel sem, kako pomembna je komunikacija, če želimo biti uspešni kot ekipa. Predlagam več tovrstnih interaktivnih dogodkov in izobraževanj.«

»Znanje je gonilna sila in zelo pomembna komponenta koncerna Kolektor, na katerega dajemo velik poudarek. S skoraj sto štipendisti se Kolektor uvršča med največje slovenske štipenditorje, štipendiranje dijakov in študentov pa mu omogoča selektivno izrabo potencialov,« je prisotnim uvodoma povedala Eva Cvelbar Primožič, izvršna direktorica za kadre.

Na letošnjem dnevu znanja so študentje in mentorji, naključno razdeljeni v šest skupin, tekmovali v interaktivni igri Skrivnostni zaboj, pri kateri je morala vsaka ekipa z medsebojnim sodelovanjem, uporabo logike, inovativnosti in znanja, učinkovito komunikacijo in medgeneracijskim povezovanjem v omejenem času reševati različne izzive in preko rešitev priti do cilja – različnih šifer, s katerimi so odprli svojih pet zabojev. S skupnimi močmi in sodelovanjem med ekipami so izziv uspešno opravili. Pred izzivom so udeleženci prisluhnili predavanju o načelih medosebne komunikacije skozi prizmo različnih generacij.

Nejc Lisac,
štipendist

»Študiram strojništvo, Kolektorjev štipendist pa sem eno leto. Mentor mi kot štipendistu pomaga, da hitreje osvojim nova znanja, saj bi verjetno trajalo dlje, če bi se vsega lotil sam. Na današnjem Dnevu znanja mi je bilo najbolj všeč ravno sproščeno povezovanje mentorjev in štipendistov. Celotna izvedba je bila nad pričakovanji. Pričakoval sem sicer nekakšne delavnice in izobraževanje, ampak je bilo izobraževanje izključno v zabavo in to je bilo nepričakovano in super. Dogodek bi ocenil z oceno 10 od 10.«

Sara Trček,
štipendistka

»Sem študentka strojništva in sem prvo leto štipendistka koncerna Kolektor. Mentor mi v prvi vrsti nudi znanje, podobno kot fakulteta. Najpomembnejše pa je, da mi pomaga pri delu v praksi in pri vključevanju v kolektiv. Dan znanja je bil odličen, pričakovala sem, da bomo poslušali kakšna predavanja, ampak smo bili aktivni, timsko smo se povezovali in to je bilo res zanimivo in je preseglo moja pričakovanja. Na današnjem dnevu mi je bila najbolj všeč delavnica Skrivnostni zaboj, saj so se pokazali prava tekmovalnost, timski duh in na koncu tudi sodelovanje vseh ekip za skupni cilj.«

Mitja Zelenc, Naj interni izobraževalec

Kolektor je letos prvič podelil priznanje tudi za Naj internega izobraževalca. Ste ta naziv pričakovali ali je bil popolno presenečenje? Zakaj?

Vedel sem, da je vodja oddelka oddal predlog v kadrovsko službo. Pričakovanj nisem imel, saj menim, da je v Kolektorju še mnogo drugih dobrih sodelavcev, ki prenašajo znanje na svoje kolege.

Kaj vam naziv Naj interni izobraževalec pomeni?

V Kolektorju delam od svoje prve zaposlitve dvajset let in ena izmed mojih nalog je tudi izvedba internih izobraževanj za sistem, ki ga v okviru koncerna vodim. Naziv razumem kot pohvalo za opravljeno dosedanje delo.

Kaj so po vašem mnenju glavne odlike dobrega, če ne kar odličnega internega izobraževalca?

Osnovna odlika mora biti vsekakor strokovnost v snovi, ki jo predajaš naprej, takoj zatem pa notranji vzgib, da znanja ne moreš ljubosumno skrivati pred drugimi, ampak ga odprto deliš z vsemi. Če med zaposlenimi vladajo pristni odnosi, potem tak način vedno prinaša večjo skupno kakovost dela. Zelo pomemben je tudi osebni in spoštljivi odnos do osebe, kateri predajaš znanje. Prav zato pogosto izvajam individualna izobraževanja, pri čemer lahko s sodelavcem sediva skupaj ob istem računalniku ali pa se povežemo preko Skypa, če delamo s kolegi z oddaljenih koncernovih lokacij.

Letošnje leto je bilo za vas na področju internih izobraževanj izjemno pestro. Kaj bi na tem področju še radi dosegli?

Tako kot se širi koncern Kolektor, se širi tudi sistem Windchill, s katerim obvladujemo tehnično dokumentacijo v podjetju. Želja je, da bi sistem čim boljše služil svojemu namenu, zato bodo še naprej potrebna tudi interna izobraževanja tako novih kot tudi obstoječih uporabnikov sistema.

Imate morda kakšen nasvet za ostale interne izobraževalce?

Posebni nasvetov nimam, ker ima vsak človek svoj lasten način dela. Upam samo, da bodo Kolektorjevi ljudje še naprej pripravljeni deliti svoje znanje iz generacije v generacijo, kot so to počeli v preteklosti, in da jim bo vodstvo pomagalo z zagotavljanjem pogojev, ki bodo delitev znanja spodbujali, in ne zavirali.

Rajko Bajt, Naj mentor

Kakšen je po vašem mnenju dober mentor?

Dober mentor je tisti mentor, ki se v najboljši meri posveti učencu, da mu skuša čimbolj natančno približati svojo stroko s praktičnega vidika, in to na učencu zanimiv način, tako da mu je delo v veselje.

Ste naziv Naj mentor pričakovali ali je bil popolno presenečenje? Zakaj?

No, nisem ga ravno pričakoval, ker je med nami veliko zelo dobrih mentorjev in je dobiti naziv že mala loterija. Sem ga bil pa seveda zelo vesel.

Kaj vam naziv pomeni?

Naziv mi pomeni potrditev pravilnega dela z mladimi in hkrati spodbudo za delo vnaprej.

Verjetno ostajate mentor tudi v prihodnje. Kaj bi na tem področju še radi dosegli?

Ja, ko se pogovarjamo z ostalimi mentorji, smo si enotni, da bi morali na tem področju nekaj narediti na sami sistematizaciji dela. Saj ni tako slabo, ampak so tu zagotovo še rezerve.

Imate morda kakšen nasvet za ostale mentorje?

Nič posebnega, naj še naprej prenašajo svoje znanje na mlajše, kajti znanje, ki ga zadržiš samo zase, ni toliko vredno, kot če ga širiš.

Kdo si po vašem mnenju zasluži naziv Naj štipendist oziroma kakšen mora biti dober štipendist?

Naziv Naj štipendist si zasluži tisti, ki v polni meri izpolni zaupanje štipenditorja, ki s svojim delom preseže normative in pričakovanja drugih, predvsem pa je pomembno, da je »človek« v pravem pomenu besede.

Miša Oblak, Naj štipendistka

Izbrani ste bili za Naj štipendistko. Kakšen mora biti po vašem mnenju dober oziroma naj štipendist?

Naj štipendist mora biti ambiciozna in predvsem zelo aktivna oseba tako na področju izobraževanja ter sodelovanja pri interdisciplinarnih projektih, kot tudi v prostočasnih dejavnostih. Najpomembnejše pa je udejstvovanje v koncernu Kolektor.

Ste ta naziv pričakovali ali je bil popolno presenečenje? Zakaj?

Verjamem v svoje dosežke, sicer se ne bi odločila za kandidaturo, vseeno pa se zavedam, da Kolektor premore veliko talentov, zato me je naziv prijetno presenetil.

Kaj vam naziv pomeni?

Vsako priznanje je velika vzpodbuda za nadaljnje delo. Naziv predstavlja tudi lep zaključek devetletnega obdobja, ko sem bila Kolektorjeva štipendistka.

V času študija ste pokazali izjemen uspeh. Tu ne mislim samo izjemno dobre povprečne ocene, pač pa tudi druga priznanja. Kako vam je uspelo usklajevati študijske obveznosti s praktičnim delom v podjetju in prostočasnimi dejavnostmi?

Ohranjati moraš pravi tempo, tako kot pri teku na dolge proge. Ironično pri slednjem nisem najbolj uspešna.

Vsak, ki začenja svojo pot v nekem podjetju, dobi mentorja. Kakšen je po vašem mnenju dober mentor?

Mentor mora biti potrpežljiva oseba, ki pripravnika usmerja pri reševanju problemov. Hkrati pa mora puščati

dovolj svobode za rast posameznika na začetku njegove samostojne poti.

Kakšne načrte imate za prihodnost?

Trenutno začenjam svojo, upam, da uspešno, poslovno pot. Sočasno bom izpopolnjevala svoje znanje na doktorskem študijskem programu. Predvsem pa se želim naslednje leto končno povzpeti na Triglav.

Projekt prenove sistemov za oskrbo z energenti v SB Izola uspešno zaključen

SB Izola

Brane Brelih

Splošna bolnišnica Izola je v zadnjih letih intenzivno investirala v objekte ter jih energetske sanirala. Žal pa v fazi energetske sanacije ni bilo dovolj finančnih sredstev za zamenjavo nizkonapetostne plošče ter dizelskih agregatov, ki so eden izmed najpomembnejših delov pri zagotavljanju zanesljivosti in varnosti obratovanja bolnišnice. Bolnišnica je bila zgrajena leta 1981 in od takrat so bili sistemi za oskrbo in razdeljevanje električne energije v uporabi. S širitvijo kapacitet in nove medicinske opreme se je vse bolj kazala nujnost zamenjave in zagotavljanja stabilnejšega napajanja porabnikov. Zato se je Splošna bolnišnica Izola skupaj z Ministrstvom za zdravje odločila v letošnjem letu objaviti javni razpis, na katerega se je prijavil Kolektor Koling skupaj s podjetjem Kolektor Sisteh in bil izbran za izvedbo del.

Projekt je bil tehnološko in rokavno zelo zahteven, saj ob zamenjavi opreme in preklopih obratovanje bolnišnice in operativni posegi niso smeli biti ogroženi. V sklopu projekta smo morali na zunanji lokaciji poleg bolnišnice gradbeno izvesti plato za dva nova dizelska agregata in vgraditi podzemno cisterno za gorivo.

Dizelska agregata smo dobavili v skladu z zadnjimi trendi in standardi za bolnišnice, ki predpisujejo možnost paralelnega sinhroniziranega obratovanja. Vsak agregat zagotavlja 650 kVA moči in ob izpadu električne energije iz distribucijskega omrežja lahko prevzmeta napajanje vseh kritičnih – nujnih porabnikov v

bolnišnici, kar z obstoječimi agregati do zdaj ni bilo mogoče. V sklopu projekta smo morali izdelati tudi novo kabelsko povezavo med nizkonapetostnim prostorom in agregati, ki mora vzdržati neprekinjeno obratovanje do 90 minut tudi v primeru požara. Del pogodbenih obveznosti je bila tudi vgradnja tretje toplotne črpalke moči 550 kW za potrebe ogrevanja in hlajenja celotne bolnišnice. Bolnišnica bo tako imela na voljo dovolj potrebne in ekonomične energije in bo dolgoročno znižala stroške za oskrbo s toplotno in hladilno energijo. Tretji, najzahtevnejši pogodbeni sklop pa je zajemal dela zamenjave in dobave srednjenapetostnih (SN) in nizkonapetostnih (NN) stikalnih blokov v TP Bolnica, ki smo jih izvedli v sodelovanju s podjetjem Kolektor Sisteh.

Po besedah Boštjana Pevca, projektnega vodje iz podjetja Kolektor Sisteh, so se dela izvajala v več fazah, in sicer se je najprej izvedlo menjavo sredjenapetostnega razdelilnika, nato postavitev novega nizkonapetostnega razdelilnika in v končni fazi vse prevezave porabnikov na nov sistem. Dodatno pa je bilo potrebno še vključiti nova dizelska električna agregata v funkcionalno celoto. »Bolnica je v smislu stalnega električnega napajanja porabnikov zelo zahteven objekt, zato smo morali skrbno načrtovati vsak korak kakršnih koli izklopov porabnikov iz napajanja. Najbolj je bila zahtevna menjava sredjenapetostnega razdelilnika, saj je bila kompletna bolnica odklopljena iz električnega napajanja, najnujnejši porabniki pa so se kar osem ur napajali preko obstoječega dizelskega električnega agregata (DEA). Z demontažo starega sredjenapetostnega razdelilnika smo pridobili dovolj prostora za postavitev novega nizkonapetostnega razdelilnika, ki smo ga priklopili na prvi transformator. Pred prevezavo porabnikov na nov sistem je bilo potrebno priklopiti tudi nova dizelska električna agregata in izvesti polni funkcionalni test. Šele v tej fazi smo lahko pričeli s prevezavo porabnikov na nov sistem, saj smo le v tem primeru zagotavljali zeleno zanesljivost delovanja. Drugo zelo zahtevno delo je bilo prevezovanje porabnikov na nov sistem, saj smo ga izvajali po skrbno načrtovanem termiskem planu, usklajenim in v

tesnem sodelovanju z uporabnikom, kar je pomenilo izvedbo del v točno določenem času in v zelo kratkem časovnem roku. Lahko si predstavljate, kaj pomeni na primer operacijska soba brez električnega napajanja, urgencia pa mora v tistem trenutku opraviti nujno operacijo. Skratka pripravljene smo morali biti na vse in porabnik v takem primeru takoj priklopiti na dovod električne energije. Po končanih vseh delih smo izvedli še uspešen popolni funkcionalni test delovanja sistema.«

S prenovljenim sistemom napajanja z električno energijo je bolnica pridobila večjo zanesljivost delovanja, večjo varnost za uporabnike in posledično za paciente.

Projekt smo uspešno zaključili v pogodbenem roku 90 dni, kar je posledica dobrega sodelovanja strokovnjakov in posameznih podjetij znotraj koncerna. Ponovno smo dokazali, da imamo v koncernu Kolektor dovolj kompetenc za obvladovanje zahtevnih in kompleksnih projektov.

Dizelski električni agregat (DEA).

Nizkonapetostni (NN) stikalni blok.

Dodatna toplotna črpalka moči 550 kW za potrebe gretja in hlajenja

Imamo vedno več referenc zunanjih kupcev

Klemen Ozebek

Kolektor Orodjarna – PE Avtomatizacija in strojogradnja se že več let uveljavlja kot zanesljiv in zaupanja vreden partner tako interno v koncernu Kolektor, kot tudi na zunanjem trgu, kjer se prodaja vsako leto povečuje. Eden izmed zadnjih izdelkov, ki je bil izdelan za zunanjega kupca, je linija za sestavo in testiranje sesalnikov za podjetje Hyla.

Linija zajema kompletno končno sestavo sesalnika, avtomatizirano testiranje sestavljenih sesalnikov in pakirno linijo. Podjetje Hyla je do trenutka zagona nove linije vse teste opravljalo ročno preko posameznih testnih naprav. Nova linija omogoča sestavo in kontrolo dveh izvedb sesalnikov za več različnih držav (večino sesalnikov podjetje izvozi). Na sesalniku se izvajajo trije testi, in sicer visokonapetostni test, kjer se preveri električno ustreznost sesalnika, funkcionalni test, kjer se preveri

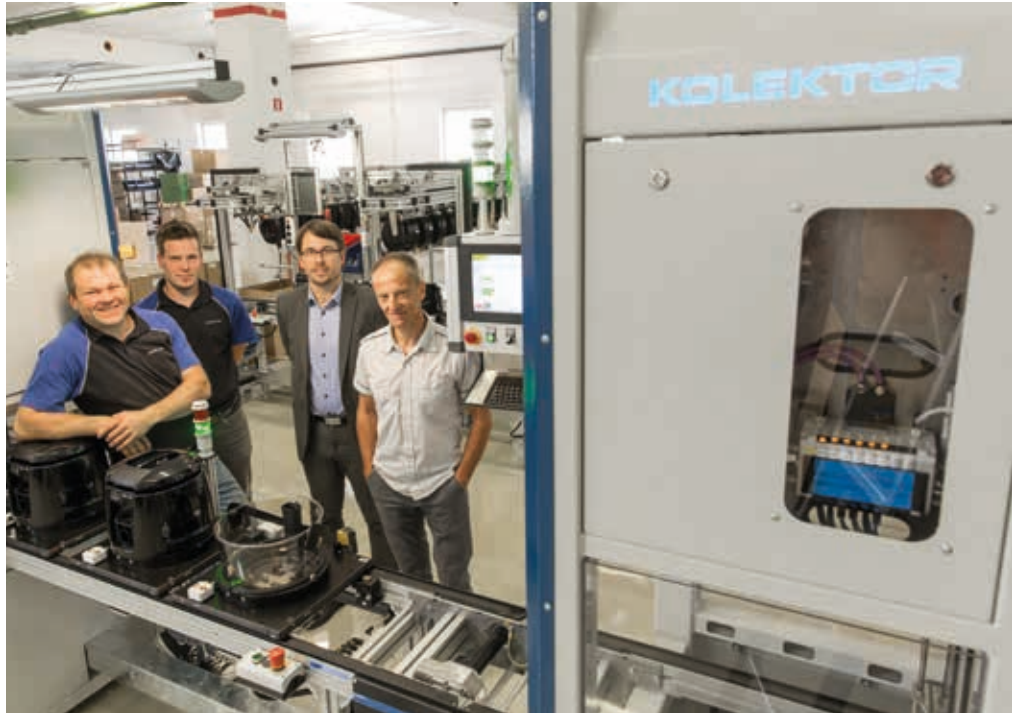
delovanje vseh funkcij sesalnika, ter končni trajnostni test, kjer se sesalnik v več zaporednih ciklih testira na daljše časovno obdobje in s tem potrdi oziroma odkrije morebitne napake na sesalniku. Podjetje Hyla je z novo linijo zmanjšalo vpliv človeškega faktorja na kakovost izdelka ter povečalo proizvodno kapaciteto sesalnikov.

Poleg prej omenjenega projekta je Kolektor Orodjarna – PE Avtomatizacija in strojogradnja pravkar v izdobi novega stroja za

podjetje KLS Ljubno in v postopku podpisa pogodbe z drugim slovenskim podjetjem za nov stroj za optično kontrolo delov za avtomobilsko industrijo, kjer sodelujemo s poslovno enoto Vision. Poleg prej omenjenih projektov je na zunanjem trgu odprtih še kar nekaj projektov, ki čakajo na potrditev kupca oziroma so v fazi priprave ponudbe ali idejne zasnove.

Ob vsem zgoraj napisanem pa ne smemo pozabiti na naše interne kupce, zaradi katerih imamo trenutno popolnjen tako oddelek elektro in mehanske konstrukcije, kot tudi oddelek montaže. Trenutno so v izvedbi projekti za Kolektor Group, Kolektor Sikom, Kolektor Kautt & Bux in Kolektor Automotive Nanjing.

Interna realizacija še zmeraj predstavlja velik delež posla, ki ga letno opravimo, se pa, kot že omenjeno, povečuje tudi delež pri zunanjih kupcih. Povečevanje prometa na zunanjem trgu vsekakor pomeni, da veljamo za zanesljivega partnerja in da nam tudi interni kupci priznavajo cenovno in kakovostno konkurenčnost.

Matjaž Štefanič, vodja proizvodne tehnologije, Hyla:

»V drugi polovici lanskega leta smo v podjetju Hyla začeli z idejno zasnovo nove proizvodne linije. Pri izbiri izvajalca so nas najbolj prepričali ravno predstavniki podjetja Kolektor Orodjarna – PE Avtomatizacija in strojogradnja, kjer sta nam direktor Jože Podobnik in vodja projektov Klemen Ozebek predstavila kompetence, zmogljivosti in reference podjetja. Zdaj ko je linija prestala preizkusno obratovanje, lahko potrdimo, da so zaposleni v Kolektor Orodjarni – PE Avtomatizacija in strojogradnja opravili zelo dobro delo. Še posebej bi tukaj omenil Rada Gnezdo in Petra Lukana, ki sta pokazala pravi karakter in voljo po čim boljše opravljenem delu. Zaslužita si vse pohvale! Z vašim podjetjem smo tudi že v aktivnih pogovorih za nadaljnja sodelovanja in verjamemo, da je bila izdelava montažne linije samo začetek trajnega sodelovanja med vašim podjetjem in podjetjem Hyla.«

Najožja ekipa Hyle in Kolektorja, ki je delala na projektu

Kolektor na 24. konferenci o trajnih magnetih iz redkih zemelj

Boris Saje

Po dolgih šestih letih se je v Evropo vrnila konferenca o trajnih magnetih iz redkih zemelj in njihovi uporabi (Rare Earth Permanent Magnet Workshop, REPM 2016). Takrat, leta 2010, jo je gostila Slovenija. Konferenco na Bledu sta organizirala Inštitut Jožef Stefan in koncern Kolektor. Ta je aktivno vlogo odigral tudi na letošnji konferenci, ki jo je gostila nemška Tehnična univerza Darmstadt, kot soorganizator pa je pri njej sodeloval Vacuumschmelze iz Hanaua.

Konferenca se je udeležilo 362 predstavnikov iz 34 držav. Med prvih pet držav po številu udeležencev so se uvrstile Nemčija (134), Japonska (72), Kitajska (28), ZDA (22) in Francija (17). To so tudi države, ki v svetovnem merilu predstavljajo razvojno in uporabniško jedro na področju magnetnih materialov in njihovih aplikacij.

Med posameznimi udeleženci naj izpostavimo dr. Masata Sagawo, enega od dveh izumiteljev in vodilnega nosilca patentov na področju sintranih trajnih magnetov na osnovi zlitine NdFeB. V svojem predavanju z naslovom »The ultimate production technology for sintered NdFeB magnets« je izpostavil dve ključni razvojni smernici na področju zadnje generacije sintranih NdFeB magnetov. Na področju procesa tehnologijo »prešanje brez prešanja« (ang.: new pressless process), kjer konvencionalno jekleno orodje ni več potrebno, ampak proces konsolidacije magnetnega prahu poteče v modelih iz grafita ali temperaturno obstojnih kovinskih zlitinah ob pomoči impulznega magnetnega polja. Na področju doseganja višjih magnetnih lastnosti brez uporabe težkih redkih zemelj pa usmeritev v ultra čiste

procese, predvsem pri mletju in sintranju, ter uporabo ultra finega mletja.

Vodilna misel, ki jo je podelil z udeleženci, se je glasila takole: »Teoretično znamo že kar dobro razložiti teorijo magnetizma v NdFeB magnetih, teoretske ugotovitve znamo uporabiti pri računalniškem modeliranju magnetov, naučiti pa se moramo samo še te ugotovitve prenesti v prakso.«

Razmerje med akademsko in industrijsko sfero je že dolga leta kar konstantno, približno dve tretjini prihajata iz univerzitetnega oziroma inštitutskega okolja, tretjina pa iz industrije. Tudi letos je bilo podobno, 224 udeležencev iz akademskega okolja in 138 iz realnega sektorja, od tega 51 udeležencev iz vrst izdelovalcev magnetnih materialov in magnetnih sistemov, ki jih lahko prepoznamo kot

konkurenco Kolektorju, ter 31 iz vrst uporabnikov rotorjev in magnetnih komponent, v katerih lahko prepoznamo potencialne razvojne aplikativne partnerje (npr. Brose, Bosch, Kollmorgen ...). Navedeni potencialni razvojni partnerji so v okviru koncerna pomembni predvsem za divizijo komponente in sistemi v avtomobilski tehniki, in sicer skupine za elektroniko in pogone, rotorje in magnetne komponente, v neposredni povezavi s proizvodnjo komponent na osnovi magnetnih materialov pa za Kolektor Magnet Technology iz Essna, Kolektor Sikom – PE Magma iz Ljubljane ter Kolektor KFH iz Idrije.

Ideja udeležbe na konferenci je v vzdrževanju Kolektorjeve aplikativne sfere neposredno z akademsko sfero, kar lahko omogoča hitrejšo razvojno aktivnost od specifičnih raziskav materialnih lastnosti do razvoja izdelka, ki ga lahko ponudimo trgu.

David Jezeršek (prvi z leve), Andra Dodič in Wolfgang Stass pred Kolektorjevim razstavnim prostorom.

Strokovna področja, ki so predstavila napredek na področju magnetov iz redkih zemelj v zadnjih dveh letih, so bila standardna:

- rudarjenje in surovine,
- magneti visokih performans,
- sodobne metode sinteze in proizvodnje,
- modeliranje in karakterizacija,
- mehanizmi koercitivnosti,
- uporaba v aplikacijah (motorji, generatorji, senzorika).

Kot novost, ki sledi aktualnim trendom, sta bili letos uvedeni dve sekciji, in sicer:

- magneti brez redkih zemelj (razvojne aktivnosti kot posledica cenovnega šoka v prvi polovici leta 2011, ki so v letu 2015 že začele kazati prve obetavne rezultate),
- recikliranje (kot odgovor na zahteve po alternativnih virih surovin in relativni neodvisnosti zgolj od kitajskih nahajališč redkih zemelj).

Koncern Kolektor je na konferenci sodeloval na obeh področjih, na akademskem s predavanjem »Izdelava injekcijsko brizganih NdFeB magnetov iz recikliranih prahov« ter kot sponzor z razstavnim prostorom, kjer je predstavil svoj proizvodni program s področja magnetnih komponent in rotorjev.

Predavanje je bilo sprejeto z zanimanjem, predvsem s strani podjetja Aichi Steel Corporation, ker smo v predstavitvi pokazali, da je možno izdelati plastomagnete samo iz recikliranih virov, brez dodatka

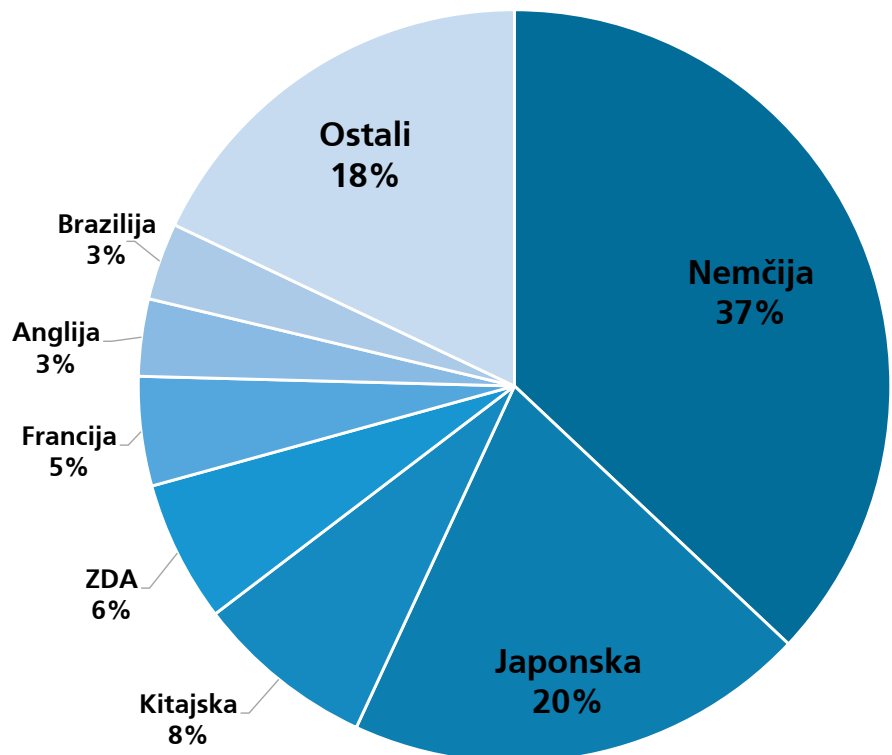
primarnih kovin, na uporabniški strani pa s strani proizvajalcev/uporabnikov senzorjev manjših serij, ker količine magnetov, primernih za recikliranje, trenutno ne dosegajo še obsega več sto ton na leto.

Če sklenem, letošnja konferenca sicer ni postregla z odkritjem bistveno novih magnetnih materialov, ki bi bili po karakteristikah konkurenčni sistemu Nd-Fe-B, je pa pokazala smer

za optimizacijo – doseganje višjih magnetnih lastnosti v obstoječih materialnih sistemih in odprla nekaj praktičnih tehnoloških smeri na področju recikliranja magnetnih materialov.

Naslednja konferenca iz te serije, REPM 2018, bo v Pekingu, kjer bo eden od soorganizatorjev tudi Kolektorjev partner na področju NdFeB materialov, Zhong Ke San Huan iz Pekinga.

Udeleženci po državah

REPM 2016
DARMSTADT

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
DARMSTADT

Skupinska fotografija (skoraj) vseh udeležencev pred tehnično Univerzo Darmstadt.

Informacijsko-komunikacijska podpora procesu zdravstvene nege in oskrbe

Klavdija Kobal Straus

Da so kadrovske normativi na področju zdravstva in socialnega varstva povsem neustrezni, ni nič novega. Tudi če niste zaposleni na teh področjih, vam je to gotovo znano iz medijsko odmevnih dogodkov v zadnjem času. Že desetletja se izvajalci teh storitev srečujemo z omejenimi kadrovskimi resursi, kar zaposleni pogosto občutijo kot velike psihofizične obremenitve pri svojem delu, uporabniki pa pogosto izražajo nezadovoljstvo z obravnavo, saj je čas, ki jim ga zaposleni lahko namenijo, zelo omejen. Tudi v Domu upokojencev Idrija se srečujemo s podobno situacijo.

Kadrovske normativi, ki jih opredeljujeta vlada in Zavod za zdravstveno zavarovanje kot plačnik storitev, ostajajo že desetletja nespremenjeni in posledično neustrezni. Zahtevnost obravnave uporabnikov postaja vse večja, strokovne zahteve vse višje, želja po kakovostnih in varnih storitvah pa postaja ključna usmeritev. Želja vseh nas zaposlenih je poskrbeti za naše uporabnike tako, kakor bi želeli, da bi bilo poskrbljeno za nam drage.

Ob vse višjih zahtevah in nespremenjenih kadrovskih normativih bi lahko pričeli obupovati, a smo se odločili za drugo smer. Analizirali smo delovne procese in postopke, preverili možnosti racionalizacije in možnosti zmanjšanja potrebne birokracije, vse s ciljem omogočiti našim zaposlenim izvedbo kakovostne, varne in z vidika delovnih obremenitev sprejemljive storitve, z željo, da pridobimo čas, ki ga lahko namenimo neposrednemu delu z uporabniki naših storitev.

Po več kot trimesečnem obdobju lahko rečemo, da nam je ob podpori in zavzetosti naših zaposlenih uspelo. Kljub temu da se je na začetku zdelo nemogoče, lahko rečemo, da smo se s spremenjenim sistemom dela še bolj približali potrebam naših uporabnikov in naših zaposlenih.

Veliko je k procesu racionalizacije in prihranku časa zdravstvenih delavcev doprinesla uvedba mobilne aplikacije informacijsko-komunikacijske podpore procesu zdravstvene nege in oskrbe. Elektronsko spremljanje storitev, izvedenih postopkov, pomembnih opažanj, prejete terapije, ni v naši ustanovi nič novega. S tem smo pričeli že pred več kot desetletjem. Takrat, kakor tudi danes z mobilno aplikacijo, smo bili med prvimi izvajalci socialnovarstvenih storitev, ki smo svoje procese podprli z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Gotovo se sprašujete, kaj to pomeni v praksi in kje je tukaj racionalizacija. V praksi to pomeni, da boste lahko v naši hiši medicinsko sestro srečali s

telefonom ali tabličnim računalnikom v roki. Morda se to za tovrstne ustanove zdi dokaj neobičajno, vendar se v praksi izkaže kot zelo uporabno in varno. Mobilna aplikacija zdravstvenemu osebju omogoča, da ima vedno s seboj potrebne informacije o uporabnikih, na primer o zdravilih, ki jih prejema uporabnik, o pomembnih opažanjih, vse pretekle meritve vitalnih funkcij. Prednost ni le v tem, da imajo naši zdravstveni delavci vse potrebne informacije o stanju uporabnika, ampak tudi v tem, da so vse informacije ažurno dostopne tudi osebju in zdravniku v ambulanti doma upokojevcem. Prednost je tudi ta, da lahko naše medicinske sestre vse potrebne podatke, kot so na primer izmerjene vrednosti krvnega tlaka, zdravila, prejeta po potrebi, pomembna opažanja pri uporabniku, navodila za prihodnjo izmeno, v aplikacijo vnesejo neposredno ob uporabniku. S tem se ne le skrajša čas, potreben za dokumentiranje opravljenih storitev, in posledično podaljša čas, ki ga lahko namenimo neposredno uporabniku, ampak se tudi poveča varnost obravnave in nenazadnje odgovornost do okolja, saj smo z uvedbo aplikacije zmanjšali potrebo po tiskanju in porabi papirja.

V zadovoljstvo nam je tudi to, da se pretekle pozitivne izkušnje s podjetjem Pro-bit, ki nam zagotavlja programsko podporo že več kot desetletje, nadaljujejo tudi pri mobilni aplikaciji. Tako programsko okolje za potrebe naše storitve ni nekaj neživega, stacionarnega, ampak raste s potrebami dela in potrebami uporabnikov in zaposlenih, ki uporabljajo programsko okolje. Tako je aplikacija že danes drugačna, kakor na dan, ko smo jo pričeli uporabljati. Predlogi za izboljšave so plod ugotovitev naših zaposlenih, na kar smo še posebej ponosni.

In veste, kaj je največja prednost naše ustanove? Naši zaposleni in naši uporabniki. Naši uporabniki zato, ker je prav vsak med njimi edinstven in neponovljiv s svojimi edinstvenimi izkušnjami in bogatimi življenjskimi zgodbami. Naši zaposleni pa zato, ker kljub vsem postavljenim zakonskim in finančnim omejitvam ostajajo pozitivni in predani skrbi za sočloveka. Naši zaposleni, ki, ko jim poveš, da bo potrebno pričeti delati drugače, se naučiti novega programa ... ob vseh obremenitvah dela rečejo: »Prinesi in bomo probali!«.

DOM UPOKOJENCEV IDRIJA

ČAS ZA ZIMSKÉ PNEVMATIKE

VELIKA IZBIRA

ZIMSKIH PNEVMATIK

ALU IN JEKLENIH PLATIŠC

VULKANIZERSTVO

BOGDAN JEREB s.p.

Spodnja Kanomlja 25a

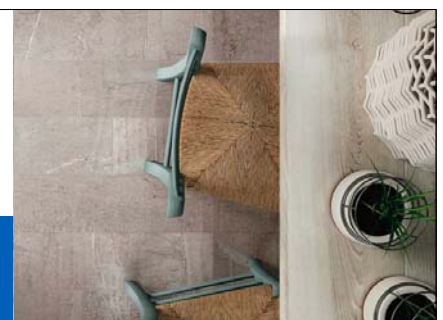
gume-buni.si 041 475 372

tim MLAKAR
TRGOVINA INSTALACIJE MONTAŽE

keramične ploščice . kopalniška
oprema . ogrevanje . montaža

TIM-Mlakar d.o.o., Arkova ulica 19, Idrija
T: 05 37 72 388, trgovina@tim-mlakar.com
www.tim-mlakar.com

Delovne počitnice v Združenih državah Amerike

Vesna Erjavec

Čas brezskrbnega študentskega življenja se je z vso hitrostjo bližal koncu in mrzlično sem iskala način, kako celovito izkoristiti še zadnje leto s študentskim statusom. Želela sem v tujino, v državo, kjer je prvi jezik angleščina, želela sem pridobiti nove delovne izkušnje in seveda širiti obzorja s potovanjem in raziskovanjem nove države. Preko prijateljev sem izvedela za program »Work Experience USA« v Združenih državah Amerike, ki ga organizira STA (Student Travel Agency) s sedežem v Ljubljani. Nisem kaj dosti razmišljala. Pregledala sem, katere zvezne države so na voljo in za kakšno delo se lahko odločim, in se prijavila. Želela sem početi nekaj, kar bi mi omogočilo čim več stika z ljudmi, saj bi na ta način seveda lahko tudi izpopolnjevala svoje znanje angleščine.

Nazaj k naravi

Izbrala sem si zvezno državo New Hampshire s sloganom »Live free or die« in delo v strežbi v RDC (Rockywold-Deephaven Camps). Povabili so me na razgovor in kmalu sem že sedela na letalu iz Zagreba proti Bostonu, od tam pa do končne destinacije RDC. To je poletno letovišče za premožnejše Američane, saj so cene za najem koč zelo zasoljene in si jih ne more privoščiti vsak. Letovišče se nahaja sredi gozda ob ogromnem jezeru Squam. Vsi objekti so leseni in ob poteh ponoči ni javne razsvetljave. Gozdne živali se prosto sprehajajo, zato ni nič nenavadnega, če te navsezgodaj zjutraj pozdravi medvedka z mladički ali če ti dihur razmeče pozabljeno vrečo smeti pred vrati. Ampak s tem se niti gostje niti nadrejeni niso obremenjevali in sčasoma se zliješ z naravo in sprejmeš sobivanje z živalmi. Čeprav navzven vse deluje po principu »nazaj k naravi«, pa so poletna domovanja opremljena luksuzno. Vsaka hiška ima lasten pomol do jezera in polno notranjo opremo z vso sodobno tehnologijo. Zaposleni smo živeli ločeno od gostov v skupnih lesenih hiškah, kjer nas je bilo večinoma po osem, spali pa smo v spalnicah po dve osebi, tisti z daljšim stažem pa so lahko imeli svojo sobo.

Squam Lake

Rattlesnake panorama nad Squam Lake

Nikoli dolgčas

Letovišče že več let sprejema dodatno delovno silo iz vse Evrope. Tisto poletje smo kolektiv sestavljali študentje iz Amerike, Rusije, Slovenije, Slovaške, Češke, Velike Britanije in Madžarske. Jaz sem delala v strežbi, kjer je delo potekalo čez dan, v treh izmenah, pet dni na teden, dva dni pa sem bila prosta. Narava dela mi je bila všeč, saj sem bila v stalnem stiku z ljudmi in dobila sem vtis, da so Američani zelo prijazni in komunikativni. Mnogo jih je precej vedelo o Sloveniji, nekateri so jo tudi že obiskali, so se pa našli tudi takšni, ki so me vprašali, če v moji državi na primer poznamo lubenico.

Življenje v letovišču nikoli ni bilo dolgočasno. Čeprav smo bili dobesedno sredi ničesar, daleč stran od mest in »civilizacije«, smo lahko počeli ogromno stvari. Nad letoviščem se je vzpenjal hrib Rattlesnake z dih jemajočim pogledom nad celotno jezero in letovišče. To je bila naša priljubljena rekreacijska točka tako podnevi kot ponoči. Najlepši so bili pohodi ob polni luni ali pa štetje utrinkov, ki si se jih skoraj lahko dotaknil. V okolici je bilo tudi več drugih gora, kjer smo z veseljem hribolazili. Na voljo smo imeli tudi kolesa in različne rekvizite za vodne norčije. Lahko smo supali, se vozili s čolnom, surfali ali pa veslali na kanujih. Svojevrstno pa je bilo kolesarjenje na vodi, saj sem prvič videla in počela kaj takega. Poskrbljeno je bilo seveda tudi za družabno življenje. Vsak vikend smo zaposleni prirejali svoje tematske zabave, ki so zelo spominjale na »študentske žurke«, ki jih običajno lahko vidimo v ameriških filmih. Seveda tja nadrejeni in gostje niso imeli vstopa. Skratka, nikoli nam ni bilo dolgčas.

Delo v strežbi

Hiše za goste

Toga Party, eden od tematskih večerov

Recepcija Rockywold Deephaven Camps

Mesec za potovanje

Delala sem od junija do septembra, nato pa sem lahko v državi ostala še štiri tedne, ki sem jih izkoristila za potovanje. Prva destinacija je bil Miami. Priznati moram, da je bil po mesecih izolacije sredi gozda kar malo neprijeten občutek, ko sem se znašla v masi ljudi in živahnem dogajanju na ulicah. Prvi na seznamu je bil skok v morje. Ob obali se zdi vse popolno. Palme, restavracije z vso možno ponudbo, ljudje kot iz škatlice, drage obleke in luksuzni avtomobili. Že kratek sprehod v notranjost mesta pa pokaže povsem drugačno realnost – umazane fasade, razbita okna in brezdomci. Iz Miamija se nas je družba štirih sodelavcev in sodelavk iz RDC-ja odpravila na enotedensko križarjenje po Karibih. Obiskali smo Bahame, Deviške otoke, Puerto Rico in Grand Turk. Popolna postrežba z vseh strani in uživanja na najlepših peščenih plažah ob turkiznem morju, in to za res smešno nizko ceno. Zaposleni na križarki so bili iz vseh držav sveta in našli smo kar nekaj predstavnikov Srbije, Bosne in Hrvaške in se hitro spoprijateljili. Križarjenju je sledilo nekaj dni v Kanadi, kjer sem si ogledala Niagarske slapove, Toronto, Ottawa in Montreal. Mesta so izredno lepa in čista, ljudje pa zelo prijazni. Narava me je zelo spominjala na našo v Sloveniji.

Deviški otoki

Deviški otoki

Bahami

Bahami

Miami

Miami

Puerto Rico

Niagarski slapovi, Kanada

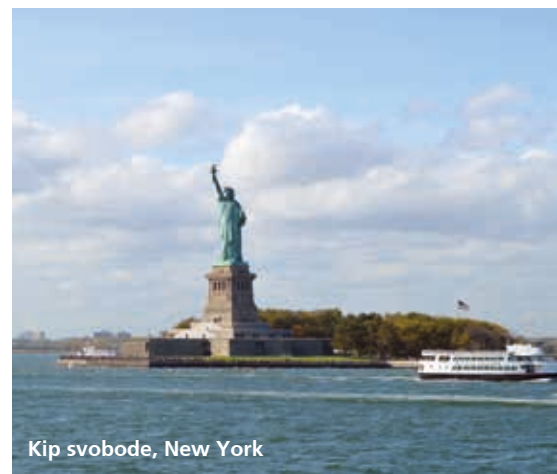
Toronto, Kanada

V Kanadi bi z veseljem živela, medtem ko so mi ZDA privlačne zgolj z vidika potovanja, njihov način življenja pa mi nikakor ne odgovarja. Zadnja destinacija na mojem potovanju je bil New York. Kaotično mesto vredno ogleda, ampak mene osebno ni prepričalo. Ljudje hitijo, skorajda ne dvignejo pogleda s telefona, povsod je gneča. Najlepsi spomini na New York so mi popoldnevi preživeti v Centralnem parku. Kar težko verjameš, da sredi stolpnic in betona obstaja zelen kotiček, kjer se lahko odklopiš od vsega kaosa. Sem pa obiskala tudi najbolj znamenite točke, kot so Brooklyn Bridge, Times Square, Central Business District, Rockefeller Center, z ladjo sem se odpeljala do Rhode Islanda mimo Kipa svobode in si tudi ogledala Fantoma iz opere na Broadwayu. Seveda pa ni šlo brez nakupovanja.

Dobrih pet mesecev je prehitro minilo in kot bi mignil je napočil čas za odhod domov. Če torej povzamem, je bilo to zelo zanimivo podaljšano poletje, žal mi je le, da za ta program nisem izvedela že prej, saj bi se v ZDA zagotovo vračala vsako poletje že v času študija.

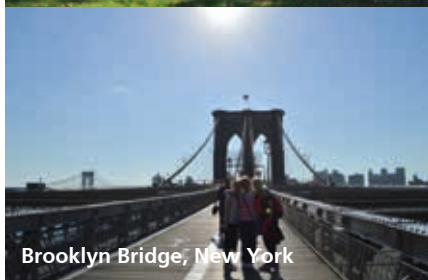
Ottawa, Kanada

Kip svobode, New York

Centralni park, New York

Brooklyn Bridge, New York

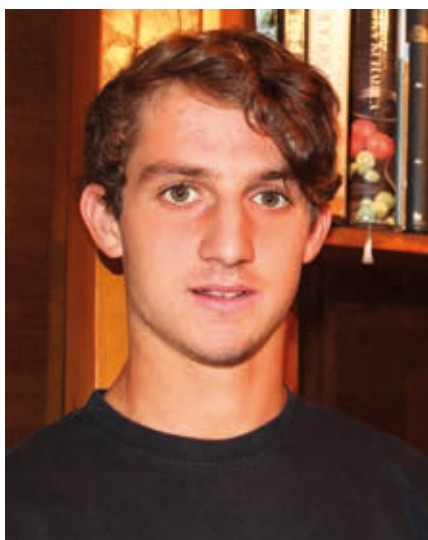

New York s trajekta

Svetla točka slovenskega tenisa

Robert Šabec

Luka Miklavčič velja za vzhajajočo zvezdo slovenskega tenisa. Zapisana trditev ni plod našega subjektivnega mnenja, saj je nekaj podobnega mogoče prebrati na uradnem spletnem portalu Teniške zveze Slovenije, kjer je v enem izmed člankov Luka izpostavljen kot svetla točka slovenskega tenisa. Poglejmo zatorej njegove dosedanje uspehe, katerim gre očitno velika zasluga za tovrsten zapis.

V letu 2013 je Luka osvojil lovoriko državnega podprvaka v kategoriji do 14 let. V dvojicah je naslov državnega prvaka osvojil kar trikrat, in to dvakrat v sezoni 2012/2013 in enkrat v sezoni 2014/2015. V letošnjem letu je igranje za državno prvenstvo namenoma opustil in pričel z nastopanjem na mednarodnih turnirjih, kjer se preskuša v močni svetovni konkurenci sovrstnikov v kategoriji do 18 let. Maja se je pomeril na turnirju v Ulcinju in v Podgorici, nato pa še na prav tako izjemno močnem tovrstnem športnem dogodku v Tirani. Konec avgusta je zaigral na teniškem turnirju Serbia Junior Open Novi Sad in na turnirju v Pančevu. V Sloveniji se je udeležil mednarodnih turnirjev v Kranju, Mariboru in Domžalah. Luka ima

osvojene skupno 103 točke na lestvici ITF (International Tennis Federation), ki velja za mladinsko inačico ugledne teniške lestvice ATP (Association of Tennis Professionals), na katero so uvrščena najbolj prepoznavna imena svetovnega tenisa. Večino točk je dosegel v zadnjih nekaj mesecih, kar dodatno izpričuje njegov bliskovit vzpon v tem športu. Na svetovni lestvici tenisačev do 18 let trenutno zaseda zavidljivo 470. mesto. Pri tem pa je potrebno vedeti, da je Luka ravnokar dopolnil sedemnajst let in bo najverjetneje večje pozornosti pa tudi uspehov deležen v prihajajoči teniški sezoni.

Prvi koraki v svet tenisa

Luko lahko opišemo kot nadvse skromnega fanta, ki svojih uspehov ne obeša na veliki zvon. Celo nasprotno, o njegovih zmagah in dosežkih spregovori le s težavo, z velikim veseljem pa se spominja dni, ko se je prvič soočil s tenisom, s katerim se aktivno ukvarja vse od prvega razreda osnovne šole. Takrat sta prvošolčke v razredu obiskala trener Aleš Šporn ter profesor Leon Pisk in ta šport predstavila mladim nadobudnežem. »Zanimivo pri tenisu je to, da to ni bil nek šport, v katerega bi se zaljubil na prvi pogled. Podobno kot to velja za veliko drugih otrok, sem bil tudi sam poln energije in moja starša sta iskala dejavnost, pri kateri bi to energijo porabil. Vse športne aktivnosti takrat so bile na urniku enkrat ali dvakrat tedensko, ure tenisa pa so potekale kar štirikrat na teden. To je bil prvi razlog, da sem začel igrati tenis,« odkrito pove Luka in zraven tudi doda, da imajo veliko zaslug pri tem tudi trenerji Teniškega kluba Kolektor Idrija, ki so že od samega začetka znali ta šport narediti zanimiv in ga ustrezno približati tudi najmlajšim. Čeprav so bili treningi pogosti in so trajali dobro uro, pa naj bi bilo sprva samemu igranju tenisa posvečenega le malo časa. Povečini so bile namreč na sporedu prilagojene otroške igre, bolj ali manj povezane s to športno

aktivnostjo. »Še danes menim, da se je k tenisu pristopalo profesionalno in predvsem pedagoško. Tudi zato lahko rečem, da sem bil take vrste otrok, ki sem vedno z veseljem hodil na treninge in nisem delal večjih problemov, temveč sem s trenerji vedno dobro sodeloval,« ob tem še pristavi Luka, ki tudi sicer meni, da ima tenis v Idriji že zavidljivo tradicijo, je precej dobro razvit in se tudi igra na relativno visokem nivoju. Posebej izpostavi brata Bedene, ki sta v času njegovega otroštva obiskovala Gimnazijo Jurija Vege in v Idriji tenis tudi trenirala.

Tenis in šolske obveznosti

»Pri desetih ali enajstih letih se je začelo že bolj resno trenirati. Čeprav je tudi pri tem težko govoriti o resnosti. Tenis se namreč začne zares trenirati

pri moji sedanjosti. Sedaj se je potrebno resnično poglobiti v igro, tehniko, pomemben postane vsak detalj ...,« o intenzivnosti ukvarjanja s tenisom pove sedemnajstletni Luka, ki ob tem še meni, da ima tudi precejšnjo srečo, saj vsaj vse do sedaj ni imel večjih težav s poškodbami, precej na roko pa mu gredo tudi profesorji idrijske gimnazije, katere dijak je. Pri tem je seveda odveč pripomniti, da ima Luka že nekaj časa urejen status športnika, ki tovrstno podporo na sistemski ravni sploh omogoča. Naslednji pomemben dejavnik podpore je poleg staršev, ki mu ves ta čas stojita trdno ob strani, tudi koncern Kolektor, ki tudi sicer skrbi za ustrezno teniško dogajanje v mestu. Luka pa se ob tem tudi dobro zaveda, da je združevanje domala profesionalnega ukvarjanja s športom in študijskih obveznosti precej zahtevna naloga. Na izobraževalnem področju si je zato zadal za cilj, da s kar najboljšim uspehom zaključi šolanje, glede nadaljnjih študijskih korakov pa še ni odločen.

Turnirji ATP in vizija prihodnosti

Luka precej dobro ve, kaj si želi v svetu tenisa. Zaveda se namreč dejstva, da prihaja v leta, ko pridejo v tem športu resnično do izraza tehnično znanje, kondicijska, predvsem pa psihična

priprava. »Mislim, da imam na vseh treh področjih še veliko rezerv, ki jih lahko izpilim. Kondicijsko sem dobro pripravljen, največ rezerv pa imam zagotovo na področju psihe. Ta je pri tem, da dosežeš vrhunske rezultate, nadvse pomembna,« še pove Luka, ki je trdno odločen po kar najboljših močeh ostati v svetu tenisa in nadaljevati z njim tudi v prihodnje. Spogleduje se namreč že s prvimi tekmami, ki prinašajo točke na lestvici ATP, ob tem pa tudi dodaja, da bo tovrstno pot v svet profesionalnega športa dokončno začrtal v naslednjem letu, in to le v sodelovanju s svojima trenerjema Sergejem Ocepkom in Jako

Flajšakerjem. »Vse do takrat pa bom skušal igrati čim močnejše turnirje ITF, potem pa bom počasi pričel tudi z nastopi na najnižjih profesionalnih turnirjih, na tako imenovanih futures turnirjih. Tam pa je sploh na začetku prava bitka že s kvalifikacijami, potem pa je potrebno še vsaj eno tekmo v glavnem turnirju tudi zmagati, da na ta način sploh dobiš prvo ATP-točko. Teh turnirjev se že zdaj zelo veselim,« nam ob koncu našega pogovora Luka predstavi še svojo vizijo bližnje prihodnosti. Ob njegovi iskreni želji mu lahko zaželimo le srečno pot in obilo uspehov v svetu profesionalnega športa.

© Bojan Matevžič

Za streljanje sta potrebna strog red in disciplina

Anja Erjavec

Na Slovenskem je bilo strelsko življenje najbolj razgibano v 18. in 19. stoletju, ko so bila streljanja precej pogosta predvsem v poletnih mesecih. K nam so prihajali strelci iz tujine in tudi Slovenci so na tujem dosegali zavidljive uspehe. Strelci so se na prireditvah običajno predstavili v zaključnem delu, saj so bili s svojimi uniformami in dejavnostjo daleč najbolj atraktivni. Tako se je tudi na naših tleh tradicija klasičnih strelskih tekmovanj ohranila vse do danes. Samo v Primorsko-Notranjsko-Kraški (PNK) ligi, Strelski zvezi zahodne Slovenije, deluje 14 strelskih društev, med njimi tudi Strelsko društvo Jožeta Mihevca iz Idrije.

O bogati, pestri in tudi burni zgodovini strelstva, ki se je začelo razvijati nekje v 12. stoletju zlasti v deželah nekdanje Avstro-Ogrske, pričajo različna živo ohranjena ustna izročila ter dokumenti in kronike meščanskih strelskih društev, imenovanih tudi strelske bratovščine ali strelske gilde. Tedaj so se zaradi potrebe mest po javnem redu in miru in tudi po obrambi pred morebitnimi napadi sovražnikov moški morali udeleževati strelskih vaj in urjenja z orožjem. Iz tega so se kasneje razvila meščanska prostovoljna strelska društva. Prav iz vrst strelcev so lahko v slehernem trenutku novačili odlične vojake, ki jih je gospodstvo cenilo, saj so branili njihova življenja in lastnino.

Ko se je nevarnost s strani zunanjih sovražnikov poglela, je pomen mestne zaščite postal simbolični atribut, privilegij, s katerim so se zasebna združenja strelcev predstavljala le še na mestnih slovesnostih ob lepih, sončnih dnevih. Sprva so bila strelska društva namreč »rezervirana« le za bogatejši sloj prebivalstva, saj je tovrstna zabava terjala precej visoko članarino, ki si je revnejši sloj ni mogel privoščiti.

Strelsko društvo Jožeta Mihevca

Na Idrijskem strelska tradicija ni nič bolj skopa. Leta 1945, ko se je streljalo še s pravimi puškami, so bile v Idriji

aktivne vaške straže. To so bili prvi zametki strelskih družin, ki so bile ustanovljene okoli leta 1957. Tedanja največja idrijska podjetja (Kolektor, Gostol, Rudnik, Iskra, Zidgrad idr.) so imela svoje strelske sindikalne sekcije, ki so se med seboj merile na sindikalnih

Vid Brložnik,
13 let

»Streljanje z zračno puško treniram že šest let. Za to dejavnost me je navdušil moj bratranec Gašper Lapanja, lani pa je začel streljati še moj mlajši brat Adam. Že od začetka tekmujem v PNK ligi, kjer sem dosegel veliko dobrih uvrstitev in imam že lepo zbirko medalj. Pred dvema letoma sem tudi zmagal v skupni razvrstitvi med cicibani, letos pa sem bil med mlajšimi pionirji tretji. Streljanje z zračno puško je zanimiv šport. Če želiš dosegati dobre rezultate, se moraš dobro skoncentrirati in umiriti.«

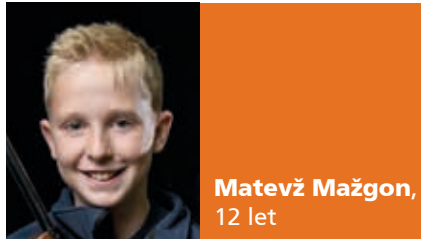

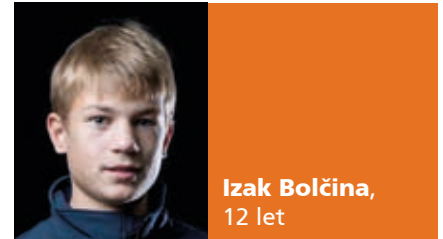
Jakob Mažgon,
13 let

»S strelstvom se ukvarjam zadnja štiri leta. Začel sem kot ciciban, zdaj pa sem že mlajši pionir in bom moral še malo trenirati, da bom dosegel zadane rezultate, saj si želim priti med najboljše. Treningi se mi ne zdijo prezahtevni, bi pa pristop k strelski zvezi priporočil le tistim, ki so se pripravljene truditi in vztrajati.«

Matevž Mažgon,
12 let

»V strelsko društvo sem vpisan štiri leta in tej dejavnosti posvečam vso pozornost. Dosegam dobre rezultate, bil sem prvi v šolskem tekmovanju. Treningi zahtevajo disciplino in koncentracijo, a niso težki in me ne ovirajo pri šolskem uspehu.«

Izak Bolčina,
12 let

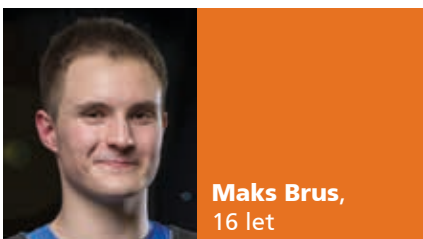
»Pred štirimi leti sem se prvič srečal s strelstvom. Na začetku, ko sem bil še ciciban, sem imel zelo lepe rezultate, sedaj sem malo popustil, a ker me strelstvo veseli, se bom potrudil vrniti se v prejšnjo formo. Treningi sicer niso naporni, potrebna pa je zbranost.«

igrah v okviru občinske strelske zveze, nazadnje leta 1989. Na začetku se je streljalo z vojaškimi puškami, tudi malokalibrskimi, na Idrijskem pa je delovalo šest strelskih družin, ki so se merile na občinskih tekmah. Danes se strelja pretežno z zračno puško, individualno tudi s pištolo in malokalibrsko puško. Strelsko društvo Jožeta Mihevcia iz Idrije je torej aktivno že več desetletij, čeprav uradni datum ustanovitve ni znan.

Pestro zgodovino streljanja v Idriji dokazujejo stare fotografije, pokali in medalje, ki jih hranijo na sedežu društva Jožeta Mihevcia, kjer trikrat tedensko v strogi tišini potekajo treninki streljanja. Strelci si morajo za kompaktnjšo držo nadeti poseben strelski jopič, posamezen trening pa traja okoli ene ure.

Trenutno v društvu sodeluje 27 strelcev, od najmlajših cicibanov, prek pionirjev, kadetov, mladincev in vse do starejših članov. Treninki zahtevajo strog red in disciplino, vestno delo, koncentracijo, pravilno merjenje in proženje orožja. Otrok lahko s strelsko dejavnostjo začne, ko prestopi prag osnovne šole. Takrat je

strelci ciciban in vse dokler ne postane pionir, ima možnost streljanja tudi z naslona. Vladimir Kržišnik, dolgoletni sodelavec društva, zadnjih 19 let pa tudi strelski trener, poudarja, da so vrata društva odprta in da so v svoje vrste pripravljeni sprejeti vsakogar, ki mu red in disciplina nista tuja.

Maks Brus,
16 let

»Streljanje treniram od 2. razreda osnovne šole. Začel sem z zračno puško. Kmalu sem se začel udeleževati tekmovanj v PNK ligi, kjer sem v vseh kategorijah dosegal lepe rezultate. Zračni puški sem pred tremi leti dodal še trening z zračno pištolo, letos pa sem začel tekmovati s standardno zračno puško. V obeh disciplinah sem v svoji kategoriji prvak PNK lige. Strelstvo me je naučilo vztrajnosti, zbranosti in discipline. Za razliko od splošnega prepričanja terja veliko kondicije, predvsem pa sposobnost koncentracije.«

»Rdeča pesa je dobra za kri«

Silva Skok Bačnar

Že dolgo se med generacijami širi mnenje, da je rdeča pesa dobra za kri, kar je tudi znanstveno potrjeno, saj vsebuje visoke koncentracije železa, kalija in folne kisline. Železo je pomembno za nastanek rdečih krvnih celic, ki oskrbujejo telo s kisikom, kalij pomaga pri reguliranju krvnega pritiska in utripa, folna kislina pa pomaga pri preprečevanju slabokrvnosti. Bolezni srca in ožilja so med vodilnimi v svetu, zato je pomembno, da jih z ustreznim življenjskim slogom skušamo preprečiti. Rdeča pesa zaradi visoke vsebnosti hranilnih snovi pomaga ohranjati vitalnost srca in ožilja.

Rdečo peso so v preteklosti uporabljali v zdravilne namene. V starem Rimu so jo uporabljali za zdravljenje vročine in zaprtja, Hipokrat in njegovi nasledniki pa so jo uporabljali kot oblogo za rane. Ob koncu srednjega veka so jo začeli uporabljati za zdravljenje prebavnih motenj ter krvnih bolezni. Danes vemo, da rdeča pesa sodi med deset vrst zelenjave z največjim antioksidativnim učinkom. Poleg železa, kalija in folne kisline vsebuje tudi veliko vitamina C, niacina, fosforja in magnezija. Tako rdeča je zaradi vsebnosti pigmentov betalainov.

Rdeča pesa s samo 45 kcal na 100 gramov živila sodi v skupino nizkokaloričnih živil. Za razliko od ostalih vrst zelenjave ima višjo vsebnost ogljikovih hidratov ter najvišjo vsebnost sladkorja. Iz nje so razvili sorto sladkorne pese, iz katere se danes proizvaja sladkor. Rdeča pesa sodi v skupino živil s srednje visokim glikemičnim indeksom, kar pomeni, da po njenem zaužitju nivo sladkorja v krvi dokaj hitro naraste, zato uživanje rdeče pese ni najbolj priporočljivo za sladkorne bolnike. Deluje kot blago odvajalo, saj zaradi visoke vsebnosti topnih vlaknin pomaga

pri odpravljanju zaprtja. Prehranske vlaknine rdeče pese pozitivno vplivajo na zdravje prebavnega trakta ter na kardiovaskularni sistem. Spodbuja delovanje jeter ter posledično tudi izločanje toksinov in odpadnih snovi iz organizma.

Priporočilo glede uživanja sadja in zelenjave je uživanje petih porcij na dan. Bolj specifično priporočilo nekaterih nutricionistov je dnevno uživanje petih porcij sadja in zelenjave različnih barv. Za doseganje polnega zdravilnega učinka je zadostno uživanje rdeče pese vsaj dvakrat na teden. Že uživanje majhnih količin ima močan učinek zaradi visoke koncentracije hranil.

Priporočljivo je uživanje sveže surove rdeče pese, ob njeni toplotni obdelavi pa moramo biti še posebej pozorni. Priporočljivo je kuhanje rdeče pese na pari pri nizkih temperaturah največ petnajst minut. Za večje ohranjanje betalainov je potrebno rdečo peso kuhati skupaj z lupino.

Solata z rdečo peso

Zeleno solato očistimo, operemo in narežemo, nanjo pa naribamo olupljeno svežo rdečo peso. Vse skupaj prelijemo z navadnim jogurtom, ki mu dodamo malo lanenega ali oljčnega olja, ščepec svežega drobnjaka ter kis po želji.

Rdeča pesa v pečici

Olupljeno rdečo peso narežemo na kolobarje in damo v pekač (po želji rahlo solimo), dodamo olivno olje in zavijemo v aluminijasto folijo. Vse skupaj pečemo v pečici 40 minut na 180 °C. Pečeno rdečo peso začинimo s svežim timijanom ter postrežemo s skuto.

Sok rdeče pese

Vsebuje še več hranilnih snovi po stiskanju, saj se osvobodijo hranilne snovi iz celic in so tako telesu bolj dostopne ter se lažje absorbirajo skozi črevesno sluznico. Vsebuje visoko koncentracijo biološko razpoložljivih antioksidantov, mineralov ter vitaminov. Sok prav tako krepi imunski sistem s stimuliranjem limfnega sistema.

Kuhanje rdeče pese

Pri pripravljanju rdeče pese za kuho listov ne odrežemo, ampak jih odtrgamo. Tako bo pesa izpustila manj soka, kot če bi liste odrezali. Korenine pustimo. Rdečo peso dobro operemo. Lahko jo kuhamo v vodi, soparimo ali kuhamo v loncu na pritisk. Pesa ohrani lepšo rdečo barvo, če vodi, v kateri jo kuhamo, dodamo nekaj žlic kisa. Solimo, ko voda zavre. Ko je pesa kuhana, jo za kratek čas potopimo v mrzlo vodo, nato pa olupimo z roko, dokler je še topla. Pri lupljenju uporabimo rokavice, da ne bomo imeli obarvanih rok. Običajno peso začинimo s kisom ali limoninim sokom. Pesine liste lahko skuhamo in pripravimo kot blitvo ali špinačo.

Vložena rdeča pesa

NEBESA
Za ca. 10 kozarcev potrebujemo:

6 kg sveže pese
2 l vode
6 dl vinskega kisa
2 žlici soli
2 žlici sladkorja
kumina v zrnju

Peso skuhamo in olupimo. Pravilno kuhana rdeča pesa ob stisku gomolja sama zdrsne iz olupka. Narežemo ali naribamo jo na lističe. V loncu pripravimo vodo, kis, sol in sladkor ter kumino. Vse skupaj zavremo in prelijemo narezano peso ter narahlo premešamo. Po želji še sladkamo, solimo ali kisamo. Tako pripravljeno peso polnimo v čiste kozarce, skrbno obrišemo robove kozarca ter pokrijemo s pokrovi. Pazimo, da so tesno zaprti. Nato postavimo kozarce v posodo z vodo (kozarci naj se ne stikajo) in ogrejemo vodo (pod vreliščem) na 90 °C za približno 30 minut. Kozarce vzamemo iz vode in jih zavijemo v odejo ali brisačo, da se počasi ohlajajo 24 do 48 ur. Ohlajeni kozarci morajo imeti pokrovček rahlo upognjen navznoter.

Če se vam morda zdi, da je vlaganje preveč zapleteno za vas, poskusite vsaj enkrat in mogoče boste ugotovili, da je pravzaprav vse dokaj hitro narejeno. Vsekakor najbolj tekne domače.

ADEL
AVTODELI

PRIVARČUJTE PRI VZDRŽEVANJU VAŠEGA VOZILA

**NOVO V
IDRIJI!**

Obiščite nas na Arkovi 13, pokličite na 05/ 373 40 43 ali 031 370 013
in spoznajte **Ekskluzivni "KOLEKTOR popust"** na vse
avtomobilске dele iz naše ponudbe.

Adel d.o.o., Stegne 31, Ljubljana, 2016

Slike so simbolične.

PNEVMATIKE

Sava

DUNLOP

GOODYEAR

UNIROYAL

MICHELIN

FULDA

Kleber

NOKIAN
TYRES

BRIDGESTONE

Continental

SEBRING

PIRELLI

BRISALCI IN AKUMULATORJI

Valeo

BOSCH
Tehnika za življenje

FIAMM

ekskluzivni

KOLEKTOR POPUST

ZA VSE ZAPOSLENE V PODJETJIH KONCERNA KOLEKTOR

NA VSE AVTODELE

OLJA, MASTI, TEKOČINE ZA STEKLA, ANTIFRIZ

wolf
THE VITAL LUBRICANT

ŽARNICE

Originalni rezervni deli

in originalom enakovredni
avtomobilski

www.adel.si

klicni center

01/583 03 30

mehanika | električna | karoserija | klima
vulkanizerstvo | olje | dodatna oprema
diagnostika | orodje

Ljubljana - Stegne 31 (01/583 03 30) • P.E. Ljubljana - Zaloška (01/520 02 33) • P.E. Brezovica - Špan (01/365 54 91) • P.E. Grosuplje (01/786 32 44) • P.E. Ivančna Gorica (01/787 73 33) • P.E. Kamnik (01/839 78 91) • P.E. Kranj (04/235 47 00) • P.E. Lesce (04/537 90 00) • P.E. Celje (03/425 07 80) • P.E. Ravne na Koroškem (02/821 53 50) • P.E. Slovenska Bistrica (02/600 10 41) • P.E. Maribor - Jadranska (02/330 42 80) • P.E. Maribor - Tezno (02/330 42 90) • P.E. Ptuj (02/330 42 87) • P.E. Murska Sobota (02/530 83 90) • P.E. Novo mesto (07/393 51 70) • P.E. Postojna (05/662 58 86) • P.E. Portorož - Lucija (05/677 18 58) • P.E. Koper (05/662 58 80) • P.E. Nova Gorica - Jung (05/333 46 53) • P.E. Sežana (05/734 14 14) • P.E. Izola (05/640 13 79) • P.E. Idrija (05/373 40 43) • P.E. Šoštanj (03 425 07 88)

VARGA STUDIO

Slovenska c.4, 5281 Spodnja Idrija, Tel.: 051 258 175

PAUL MITCHELL®
PROFESSIONAL SALON PRODUCTS

Jesenski koncert

Neisha

24. november 2016 ob 19.00

Valentinov koncert

Rudi Bučar

16. februar 2017 ob 19.00

Koncert ob dnevu žena

Hamo & Tribute 2 Love

9. marec 2017 ob 19.00

Rezervacije vstopnic sprejemamo na:

tel. št. **08 20 04 250** ali preko

e-pošte **info@hotel-jozef.si**.

Število prostih mest je omejeno.

HOTEL JOŽEF

Zdrava hrbtenica – zdravo življenje

Hrbtenica je najbolj kompliciran del človeškega skeleta. Podpira in nosi celotni trup ter je zaščita hrbtnemu mozgu. Hrbtenica je pri večini telesnih gibov vedno udeležena in obremenjena. Glede na zaščitne funkcije hrbtne mozga lahko različne spremembe v hrbtenici pripeljejo do motenj številnih funkcij našega telesa in kar je zelo važno - notranjih organov.

Kadar imate bolečine v vratu in križu, imate težave z išiasom ali hernio disci, zatečene sklepe in nategnjene mišice, čutite mravljince v rokah ali nogah, slabo spite in se počutite utrujene, imate pogoste glavobole ali migrene. Vse to so lahko simptomi težav s hrbtenico.

V takih primerih masaža in telovadba le začasno lajša težave. Na dolgi rok pa se lahko nezdravljeno stanje tudi poslabša od prvotnega.

Zato je važno, da ste odgovorni za svoje zdravje in življenje in ne odlašate z obiskom zdravnika - manualnega terapevta.

Samo z pomočjo posebnih tehnik, vaj in manipulacij zdravnik lahko pospeši proces zdravljenja vašega telesa.

Kaj pomeni manualna medicina (terapija)? Manualna terapija (Latinsko manus - roka, Grško therapeia - Zdravljenje, rehabilitacija) Je tehnika, katero zdravnik uporablja za diagnosticiranje in zdravljenje strukturnih in funkcionalnih anomalij različnih tkiv in organov v telesu. Vključno s kostmi, sklepi, mišicami in drugimi mehкими tkivi. Manualna terapija - je visoka znanost in temelj tega so: znanosti gibanja, funkcionalna anatomija, fiziologija, fizioterapija in refleksologija. Zato je pomembno, da se z manualno terapijo

ukvarjajo samo zdravniki s strokovno izobrazbo in dolgoletnimi izkušnjami v medicini. Metoda mehke manualne terapije pomaga odpraviti težave gibalnega sistema in je individualno prilagojena vsakemu posamezniku, ker deluje predvsem preko sproščanja mišic. Terapija je usmerjena na mehko tkivo – mišice, vezivno tkivo in s tem omogoča uporabo mehkih tehnik pri zdravljenju težav s hrbtenico in sklepi. Sproščene in pravilno delujoče mišice omogočajo pravilno gibanje hrbtenice in sklepov. Posledično se zmanjšajo bolečine, poveča se gibljivost in kvaliteta življenja. Zdravnik pred izvajanjem mehke manualne terapije vedno naredi strokovni pregled, da dobi vpogled v življenje in zdravstveno stanje posameznika in še le na to začne z izvajanjem same terapije. Terapijo je potrebno izvajati večkrat v rednih intervalih. Po opravljeni terapiji, ko je stanje stabilno pa je telovadba in masaža zelo priporočljiva za vzdrževanje stanja.

Mistika

Skrivnostni Svet Lepote
www.salon-mistika.si

Vabljeni v skrivnostni svet lepote...

Lapajnetova ulica 53, Idrija; telefon: 040 59 73 72 ali 05 904 99 99

ponedeljek 15.00 – 19.00 // torek 9.00 – 13.00
sreda, četrtek, petek 9.00 – 20.00 // sobota 9.00 – 13.00

URNIK

Vozi, kar si.

5 ČISTA* 5 KA

- 5 let podaljšane jamstva
- 5 let brezplačnega rednega servisa
- 1 leto brezplačnega obveznega in kasko zavarovanja
- Paket zimskih pnevmatik**

RENAULT
Passion for life

*Velja ob nakupu preko Renault Financiranja in vključuje 5 let podaljšane jamstva, 5 let brezplačnega rednega servisa ter obvezno in kasko zavarovanje za prvo leto. 5 let jamstva obsega 2 leti tovarniške garancije in podaljšano jamstvo za 3., 4., in 5. leto ali 100.000 km, karkoli se zgodi prej. Brezplačni redni servis velja 5 let ali 100.000 km, karkoli se zgodi prej. **Renault Financiranje ni pogoj za pridobitev paketa zimskih pnevmatik. Več informacij o ponudbi, nakupu in pogojih nakupa je na voljo na renault.si.

Poraba pri mešanem ciklu 3,7–6,3 l/100 km. Emisije CO₂ 95–142 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

Renault priporoča

 renault.si

013 PSC IDRİJA, Arkova ul. 13, Idrija, tel.: 05 373 40 40

ODPRTO: PON. - PET.: 8. - 16. SOBOTA, NEDELJA IN PRAZNIKI ZAPRTO.

Slike iz kataloga Renault Nissan Slovenija d.o.o. Dunajska 24, 1000 Ljubljana

Zaupaj nam
že več kot
30.000
staršev.

Večletno nezgodno zavarovanje je PRAVA odločitev

20 % popust za starše, ki imate pri AS-u sklenjeno DZZ*.

Za sklenitev in vse informacije smo vam na voljo:

AS PE Nova Gorica
Erjavčeva ulica 19, Nova Gorica
05/330-95-00

Poslovalnica Idrija
Lapajnetova ulica 53, Idrija
05/372-00-40

*dopolnilno zdravstveno zavarovanje

Nezgoda

www.as.si 080 81 10

**EVT
SISTEMI d.o.o.**
Ekologija, Varnost, Trgovina

Trgovina EVT, Arkova 11, Idrija.

Telefon: 05 37 74 840

Odperto vsak delovnik od 7.00 do 15.00.

e-trgovina <http://trgovina.evt.si>

AKCIJA!!!

Pohodni čevlji

Pohodni čevlji
Fitwell Big Wall Light

181,91 €

Pohodni čevlji
Fitwell Freeway

130,37 €

INDUSTRIJSKA, GARAŽNA, POŽARNA IN ŽRAKOTESNA VRATA

BLT d.o.o. Idrija , Ulica Sv. Barbare 6, 5280 Idrija
telefon: 05 37 43 660 , e-naslov: blt@blt.si, www.blt.si

AKCIJA
garažna sekcijska vrata
850€

(vrata, pogon, 2x daljinec, montaža, vključen 9,5% DDV).

Ob doplačilu možnost prilagoditve vrat po širini.

Barva zlati hrast 880 €

Akcija traja do konca leta 2016.

Barva:

bela, rjava, antracit

Dimenzije: 2375x2000,

2375x2150, 2375x2250,

2500x2000, 2500x2150,

2500x2250, 2750x2000,

2750x2150, 2750x2250

Motiv: M-line,

Woodgrain

20 let tradicije in zaupanja...

COMCOM

Računalništvo komunikacije d.o.o. IDRIJA

Svetovanje in razvoj aplikacij za informacijske sisteme SAP® z referencami največjih svetovnih podjetij.

Trgovina in servis računalniške opreme.

Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 14h do 17h.

COMCOM računalništvo komunikacije d.o.o. IDRIJA, Lapajnetova 29, Idrija, T: 05 372 20 20, F: 05 372 20 20, E: pisarna@comcom.si, S: www.comcom.si

Izdelava ter dobava vseh vrst kovinskih izdelkov, striženje ter krivljenje pločevine

Navadna, inox ter alu pohodna pločevina na zalogi

Dobavljive tudi ekspanzirane, perforirane ter ostale barvne pločevine

Barvanje, lakiranje

Izdelava regalnih sistemov za velike obremenitve s 100 % izvlekom, obremenitev do 2500 kg na polico

Prihranek prostora do 50 %

Prihranek časa do 80 %

Trajnost ter varnost

Triglavška 30, Idrija

GSM: 031 724 333

selak.dejan@siol.net

www.regalni-sistemi.si

DAMOKLEJEV MEČ

STOJAN PETRIČ

Knjižni prvenec uglednega slovenskega gospodarstvenika in dolgoletnega prvega moža Kolektorja. V njem prepleta opis svoje izjemne menedžerske poti in njeno osebno doživljanje. Podaja primere dobrih praks, zanimive za poslovno in splošno javnost.

več kot 400 strani | trda vezava | 19,90 EUR*

Knjigo lahko naročite pri časopisni hiši Delo in prejmete podpisan izvod*. V prosti prodaji jo lahko kupite v izbranih knjigarnah in vseh poslovalnicah Felix.

Delo d.o.o., Dunajska 5, 1509 Ljubljana, 598186

* Cena knjige je 19,90 EUR (DDV je vključen). Stroški pošiljanja niso vključeni v ceno in pri nakupu knjige znašajo 4,37 EUR za Slovenijo.

NAROČILA 080 11 99 narocnine@delo.si promo.delo.si/damoklejevmeč

AKCIJA VELJA NA OZNAČENE OKVIRJE DO PREKLICA OZIROMA ODPRODAJE ZALOG. POPUSTI SE MED SEBOJ NE SEŠTEVAJO.

IDRIJA
TC MERCATOR
05 / 906 00 06

POSTOJNA
TC MERCATOR
05 / 720 00 33

CERKNICA
Zdravstveni dom
01 / 709 30 08

▶ EKOLOŠKO IN GLOBINSKO ČIŠČENJE AVTOMOBILOV

▶ GLOBINSKO ČIŠČENJE OBLAZINJENEGA POHIŠTVA

▶ ČIŠČENJE IN NEGA USNJENEGA POHIŠTVA

▶ GLOBINSKO ČIŠČENJE PREPROG IN TEKSTILNIH TALNIH OBLOG

041 598 380
www.eko-top.si

- PREVOZI OSEB IN SKUPIN
- PREVOZI BLAGA
- HITRA DOSTAVA POŠILJK (Ljubljana in okolica)
- ORGANIZACIJA PREVOZOV
- RENT-A-CAR

RCT TRANS
Partizanska 8, 5280 Idrija
rctrans@amis.net
www.rctrans.si

☎ 041 648 393
☎ 051 316 999

Jesenska pravljica

Pred davnimi časi, ko listje še ni odpadlo z dreves, je v deželi Javorje živelo prav posebno drevo z imenom Javor. To drevo je imelo na sredini debla srce, na zgornjem delu debla pa možgančke. Proti nebu so se dvigovale veje, ki so bile videti kot roke. Bile so polne prekrasnih listov, na katere je bil Javor zelo ponosen. Javor je s svojimi listi živel v sožitju. Imel jih je rad in lepo mu je bilo z njimi. Vsak dan so se zabavali in uživali. Poimenoval jih je: Prvi, Drugi, Tretji list ... Veter, ki je bil Javorjev prijatelj, je sipal liste, listi pa so se gugali in se od ugodja smehljali. Nekoč je prišel v deželo Javorje striček Mraz. Imel je dolge sive lase in bil je ves razcapan. Hodil je sključeno in zelo počasi, noge je komaj vlekel za seboj in drgetal je po celem telesu. Ustavil se je pri Javorju in ga prosil: »Ali lahko ostanem v vaši deželi? Star sem in utrujen.« Drevesu se je striček Mraz zelo zasmilil, zato mu je rekel: »Seveda lahko ostaneš v naši deželi.« Tako se je striček Mraz naselil v deželo Javorje. Sčasoma je ohladil celo deželo. Mraz je postajal vedno hujši, listi, ki so bili na drevesu, se niso več počutili prijetno. Zvijali so se, ker jih je zelo zeblo. Prvi list je dejal: »Brrr, kako je mrzlo. Tega Mraza ne morem več prenašati.« Drugi je zaskrbljeno ugotavljal: »Tudi Javor se ne počuti najbolje. Mislim, da mu pojema življenjska moč.« »Zdi se mi, da hira,« je dejal Tretji list. »Nekaj moramo storiti, da ga ohranimo pri življenju,« je dejal Dvajseti list. »Že vem,« je predlagal Petinpetdeseti list »najbolje bo, da poskrbimo sami zase in odidemo v svet.« Vsi listi so se strinjali s Petinpetdesetim listom. Stoti pa si je zamislil: »Ne moremo ga kar tako zapustiti. Ohraniti nas mora v spominu.« »In kaj naj storimo, da nas bo Javor ohranil v spominu?« so se spraševali listi. Stoprvi je rekel: »Potrudimo se in iz sebe iztisnimo najboljše.« In tako so storili. Zažareli so v toplih barvah, od zlato rumene do oranžne in ognjeno rdeče. Pokazali so se v vsej svoji lepoti. Javorju je zastal dih od njihove izjemne lepote. Veter je prekrasnim listom pomagal, da so zaplesali še svoj zadnji ples in popadali na tla. Javorju je bilo hudo za svoje liste, še nebo je jokalo za njimi. Spomladi, ko je preteklo nekaj časa in je čas zacelil rane, se je Javor veselil vsakega novega lista, ki je začel poganjati na njegovih vejah. In vedno znova, vsako zimo je mislil na tiste liste, ki so odpadli in ki so z njim preživeli pomlad in poletje. Od takrat vsako jesen, ko pride v deželo striček Mraz, listi spremenijo svojo barvo v toplo simfonijo barv, da jih drevesa, na katerih so bivali, ne pozabijo.

Obal, Zdenka (2008). 7 pravljčnih zgodb. Ljubljana: Morfem.

O moškem prijateljstvu!

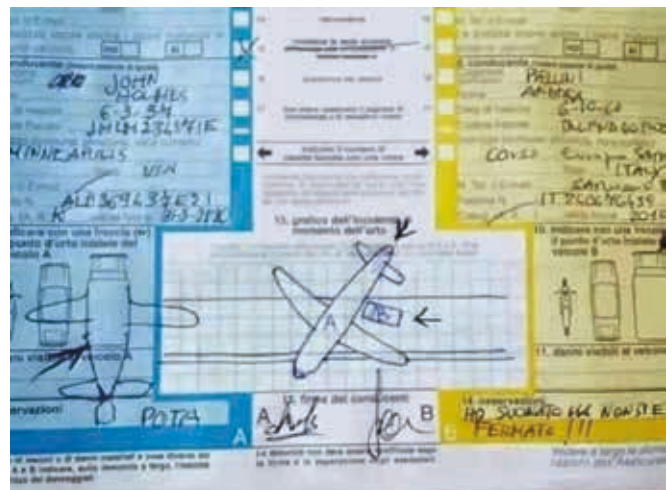
Se zgodaj zjutraj mož vrne domov, pa ga žena vpraša: »Kje si spal?« In ji on odgovori: »Pri prijatelju!«

Žena se odloči, da bo zadevi prišla do dna in pokliče deset njegovih prijateljev. Nazadnje ugotovi, da je pri šestih zares prespal, pri štirih pa tisti hip še vedno spi na kavču.

PRODAM KUPIM MENJAM PODARIM MALI
 OGLASI OD A DO Ž
 7 min · €

Prodaj telefon SAMSUNG take dolzine in sirine kot na sliki (telefon je tu.. vendar slikam z njemu)

45 €
 Radomlje

BRUS **TRANSPORT**

BRUS d. o. o., Godovič 154, 5275 Godovič
Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 25 201
E-mail: info@brus.si, URL: www.brus.si

